

ΣΧΟΛΗ Πρεβελή

Η

ΕΝ Τῆ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ

ΛΑΜΝΗΣ ΚΑΙ ΣΦΑΚΙΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

ΣΧΟΛΗ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗΣ ΜΟΝΗΣ

ΤΟΥ

ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

ΠΡΕΒΕΛΗ

ΕΝ ΡΕΘΥΜΝΗ.

ΤΥΠΟΙΣ ΣΤΥΛ. Ε. ΚΑΛΑΪΤΖΑΚΗ.

1899

443

Η

ΕΝ ΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΟΠΗΝ

ΛΑΜΠΗΣ ΚΑΙ ΣΦΑΚΙΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

ΣΧΟΛΗ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗΣ ΜΟΝΗΣ

ΤΟΥ

ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

ΠΡΕΒΕΛΗ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
— ΧΑΛΙΔΩΝ —
Αδ. αρ. 19645a
Χρονολ. Είσοδ. _____
Ειδικότης _____
*Αριθ. _____

ΕΝ ΡΕΘΜΝΗ

ΤΥΠΟΙΣ ΣΤΥΛ. Ε. ΚΑΛΑΪΤΖΑΚΗ.

*****

1899

Α'.

Οὐδείς ὁ διαμρισθητῶν ὅτι ἡ παιδαγωγία καὶ παιδαγωγική διδασκαλία, σκοπὸν ἔχουσα τὴν ἐφικτὴν τοῦ ἀνθρώπου τελειοποίησιν, στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀληθείας ὅτι «οὔτε φύσει, οὔτε παρὰ φύσιν ἐγγίνονται αἱ ἀρεταί, ἀλλὰ πεφυκόσι μὲν ἡμῖν δέξασθαι αὐτάς, τελειουμένοις δὲ διὰ τοῦ ἔθους» ('Αριστ. Ηθ. Νικ. Β. 6.) Διότι ἂν τῷ ὄντι ὁ ἀνθρώπος ἦτο φύσει καὶ, ὡς εἶπεῖν, ἐκ πρώτης ἀρχῆς ἠθικῶς ἐλεύθερος, παιδαγωγήσεως ἀνάγκη οὐδαμῶς θὰ ὑπῆρχε, καὶ πάλιν ματαία θὰ ἦτο πᾶσα ἀγωγή καὶ ἐκπαίδευσις, ἂν μὴ ἦτο δεκτικὸς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς τελειοποιήσεως. Ἐκ τούτων συναίεται σαφῶς ὅτι ὁ ἀνθρώπος δὲν εἶναι μὲν ἔργῳ ἐξ ἀρχῆς ἐλεύθερος ἠθικῶς, ἀλλὰ δύναται νὰ γείνη ἠθικῶς ἐλεύθερος διὰ τῆς παιδαγωγικῆς διδασκαλίας καὶ ἀνατροφῆς. Ἄλλ' ἀτυχῶς, καίτοι οἱ πάντες ἀσπάζονται τὴν ἀνωτέρω ἀρχὴν καὶ συμφωνοῦσιν ὅτι «οὐ μικρὸν διαφέρει τὸ οὕτως ἢ οὕτως εὐθὺς ἐκ νέων ἐθίζεσθαι ἀλλὰ πάμπλου, μᾶλλον δὲ τὸ πᾶν» ('Αριστ. Ηθ. Ν. Β'. 24). Καίτοι ἀναγνωρίζομεν ὅτι οὐδόλως ἡ ἀνατροφή καὶ παιδεία χωρίζεται ἀπὸ τῆς διδασκαλίας, ἀλλ' ὅτι μάλιστα ἡ διδασκαλία ὀφείλει νὰ ὑπηρετῇ τὴν ἀνατροφήν καὶ παιδείαν καὶ νὰ συνεργῇ εἰς ταύτην δια τὸ πλῆθος, ὧν ἔχει ἡ διδασκαλία παιδαγωγικῶν μέσων, καίτοι μιᾷ φωνῇ αἱ πάντες ἀποφαινόμεθα ὅτι ἡ ἠθική τοῦ παιδὸς διὰ πλασις κατὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι δέον νὰ ἐπασχολῇ ὅλως τὸν διδάσκαλον, καὶ ὅτι ἐξ ὑπαρχῆς μέχρι τέλους πᾶσα διδασκαλικὴ ἐνέργεια ἀνάγκη νὰ συγκεντρώνηται περὶ τὸ σημεῖον τοῦτο, καὶ μὴ παύηται ἐξ αὐτοῦ φωτιζομένη καὶ ἐνισχυομένη, ἐν τούτοις ἐν τῇ πράξει ὅλως τάναντία ἐφηρμόσαμεν καὶ πάντῃ ἀλλότριον σκοπὸν ἐπεδιώξαμεν διὰ τῶν σχολείων, ἃ πολυάριθμα

ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι ἰδρύσαμεν καὶ δι' οὐ μικρῶν θυσῶν συνετηρήσαμεν.

Ματαιοπονία ἀντικρυσ ἤθελεν εἶσθαι, ἐὰν ἐπεχειροῦμεν ν' ἀποδείξωμεν ἀλήθειαν οὐδένα λανθάνουσαν, ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις ὡς εἶχε καὶ ἔχει νῦν παρ' ἡμῖν οὐδένα παιδαγωγικὸν σκοπὸν προτίθεται, οὐδ' ἐπιδιώκει. Τοῦναντίον, δύναται τις εἰπεῖν, κύριον ἔργον τῆς ἐκπαιδεύσεως ἦν καὶ ἔστι τὸ καταρρίψαι εἴ τι ἐκ τῶν πατέρων ἡμῶν διεσώθη ὑγιὲς καὶ ὀρθόν, καὶ ἐκποδῶν ποιήσασθαι τὴν ἐκείνων εὐσέβειαν, τὴν ἀλήθειαν τὴν δικαιοσύνην, τὴν χρηστότητα, «ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος». Εἰς τὸ ὀλέθριον δὲ τοῦτο τόλμημα ἐξώκειλεν ἡ νεωτέρα ἐκπαίδευσις οὐχὶ ἐν γνώσει καὶ ἀπὸ σκοποῦ, ἀλλ' ἐν ἀγνοίᾳ καὶ ἀσυνειδήτως, μιμησαμένη καὶ ἀντιγράψασα ἐπιπολαίως καὶ ἀτελῶς τὸ κρατῆσαν ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει ἐν ταῖς ἐσχάτοις χρόνοις ἐκπαιδευτικὸν σύστημα, ᾧ ὀφείλονται κατὰ μέγα μέρος καὶ τὰ ἔθνηκα ἡμῶν δεινὰ καὶ αἰ τελευταῖαι συμφυραὶ. Πεντηκονταετία ὁσονούπω συμπληροῦται, ἀφ' ὅτου ἐπέδραμε τὸ ἡμέτερον ἔθνος ἡ πᾶνυ προσφυῶς ὀνομασθεῖσα Γ ρ α μ μ ἄ τ ω σ ι ς . Ἐπῆλθε δ' ἡ γραμμάτωσις αὕτη συγκεχυμένη καὶ ἄρρυθμος, ἤλθεν ὡς ἄλλη Πανδώρα πρὸς τοὺς ἐτιμηθεῖς ἡμᾶς, καὶ οὐδένα λόγον τοῦ ἤθους καὶ τῶν ἐθίμων ποιουμένη, τὴν δ' ἀνάπτουξιν τοῦ νοητικοῦ πάση ἀμεθοδίᾳ καὶ πάση σπουδῇ ἄνευ ἐπιγνώσεως ἐπιδιώκουσα, παρέλυσε μὲν τὸ σεμνὸν καὶ αἰδῆμον τῶν νέων ἦθος, ἐψύχρανε τὴν καρδίαν εἰς ὄφελος ὄηθεν τοῦ νοῦ καὶ παρέλυσεν οὕτω κατὰ μικρὸν καὶ κινδυνεύει ὄλωσ νά παραλύσῃ τὰ καλὰ ἦθη καὶ συναισθηήματα, τῦφον εἰς κεφαλὰς νέων πολὺν καταντοῦσα καὶ οὕτω φέρουσα τὸν οἶκον καὶ τὸ ἔθνος εἰς μαρασμὸν καὶ ὄλεθρον.

Τὰ δεινὰ ταῦτα προτίθεται νῦν ἡ ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἰδρυθεῖσα Σχολὴ τῆς Μονῆς Πρέβελη νά προλάβῃ καὶ ἀποκρούσῃ πάση δυνάμει.

Ὁ πρῶτιστος καὶ κύριος σκοπός, ὃν ἐπιδιώξαμεν καὶ ἐπιδιώκομεν διὰ τῆς εἰρημένης ἐν τῇ Μονῇ Ἀγίου Πνεύματος Σχολῆς εἶναι νά ἐκθρέψωμεν ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου» τὴν νεότητα τῆς Ἐπισκοπῆς Λάμπης καὶ Σφακιῶν, ἣν εἶχεν ἐμπιστευθῆ ἡμῖν ἡ Ἐκκλησία, νά μορφώσωμεν τὸν τε νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῶν ἐαυτῆς τέκνων ἀρμονικῶς καὶ διὰ τῆς οὕτω πεπαιδαγωγημένης νεότητος ἐπιδιώξαμεν

βαθμιαίως τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ οἴκου, τοῦ τῆς πολιτείας τούτου θεμελίου καὶ ἐρείσματος, τὴν βελτίωσιν τοῦ κατωτέρου Κλήρου κατὰ τὸ ἐφικτόν καὶ ἐν γένει τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας. Ἐκ τῆς Σχολῆς δὲ ταύτης οἰοεὶ ὡς ἐξ ἀφετηρίας, ὁρμώμενοι νὰ προβῶμεν βαθμηδὸν ἀνεπαισθήτως, ἀνευ κλονισμοῦ καὶ διαταράξεως τοῦ καθεστώτος εἰς τὴν βελτίωσιν καὶ συστηματοποίησιν τῆς Δημοτικῆς ἐκπαιδευσεως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Χριστιανικῶν καὶ ὑγιῶν παιδαγωγικῶν Ἀρχῶν συμφώνως τῇ ἱστορίᾳ καὶ τῷ χαρακτῆρι τῆς ἡμετέρας Πατρίδος.

Συμφώνως τῷ προεκτεθέντι σκοπῷ ἡ Σχολὴ ἀνατρέφει τοὺς ἑαυτῆς τροφίμους ἐν πρώτοις Ὁρησκευτικῶς.

Ὁρησκευτικότης δ' εἶναι ἔμμονον ἦθος τῆς ψυχῆς ἐχούσης τὸ ὄμμα ἐστραμμένον πρὸς τὸ θεῖον καὶ ὑψηλὸν καὶ ἐκείθεν ἐλλαμπομένης καὶ θερμαινομένης. Ὁρησκευτικὴ ψυχὴ εἶναι ἡ πᾶσαν ῥυπαρότητα καὶ βδελυγμαίαν τῆς κακίας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀτελείας ὑπὸ τὸν ἥλιον τῆς θεότητος ἀποτήκουσα καὶ κατασβύνουσα· ἄλλως δ' εἰπεῖν, ἡ τὴν βούλησίν της εἰς τὸ θεῖον θέλημα ὑποτάξασα καὶ ὑπατάττουσα ἐν παντὶ καὶ νοήματι καὶ λόγῳ καὶ πράξει νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν. Καὶ οὕτως ἀπὸ τοιαύτης ψυχῆς ἀπελαύνεται μὲν πᾶσα φαυλότης καὶ ψεῦδος, πεφίληται δὲ ἡ ἔλη δημιουργία καὶ οἱ νόμοι τῆς φύσεως, τὸ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ ὡς καὶ ὁ ἀπόκρημνος βράχος τῶν ὑψηλῶν ὄρεων, ὁ ροὺς τοῦ ποταμοῦ καὶ αἱ νεφέλαι καὶ αἱ βρονταὶ ὁ ἑναστρὸς οὐρανὸς καὶ ὁ νόμος τῆς βαρύτητος· ἀλλ' ὁμοίως φιλεῖται καὶ ὁ μικρόκοσμος, ὁ ἄνθρωπος δηλονότι ἐν τῷ πλησίῳ του. Διὸ καλῶς ἐννοητέον ὅτι Ὁρησκευτικότης δὲν εἶναι ὁ ἐπαγθῆς φανατισμὸς, ὁ Ὁρησκευτικὸς οὗτος ἐγωϊσμὸς, ὁ τυφλὸς καὶ ἐσκοτισμένος, ὅστις εἶναι οἰκτρὰ ἀποπλάνησις τῆς καρδίας ἀπὸ τοῦ ἀγαθοῦ πάντων πατρὸς, τοῦ Θεοῦ.

Ἄλλ' οὔτε εἶναι Ὁρησκευτικότης τὸ συνεχῆς λέγειν περὶ Ὁρησκείας καὶ ἠθικῆς. Ἡ ἀληθὴς εὐσέβεια εἶναι, οἷαν περιεγράψαμεν, καὶ προσευχὴ καὶ λατρεία ἐξωτερικὴ, ἀλλὰ καὶ ἐσωτερικὴ, ἀμοιβαίως συνεπιδρῶται ἀλλήλαις, ἀγάπη καὶ ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος καὶ εἰς μικρὰ καὶ εἰς μεγάλα, ἀληθῆς φιλοπατρία καὶ φιλανθρωπία.

Τοιοῦτον τὸ πνεῦμα τῆς εἰς Θεὸν τὸν Σωτῆρα πίστεως, καὶ τοιοῦτον νὰ ἐπιπνέῃ ἴσον καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ τοῦ Θεοῦ, τῷ

Σχολείω. Τὸ ἀληθὲς καὶ γνήσιον τοῦτο πνεῦμα τῆς ὀρησκείας ἀγωνίζεται ἢ ἡμετέρα Σχολή νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ ἐναποτυπώσῃ ἐν ταῖς ἀπαλαῖς τῶν τροφίμων αὐτῆς ψυχαῖς, οὐ μόνον διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν ὀρησκευτικῶν μαθημάτων, ἀλλὰ καὶ διὰ πάντων τῶν ὀρησκευτικῶν μαθημάτων, ιστορικῶν, μαθηματικῶν, φυσικῶν, καὶ λοιπῶν. καὶ διὰ τῆς διαίτης ἐτι αὐτῆς καὶ τῆς ἄλλης ἐν τῇ Σχολῇ τάξεως, διότι καλῶς γινώσκει ἢ ἡμετέρα Σχολή, ὅτι τῆς ὅλης ὀρησκευτικῆς διδασκαλίας τὸ τέλος εἶναι οὐχὶ τὸ ποσὸν τῶν ὀρησκευτικῶν γνώσεων, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς ὀρησκευτικότητος τοῦ μαθητοῦ ἢ ἀνύψωσις, ὅτι ἐν τούτῳ ἢ ὀρησκευτικῇ ἀνατροφῇ μάλιστα ἐνοῦται μετὰ τῆς διδασκαλίας, δι' ἧς ὁ μαθητὴς πρέπει βαθμηδὸν νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς βάσεις τῆς πίστεως, ἀντιληφθῆ ἐν σαφηνείᾳ τὸν θεῖον λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ ἐνωθῆ πνευματικῶς μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ταῦτα οὐκ ἐν ῥήμασι καὶ μαθήμασι καὶ τοῖς χεῖλεσιν ἀλλ' ἔσωθεν καὶ ἐκ μυχοῦ τῆς καρδίας διὰ τῆς κατ' ἐπίγνωσιν πίστεως, ἅπερ πάντα ἐν ταῖς λοιπαῖς Σχολαῖς ἢ ἀγνοοῦνται ἕως ἢ παραμελοῦνται. Ἡ Σχολή ἡμῶν ἀδιστακτικῶς πέποιθεν, ὅτι ἀληθῆς ἐκπαίδευσις χωρὶς τῆς εὐσεβείας καὶ ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, χωρὶς τῆς Ἐκκλησίας, ἀδύνατον νὰ νοηθῆ, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιμένει νὰ παιδαγωγῆσῃ καὶ ἀναθρέψῃ τοὺς ἑαυτῆς τροφίμους ἐν πίστει καὶ εὐσεβείᾳ, ἀλλ' ἐν πίστει ζώσῃ, οὐχὶ ἐν τῇ πίστει τοῦ τύπου καὶ τοῦ γράμματος, ἀλλ' ἐν τῇ πίστει τῇ δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη, ἐν τῇ πίστει τοῦ ζωοποιούντος πνεύματος. Οὐδαμῶθεν δ' ἄλλοθεν τῷ ὄντι ἔχομεν ζητῆσαι ἀσφαλέστερον ἐγγύγον τῆς ποθομένης τοῦ λαοῦ ἠθικῆς ἀναπλάσεως καὶ σωτηρίας ἢ ἀπο τῆς ζώσης πίστεως τῆς δι' ἀγάπης ἐνεργουμένης. Ἀπόδειξις τούτου ἔστωσαν οἱ χρόνοι τῆς δουλείας ἐν τῇ πανωλεθρίᾳ ἐκείνῃ τὸ ἔθνος περιεσώθη εἰς τὴν ἀγκυραν τῆς πίστεως καὶ ἐλπίδα, εἰς τοὺς κόλπους τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας, ὥσπερ στρουθίον ἔρημον ἐν χειμῶνι βαρεῖ πτῆξαν.

Αὐτοῦ ἀνελίσσοντες τῶν προγόνων τὰ συγγράμματα καὶ ἐν τῇ ἀθανάτῳ ἐκείνων γλώσση ἐμβαπτιζόμενοι οἱ λογάδες τοῦ ἔθνους, εὖρον, τῇ θεῖᾳ συνάρσει, πόρον ἐξ ἀμηνάνων καὶ λιμένα σωτηρίας βίου ἀνθρωπίνου. Ἀναστάντες νῦν ἐπ' ἐλπίδι, ὀρθῶς μὲν εἰς τὸν ἀστέρα τῆς παιδείσεως ἀτενίζομεν τὸ ὄμμα, ἀλλ' ἅμα ὀφείλομεν ἄρξασθαι καὶ ἀπὸ τοῦ θεμε-

λίου τῆς πίστεως, ἀπὸ τῆς πέτρας τῆς ἀσαλεύτου, ἕπερ ἡ Ἑλληνικὴ πολιτεία ἐλευθέρα τε καὶ ἀλύτρωτος πάσαι ὤφειλε νὰ πράξῃ ἐπιδιώκουσα διὰ τῶν Σχολείων τὴν ὀρησκευτικὴν ἀνατροφὴν τῶν πολιτῶν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡμελήθη πως τὸ τοιοῦτον καὶ ἡ νεαρὰ πολιτεία ἐπολιτεύθη ὡσεὶ τέκνον τῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς ἐκείνης πολυχρότου σοφίας, διὰ τοῦτο θερίζει νῦν τὴν ἀκαρπίαν τῶν Σχολείων καὶ δὴ τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον ὁμολογουμένην τροπὴν τῶν ἡθῶν.

Ὅπου ὁ φαινὸς τοῦ Θείου Λόγου ἥλιος ἐπισκοτίζεται ὑπὸ τῶν τοῦ κόσμου, ὅπου ἀπιστία καὶ ἀδιαφορία, ὡς παρ' ἡμῶν, ἐκεῖ πᾶσα ἀληθὴς ἐκλείπει ζωὴ καὶ ἀκμὴ· διότι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ λόγος τῆς πίστεως εἶναι τὸ ὕδωρ τὸ ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον. Αὕτη εἶναι ἡ Ὁρθόδοξος καὶ ἀσάλευτος τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία· παρ' αὐτῆς ἤτησεν ἂν ἡ νεαρὰ ἡμῶν πολιτεία ἀντλήσαι ζωὴν καὶ ἰσχύον, εἰ ἤδει τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ, καὶ δὴ σπουδαίως καὶ μὴ ἐν παρέργῳ καὶ πρὸς τὸ θεοσβῆναι, ὡς ἄχρει τοῦδε, πλεῖστα ἄλλα μᾶλλον τυρβάζουσα.

Ὁ ὀρησκευτικὸς δ' οὗτος χαρακτήρ τῆς ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι Σχολῆς καὶ ἡ ἐπωνυμία αὐτῆς Ἱερατικὴ Σχολή, ἣτις ἐτέθη ἐν τῷ πρακτικῷ τοῦ 1887 κατ' ἀπαίτησιν τῆς ἰδρυσάσης καὶ συντηρούσης αὐτὴν Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Πρέβελη συνετέλεσαν ὅπως ἐκλήφθη ὑπὸ τῶν πολλῶν ὡς εἰδικῆ Ἱερατικὴ Σχολή, καίτοι σαφῶς ἐν τῷ Κανονισμῷ ἀναγράφεται καὶ ὀρίζεται ὁ σκοπὸς αὐτῆς ὡς ἑξῆς: «Ἡ Σχολὴ αὕτη κύριον σκοπὸν προτίθεται νὰ παιδαγωγῆσιν κατὰ Χριστὸν καὶ μορφώσῃ ἐν γένει μὲν πολίτας χρηστοὺς καὶ ἐναρέτους ἰδίᾳ δὲ καὶ ἱερεῖς καὶ δημοδιδασκάλους ἦτοι, ἄλλαις λέξεσι, πρῶτιστον καὶ κύριον ἔργον ἔξει ἡ Σχολὴ τὴν μόρφωσιν πολιτῶν, ἀλλ' ἡ τρόφιμοι τῆς Σχολῆς δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι καὶ ὡς δημοδιδασκαλοὶ ἢ καὶ ἱερεῖς ἔτι καθ' ὅσον ἡ ὀρησκευτικὴ αὐτῶν μόρφωσις, οἷα γορηγεῖται αὐτοῖς ἐν τῇ Σχολῇ, εἶναι οὐ σμικρὰ ἐγγύησις, ὅτι εὐδοκίμως καὶ καρποφόρως ἤθελον ἐν καιρῷ ἐξασκήσῃ καὶ Ἱερατικὰ καὶ ὀηκοντα, ἂν, ἐννοεῖται, ἐν τῷ κοινωνικῷ αὐτῶν βίῳ ἤθελον διακριθῇ ἐπὶ εὐσεβείᾳ ἀρετῇ καὶ χρηστότητι, καὶ ὡς δημοδιδασκαλοὶ ἐπὶ τινα χρόνον, ἐφ' ὅσον δηλονότι δὲν ἤθελον μορφωθῇ κρείσσονες τούτων ἐν εἰδικῷ Διδασκαλείῳ. Ὁ ἄμεσος λοιπὸν τῆς Σχολῆς σκοπὸς εἶναι ἡ μόρφωσις κυρίως πολιτῶν, ὧν οἱ εὐσεβέστεροι καὶ χρηστότεροι δύνανται

ἐν καιρῷ νὰ προτιμηθῶσι, κατὰ τὰ ἐπιχώρια ἔθιμα, καὶ χρησιμεύσωσιν ὡς ἱερεῖς ἐν τῷ γενεθλίῳ αὐτῶν χωρίῳ ἢ καὶ ὡς δημοδιδάσκαλοι κατὰ τὸν πρὸ τῆς Ἱερωσύνης αὐτῶν χρόνον, οὐδέποτε δὲ ἱερεῖς ἅμα καὶ διδάσκαλοι.

Ἐσχάτως ἐνταυθὰ τε καὶ ἐν Ἑλλάδι ἐπεκράτησαν σκέψεις καὶ ἰδέαι ἀνεφάρμοστοι ὅλως, προκειμένου περὶ μορφώσεως κλήρου καὶ διδασκάλων. Ἐπειδὴ δηλονότι αἱ Ἱερατικαὶ Σχολαὶ πανταχοῦ οἰκτρῶς ἀναυάγησαν, ἀπέτυγον δὲ συνάμα καὶ τὰ Διδασκαλεῖα, διὰ ταῦτα ἐρρίφθη εἰς το μέσον τὸ καινὸν δόγμα καὶ σύστημα ἦτοι τῆς διὰ τῶν ἱεροδιδασκαλείων ἀναγεννήσεως! Οἱ τοῦ συστήματος τούτου ὁπαδοὶ πειρῶνται ἐκ τῶν συντριμμάτων καὶ ναυαγίων Ἱερατικῶν Σχολῶν καὶ Διδασκαλείων νὰ ἀνεγείρωσι καὶ πυργώσωσι τὸ Ἱεροδιδασκαλεῖον, οὐ προορισμὸς ἔσται τὸ παράγειν ἱερεῖς ἅμα καὶ διδασκάλους, ἀνδρας δηλονότι ἐν οὐδετέρῳ τῶν ἔργων τούτων, καθ' ἡμᾶς χρησίμους, διότι καθ' ἃ ἢ περὶ πάντα σοφὸς καὶ ἀλάνθαστος διδάσκαλος, πείρα διδάσκει, ὁ ἱερεὺς ἀνάγκη νὰ ἦναι μόνον ἱερεὺς καὶ ὁ διδάσκαλος μόνον διδάσκαλος. Οἱ τάναντία δογματιζόντες φωρῶνται ἀγνοοῦντες τὴν ἀποστολὴν τοῦ Ἱερέως καὶ τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου. Ταῦτα λέγοντες οὐδαμῶς ἐνοοοῦμεν ὅτι ἡ θύρα τοῦ Σχολείου πρέπει νὰ ἦναι κεκλεισμένη διὰ τὸν ἱερέα, τοῦναντίον ὁ ἱερεὺς ὀφείλει καθ' ἑκάστην νὰ ἐπισκέπτηται τὸ Σχολεῖον καὶ νὰ διδάσκη ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ νὰ ἐπισκέπτηται αὐτὸ ὡς πνευματικὸς πατήρ, ὡς σύμβουλος καὶ ὁδηγὸς διδασκάλου καὶ μαθητῶν καὶ νὰ διδάσκη αὐτὸς, καὶ μόνον αὐτὸς, ὡς κατηχητῆς τὰ ἱερὰ μαθήματα, οὐδέποτε ὅμως ὡς μισθωτὸς δημοδιδάσκαλος. Τὰ ἱεροδιδασκαλεῖα πρόκειται νὰ ἐπενέγκωσι νέαν σύγχυσιν καὶ δημιουργήσωσιν ἀληθῆ κυκεῶνα ἐν τε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς ἐκπαιδευτικοῖς ἡμῶν πράγμασι πρὸς ἀνεπανόρθωτον ζημίαν ἔθνους τε καὶ ἐκκλησίας. Αἱ εἰδικαὶ δ' αὐθις Ἱερατικαὶ Σχολαὶ πρὶν ἢ ἐξευρεθῶσι πόροι μόνιμοι καὶ διαρκεῖς πρὸς ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν τοῦ κλήρου ἀποθήσονται ὅλως ἄχρηστοι, ὅπως ἀπέβησαν τοιαῦται αἱ ἐν Ἑλλάδι Ἱερατικαὶ Σχολαὶ, ἢ ἐν Κων)πόλει καὶ ἢ ἐν Ἀθήναις Ριζάρειος. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἀντι εἰδικῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς προετιμησαμεν διὰ τὴν τέως ἡμετέραν Ἐπισκοπὴν τὴν σύστασιν Σχολῆς παιδαγωγούσης κατὰ Χριστὸν τοὺς νέους,

μορφώσης πολίτας χρηστούς τιμίους και έναρέτους, οίτινες και ως ιερείς δύνανται να χρησιμοποιηθῶσιν, ἐπιστάτης ἀνάγκης, και ως δημοδιδάσκαλοι, ἐφ' ὅσον κρείσσονες τούτων και ἀρτιώτερον κατηρητισμένοι δὲν ἤθελον ἀναδειχθῆ. Ὅτι δὲ διὰ τοιαύτης Σχολῆς και ταχύτερον και ἀσφαλέστερον δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ ἢ τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας ἀνάπλασις και ἀναμόρφωσις τοῦτο και τυφλῶ δῆλον. Πολίτης και δὲ ἀγρότης ζηλωτῆς τῆς πατρῴας πίστεως και εὐσεβῆς δύναται θαύματα ἀληθῶς νὰ ἐπιτελέσῃ διὰ τοῦ καλοῦ αὐτοῦ παραδείγματος. Πολίτης, δι' ὃν ἡ θρησκεία δὲν εἶναι ἀπλῶς γνώσεις θρησκευτικαί, ἀλλ' εἶναι ζωὴ, δὲν εἶναι τύπος και γράμμα, ἀλλ' εἶναι πνεῦμα ζωοποιοῦν, δύναται ἕσα εὐδ' ὑδεινότερος τῶν Θεολόγων ἢ Ἱεροκηρύκων νὰ κατορθώσῃ. Μὴ πλανώμεθα. Ἡ θρησκεία δὲν εἶναι Θεολογία· εἶναι ζωὴ, εἶναι τὸ ζῆν ἐν Χριστῶ. Ὁ ζῶν δὲ ἐν Χριστῶ εἶναι ὁ ἀριστος τῶν διδασκάλων τῆς πίστεως ἐν ἐνδύμασι πολίτου. Ἐκ τῶν κέψεων τούτων ὀρυωμένη και ἡ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι Σχολὴ οὐδ' ἐπιδιώκει, οὐδ' ἐπιθυμεῖ ν' ἀναδείξῃ Θεολόγους, ἀλλὰ ν' ἀναθρέψῃ χριστιανούς ὄνομα και πρᾶγμα, οὐ μόνον διὰ τῶν Ἱερῶν μαθημάτων, ἀλλὰ και διὰ τῆς ἐν γένει ἀνατροπῆς και τῆς ἄλλης παιδαγωγίσεως.

Ἡ Σχολὴ τὴν ἀνάπλασιν και κατὰ Χριστὸν μόρφωσιν τῶν νέων ἐπιδιώκει κατὰ πρῶτον διὰ τῆς προσευχῆς. Οὐδεὶς ἴγνοεὶ ὅτι ἡ προσευχὴ και ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ πηγάζουσι κεν ἐκ τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθηματος, αὐτεπιδρῶσι δ' ἄλλως εἰς τὴν κραταίωσιν και ὑπερίσχυσιν ἐκείνου. Τούτου γενεὴν και ἡ προσευχὴ ἐν τῇ Σχολῇ γίνεται τακτικῶς πρῶτῃ και ἐσπέρας καθ' ἐκάστην ἐπὶ 20 λεπτά τῆς ὥρας και καθ' ἰπάσας τὰς Κυριακάς και ἑορτάς, τῶν μαθητῶν αὐτῶν ἐκπληροῦντων χρέη ἀναγνώστου, ψάλτου και ἐκκλησιάρχου, ὅπερ στερεοῖ τὸν σύνδεσμον μετὰ τῆς ἐκκλησίας, ἐφ' ἧς δυστυχῶς, ἐνεκα τῆς ἀξιοκατακρίτου ἀδιαφορίας τῶν νεωτέρων διδασκάλων κινδυνεύουσι νὰ ἀποξενωθῶσιν οἱ χριστιανοὶ πολῖται. Ἡ προσευχὴ προηγείται πάντοτε μεσημβρίας και ἐσπέρας και ἐπισφραγίζει τὴν τράπεζαν, ἔνθα μάλιστα εἰς τῶν μαθητῶν τακτικῶς ἐκ περιτροπῆς ἀναγινώσκει εἰς ἐπήκουον τῶν ἐσθιόντων συμμαθητῶν του ἐκ βιβλίου θρησκευτικοῦ ἢ πατριωτικοῦ εὐλήπτους και οἰκοδομητικὰς περικοπὰς. Συντελεστικιώτατον πρὸς εὐσέθειαν ἀποβαίνει και τὸ

ὅτι τετράκις τοῦ ἔτους οἱ διδάσκαλοι ἐξομολογοῦνται μετὰ τῶν μαθητῶν καὶ ὁμοῦ μεταλαμβάνουσι τοῦ μυστηρίου τῆς θείας εὐχαριστίας, ἐνδεικνύμενοι οὕτω τὴν ἀνάγκην τῆς μετανοίας καὶ σωτηρίας καὶ ἐνούμενοι περιφανῶς ἐν τῇ πίστει.

Μὴ ὑπολάβῃ δέ τις ὅτι ταῦτα πάντα ἐπιβάλλει ἡ Σχολὴ διὰ τῆς βίας. Οὐδέποτε ἀπὸ τῆς συστάσεώς της ἡ Σχολὴ ἐχρήσατο βίᾳ, ἀλλ' αἰείποτε οἱ μαθηταὶ αὐθορμήτως καὶ χαίροντες προσέρχονται πρὸς τὴν προσευχὴν καὶ τὰ μαθήματα καὶ συμμεροῦνται πρὸς τὰς ἄλλας τῆς Σχολῆς διατάξεις. "Ἄλλως τε καλῶς ἡ Σχολὴ γινώσκει τὸ σοφὸν τοῦ Πλάτωνος παράγγελμα: « οὐδὲν μάθημα μετα δουλείας τὸν ἐλεύθερον γρῆ μανθάνειν· οἱ μὲν γὰρ τοῦ σώματος πόνοι βίᾳ πονούμενοι, χειρὸν οὐδὲν ἤττον τὸ σῶμα ἀπεργάζονται, ψυχῆ δὲ βίαιον οὐδὲν ἔμμονον μάθημα. Μὴ τοίνυν βίᾳ τοὺς παιδας ἐν τοῖς μαθήμασιν, ἀλλὰ παίζοντας τρέφε, ἵνα καὶ μᾶλλον οἷος τ' ἦς καθορᾶν ἐφ' ὃ ἕκαστος πέφυκε. (Πλατ. Πολιτ. VII 536.ε.) Τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐφαρμόζει ἡ Σχολὴ οὐ μόνον ἐν τοῖς μαθήμασιν, ἀλλὰ καὶ καθ' ἅπασαν τὴν ἄλλην ἀνατροφὴν.

Τὴν κατὰ Χριστὸν μόρφωσιν ἐπιδιώκει ἡ Σχολὴ δεύτερον διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν ἐν τῷ Κανονισμῷ αὐτῆς ἀναγραφόμενων ἱερῶν μαθημάτων καὶ τρίτον διὰ τῆς ἀπλῆς καὶ ἀπερίπτου διδασκαλίας τῆς κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν καὶ Ἑορτὴν εἰς ἀπάσας τὰς τάξεις γινομένης, ὅποτε ἐρμηνεύονται πρακτικῶς καὶ ἐξηγοῦνται αἱ τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων καὶ τῶν Ἀποστολικῶν ἐπιστολῶν περικοπαὶ καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἔπι ἄσματα καὶ τροπάρια, ὧν καταλλήλως καταδεικνύεται τὸ ὕψος καὶ τὸ ζῶν πνεῦμα τῆς πίστεως τὸ ἐμπνεῦσαν τοὺς ἱεροῦς τούτων ποιητὰς καὶ μελωδοῦς.

Ἡ Σχολὴ οὐ μόνον θρησκευτικῶς ἀλλὰ καὶ διανοητικῶς καὶ ἠθικῶς ἀνατρέφει τοὺς ἑαυτῆς τροφίμους ἀγωνιζομένη νὰ πλουτίσῃ τὴν ἑαυτῶν διάνοιαν διὰ γνώσεων ὠφελίμων καὶ νὰ ἐγχαράξῃ ἐν ταῖς ἀπαλαῖς αὐτῶν καρδίαις πᾶσαν ἀρετὴν καὶ χειραγωγήσῃ πρὸς τὴν ἠθικὴν τελειότητα. Πρὸς ἐπίτευξιν δὲ τούτων ἀπάντων χρῆται τῇ προσηκούσῃ μεθόδῳ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθημάτων.

Τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα πλὴν τῆς μεγάλης ἱστορικῆς ἀξίας δι' ἡμᾶς τοὺς Ἑλληνας ἔχουσι καὶ πολλὴν τὴν παιδαγωγικὴν καὶ πλαστικὴν δύναμιν, διότι ἐπενεργοῦντα δι' ὅ-

λων τῶν στοιχείων αὐτῶν ἐπὶ τε τὸν νοῦν καὶ τὴν φαντασίαν καὶ τὴν καρδίαν, ἀσχοῦντα δὲ τὴν μνήμην καὶ ἀνυψοῦντα βαθμηδὸν τὸ πνεῦμα εἰς γενικὸν νόμον καὶ ιδέας, διαμορφώνουσιν οὕτω τὴν διάνοιαν διὰ τῆς ἀμέσου ἐποπτείας καὶ θεωρίας τῶν ἀθανάτων ἔργων τῆς ἐξέχου ἐκείνης ἀρχαιότητος. Τοῦτο ἔκπαλαι καὶ ἐν ἐσχάτοις χρόνοις συνείδον οἱ ἐξοχώτεροι νόες. Ἄλλ' ὅπως ἐπιτευχθῆ τηλικούτον ἀγαθὸν ἀνάγκη πρῶτον πλείονος ἀσκήσεως καὶ ἐπαναλήψεως τῆς πολυτίμου ταύτης γλωσσικῆς ὕλης, καὶ δεύτερον χρεία στενῆς συζεύξεως τῆς θεωρίας μετὰ τῆς πράξεως, ὥστε ὁ μαθητῆς οὐ μόνον νὰ ἐννοῇ καὶ ἀπολαύῃ ἐν διανοίᾳ τὸν συγγραφέα, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὸν νὰ δύνηται τι νὰ γράφῃ καὶ συνθέτῃ, διότι οὕτως οἰκειοῦται τὴν διδάχθεισαν ὕλην καὶ διεγείρεται εἰς τὸ μανθάνειν καὶ ποιεῖν.

Ἐὰν θελήσωμεν νὰ διαλάβωμεν ἐν ὀλίγοις τὰ μεγάλα τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων πλεονεκτήματα, ταῦτα εἶναι τὸ πᾶντων ἡ μεγαλοπρεπῆς ἀπλότης καὶ φυσικότης καὶ ἀκρίβεια. Ταῦτα δὲ συμφωνοῦσιν ἐναργῶς καὶ ἀρμόζουσι πρὸς τὴν φύσιν τοῦ νέου, ἐγγίζουσιν αὐτοῦ ὅλου δι' ὃ καὶ ἐννοεῖ καὶ συναισθάνεται τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, ἰδίᾳ δὲ τὰ ἔξοχα ἐκεῖνα τῆς ἀρχαιότητος πρόσωπα, ἅτινα, εἰ καὶ μὴ πάντῃ ἀπηλλαγμένα παθῶν καὶ ἀμαρτημάτων, προβάλλονται ὅμως λαμπρὰ καὶ ἀφελῆ τοῖς νέοις ὑποδείγματα διὰ τὸ φυσικὸν καὶ ἀπερικάλυπτον μεγαλεῖόν των. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῆ οὔσα τελειοτάτη καὶ διδακτικῆ διὰ τὸ τυπικὸν καὶ τὴν σύνταξίν της, ἀναγνωρίζεται ὡς τὸ ἄριστον μέσον πρὸς μόρφωσιν διανοητικῆν τῶν νέων· διότι ρυθμίζουσα καὶ ἀναπτύσσουσα ἀκριβέστερον τὴν γλῶσσαν τοῦ νέου, ἀποδιώκει μὲν πᾶσαν ἀοριστίαν καὶ σύγχυσιν, κανονίζει δὲ τὴν ὀρθὴν ἐν γένει κατάληψιν. Ἐκ τοιούτων θεωριῶν ὀρμῶνται οἱ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ διδάσκοντες· τίνα δὲ τὰ περιφανῆ ἀποτελέσματα τῆς ἐφαρμογῆς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ὑγιῶν τούτων ἀρχῶν περιττόν νὰ διαλάβωμεν.

Μεγίστη ἐστὶ ἐπιμέλεια καὶ προσοχὴ καταβάλλεται εἰς τὸ ἐθίζειν τοὺς μαθητὰς εἰς τὸ γράφειν τὴν ὀμιλουμένην γλῶσσαν. «Κιθαρίζοντες κιθαρισταὶ γινόμεθα», λέγει ὁ Ἀριστοτέλης (Ηθ. Ν. 136). Ἡ ἀσκησις εἰς τὸ καλῶς λέγειν καὶ γράφειν τὴν ὀμιλουμένην ἐπὶ τῶν ἑρμηνευομένων καὶ

διδασκομένων ἔνθεν μὲν συντείνει μεγάλως εἰς βαθυτέραν καὶ ζῶσαν αὐτῶν τούτων κατανόησιν· ἔνθεν δὲ γινομένη κατ' ἀντιπαράθεσιν αἰεὶ πρὸς τὴν ἀρχαίαν, εἶναι ἅμα καὶ ἡ μόνη τανῶν γόνιμος διδασκαλία τῆς ὁμιλουμένης. Τούτου ἕνεκα ἡ ἀσκήσις αὕτη καὶ διότι ὑποβοηθεῖ τὴν κατανόησιν τῶν συγγραφέων καὶ διότι ρυθμίζει καὶ μορφώνει τὴν ὁμιλουμένην ἱκανῶς ἐπενεργεῖ καὶ συντελεῖ εἰς τοῦ πνεύματος τὴν γενικὴν μόρφωσιν. Προφανές ὅτι τὰ γυμνάσματα ταῦτα τῶν συνθέσεων πλὴν ἄλλων ἀπαιτοῦσι πολλὴν καὶ κατὰ τὴν συνείδησιν ἐπιμέλειαν καὶ φροντίδα τοῦ διδασκάλου ἀλλ', ἅμα προφανές ἔτι εἶναι, ὅτι διὰ τοιούτων ἀσκήσεων καθίσταται τις ἱκανὸς κατ' ὀλίγον νὰ εἰσδύῃ εἰς τὸ πνεῦμα συγγραμματος ἢ πονήματος σπουδαίου καὶ συγκινηθῆ καὶ μεταλάβῃ εὐτῶ θησαυρὸν πολυτίμων ἐννοιῶν καὶ ἰδεῶν, οἰκειωθείς δὲ καὶ μὲ τὴν γλῶσσαν τῶν κλασικῶν συγγραφέων νὰ γυμνασθῆ εἰς τὸ ὀρθῶς καὶ καλῶς γράφειν.

Καὶ ἡ τῶν μαθηματικῶν δὲ διδασκαλία γίνεται μετὰ τῆς προσηκούσης ἀκριβείας καὶ προσοχῆς καὶ τῆς ἀπαιτουμένης ἐπιμονῆς, ὅπως τοῖς πᾶσι γίνονται προσιτὰ· διότι εἶναι μὲν καθαρῶς νοητικὰ τὰ μαθηματικά, ἀλλ' ἅμα καὶ διὰ πάντας εἶναι πρόσφορα καὶ προσιτὰ, ἐφ' ὅσον τις δὲν κρίνεται ὅλως ἀβέλτερος καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἐγκύκλια μαθήματα καὶ μάλιστα τὰ Ἑλληνικά. «Οἱ λογιστικοί, ἀποφαίνεται ὁ Πλάτων, φύσει εἰς πάντα τὰ μαθήματα, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὄξεις φαίνονται, οἷτε βρ' ἀδελφοί, ἂν ἐν τούτῳ παιδευθῶσι καὶ γυμνάσωνται, κἂν μηδὲν ἄλλο ὠφεληθῶσιν, ὅμως εἰς γε τὸ ὀξύτεροι αὐτοὶ αὐτῶν γίγνεσθαι πάντες ἐπιδιόοσιν». (πολ. VII 526).

Ἡ τῶν Φυσικῶν δ' αὖθις διδασκαλία μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιμελείας καὶ ἐγκαρτερήσεως γινομένη, τὰ μάλιστα συντελεῖ εἰς τε τὸν πλουτισμὸν τοῦ νοῦ καὶ τὴν διάπλασιν τῆς καρδίας, ἣν ἐξεγείρει καὶ διανίστησι πρὸς θαυμασμὸν τῆς θείας Παντοδυναμίας καὶ πανσοφίας καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ δημιουργοῦ τοῦ σύμπαντος καὶ εἰς τὸν ἄναφωνῆ ἐν συνειδήσει καὶ ἐνθουσιῶσα τὸ τοῦ Προφητάναχτος «Ὡς ἐμεγάλυνθη τὰ ἔργα σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας».

Ὁ ἔρως δὲ τῶν μαθητῶν καὶ ἡ ἐπίδοσις ἐν τοῖς Φυσικοῖς μαθήμασιν εἶναι ἀξιοπαρατήρητον φαινόμενον, ὅπερ ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ τὸ πρῶτον ἤδη παρατηροῦμεν.

Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἱστορίας πολλή κατεβλήθη φροντίς καὶ ἐπιμέλεια, ὅπως αὕτη γίνηται κατὰ πάσας αὐτῆς τὰς ὄψεις καὶ πρὸς πάσας τοῦ πνεύματος τὰς ἐκφράσεις, ὥστε ἁρμονικῶς νὰ συντελῇ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ διάπλασιν τοῦ πνεύματος. Καὶ διὰ τοῦτο μῆτε εἰς τὴν φαντασίαν μόνον νὰ ἀποτείνηται καὶ οἷον ποιήσῃ τις νὰ παρίσταται, μῆτε τὸ θυμικόν μόνον νὰ ἐπασχολῇ εἰς ἠθικὴν καὶ αἰσθηματικὴν ἐκτίμησιν τῶν προσώπων καὶ τῶν γεγονότων περιοριζομένη, μῆτε κριτικὴ ν' ἀποβαίῃ ὅλως, τὴν συνυφῆν τῶν αἰτίων καὶ ἀποτελεσμάτων διωρῶσα καὶ τοῦτο πρὸ πάντων ἐπιδιώκουσα ἀλλὰ πάντα ταῦτα ὁμοῦ νὰ περιλάβῃ ἐν μέτρῳ τῆς δυνάμεως ἢ καταστάσεως τῶν μαθητῶν ἐναλλάξ δὲ καὶ ἐν δέοντι, ὥστε ὅλον τὸ πνεῦμα νὰ ἐπασχολῆται. Ἡ Σχολὴ καλῶς γινώσκει, ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ ἀφήγησις τῆς ἱστορίας διὰ τε τοῦ τρόπου καὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὕλης αὐτῆς κινεῖ τὸ διάφορον τοῦ μαθητοῦ, ἐπὶ τοσοῦτον ἐπενεργεῖ εἰς τὴν καθόλου μόρφωσιν τοῦ πνεύματος καὶ ἰδίᾳ τῆς καρδίας. ἀστοχεῖ δ' ὅλως τοῦ σκοποῦ, ὅταν δὲν ᾖ ἄλλο ἢ ξηρὰ ὀνομάτων καὶ γεγονότων ἐκθεσις, ὅτι ἡ ζωηρὰ καὶ σαφὴς, ἥκιστα δὲ εὐγλωττος καὶ ρητορικὴ διήγησις ἐνδιαφέρει καὶ διαθέτει τὸν μαθητὴν διότι νοεῖ, φαντάζεται, αἰσθάνεται. Οὐ πρὸ πολλῶν ἡμερῶν ἐγεγόμεθα αὐτόπτης μάρτυς κατανοητικῆς ἀγνώστου ἄλλαις σχολαῖς, ἧτοι εἶδομεν κρουνηδὸν κταρρόντα τὰ δάκρυα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν μαθητῶν τῆς ἀνωτέρας τάξεως ἐπὶ τῇ ἀφηγήσει τῶν κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Καὶ ἡ τὸ «γνώθι σαυτὸν» ὑπὲρ πᾶν ἄλλο μάθημα, διδάσκουσα Γεωγραφία, διδάσκεται οὕτως ὥστε ν' ἀποβαίῃ τοῦ ὄλου ἀνθρώπου μορφωτικὴ. Πρὸς ἐπιτυχῆ καὶ καρποφόρον αὐτῆς διδασκαλίαν οὐδὲν παρημελήθη, ἀλλ' ἡ δέουσα πρόνοια καὶ φροντίς κατεβλήθη, ὅπως καὶ ὠφέλιμον ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις καὶ τερπνὸν ἅμα ἀποδῇ τὸ μάθημα τοῦτο ὡς ὅπερ ἐν παρέργῳ ἐν ἄλλαις σχολαῖς καὶ σήμερον ἐτι διδάσκεται.

Ἡ τῶν Γεωπονικῶν δὲ διδασκαλία καὶ ἡ καθημερινὴ ἀσκησις ἐν τοῖς κτήμασι τῆς Μονῆς καὶ ἰδίᾳ ἐν τῷ κήπῳ, οὗ ἡ ἐπιμέλεια καὶ περιποίησις τοῖς μαθηταῖς ἀποκλειστικῶς ἐστὶν ἀνατεθειμένη, ἠλίγκην πνευματικὴν, ἠθικὴν καὶ σωματικὴν ὠφέλειαν πορίζεται τοῖς τροφίμοις τῆς Σχολῆς περιττὸν κρίνομεν διαλαβεῖν ἐνταῦθα. Πρῶτον πλουτίζεται δι' ὅλων τούτων ὁ νοῦς ἐκ γνώσεων πολυτίμων καὶ ἄμεσον τὴν

ὠφέλειαν ἐπαγγελλομένων, ἀναπτύσσεται τὸ .....τικόν
 δξύνεται ἡ ἐπιμέλεια καὶ φιλοτιμία, καὶ ἀμίλλα δὲ εὐγενῆς
 γενῶνται μεταξύ τῶν μαθητῶν φιλοτιμουμένων τίς ν' ἀνα-
 δείξῃ τὸν ἑαυτοῦ κῆπον κρείσσονα τὸν τῶν ἄλλων, κραταιου-
 ται ἡ τοῦ σώματος εὐρωστία καὶ ἐμπεδοῦται ἡ υἰγεία, ἐπὶ
 πᾶσι δὲ τούτοις καὶ ἔρωσ εὐεργετικὸς ἐγγίνεται ταῖς ἀπαλαῖς
 φυγαῖς πρὸς τὸ πατρικόν ἐπάγγελμα καὶ ἰδιοκτησίαν, ἐν ᾧ
 αἱ ἄλλαι Σχολαί, ὡς ἔχουσι νῦν παρ' ἡμῖν, μίσος καὶ ἀποστρο-
 φὴν εἰώθασιν ἐμπνέειν. Τὸ ἔτι δὲ μείζον ἀγαθὸν ἐστὶν ὅτι αἱ
 ἀσκήσεις αὗται ἠθικοποιοῦσι τὸν νέον, ἀπομακρύνουσιν αὐ-
 τὸν πάσης ἀταξίας καὶ προφυλάτουσιν αὐτὸν ἀπὸ παντὸς νε-
 ανικῆ παραπτώματος καὶ ἀνοησιῶν.

Καὶ ἡ φωνητικὴ δὲ μουσικὴ συνεξεγείρει τὰ αἰσθήματα
 τοῦ νέου. Τὸ μέλος ἐν τῷ ᾄσματι δαιμονίως ἐπενεργεῖ ἐπὶ
 τὴν καρδίαν καὶ πλάσσει αὐτὴν· διότι ἐκάστη ἀντίληψις καὶ
 παράστασις ἐν τῷ ᾄσματι περιεχομένη ἢ μᾶλλον ἐν τῇ λέ-
 ξει τοῦ ᾄσματος σημασινομένη εἴτε εὐσεβείας καὶ ἀγάπης εἴτε
 χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης, εἴτε φιλοπατρίας καὶ φιλανθρωπί-
 ας, διὰ τοῦ ἐμμελοῦς καὶ εὐρύθμου τῆς Μουσικῆς τόνου ἐκ-
 πνευματουμένη κατευθύνεται μετὰ κάλλους ἀσπασίως εἰς
 τὴν καρδίαν καὶ ἐπαίρει αὐτὴν τερψιθύμως εἰς τὸ ἰδεῶδες τῶν
 αἰσθημάτων. Μέγα ὄντως τὸ κέρδος ἐκ τῆς γλυκειᾶς ταύτης
 ἄρσεως τῆς καρδίας εἰς αἰσθήματα εὐγενῆ. Διὰ τῆς μουσι-
 κῆς ἐθίζεται κατ' ὀλίγον ἡ καρδία εἰς τὰ καλὰ, ἐξημεροῦται
 δὲ ἀποβάλλουσα τὸν φυσικὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὴν ὑπερφίλαυτον
 ἰσχυρογνωμοσύνην.

Τί δ' ἂν τις εἴποι περὶ τῆς γυμναστικῆς, ἣτις ἀποτελεῖ
 οὐσιῶδες μέρος τῆς ὀρθῆς παιδείας καὶ ἀνατροφῆς, ὡς ἐπιμε-
 λουμένη τοῦ σώματος, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ ἡ πνευματικὴ ἐμ-
 φανίζεται ζωή; Τὸ ἡδὺ τῆς υἰγείας καὶ εὐεξίας αἰσθημα, οὗ
 ἄνευ οὐδεὶς βίος βιωτός, οὐδεμία πνευματικὴ ἐνέργεια, ἀδύ-
 νατον νὰ ἐνισχύηται καὶ τρέφῃται δίχως σωματικῆς ἀσκή-
 σεως ἐν δρόμοις, ἐν περιπάτοις, ἐν παιδιαῖς, καὶ ἐν ποι-
 χίλαις ἄλλαις κινήσεσιν ἐν τάξει καὶ βαθμιαίως γινομέναις.
 Ἄν ὅλη ἢ ἄλλη παιδεία εἶναι ὁ οὐρανίος ἄρτος τῆς
 ψυχῆς, ἡ γυμναστικὴ εἶναι ἀληθῶς ὁ ἐπιούσιος
 ἄρτος αὐτῆς, ὃν οὐδεὶς δύναται κατ' ἄνθρωπον νὰ
 στερεῖται ἀτιμωρητέ, ὡς οὐδὲ τὸν ἄρτον τῆς σωματικῆς
 τροφῆς. Ἡ Σχολὴ δ' ἣτις στερεῖ τοὺς μαθητὰς τοῦ ἐπιου-

σίου σουλου αρτου, καταμοραινει και φθειρει το ανθος εν τῷ κάλυκι. Εὐτυχῶς ἡ ἡμετέρα Σχολή και περι τούτου εὐθύς ἐν ἀρχῇ ἠμερίμνησε κατὰ τὸ ἐφικτόν, ἐνῶ ἔχουσα τὸ *Sana mens in corpore sano* και ἀσφαλές ὑπόδειγμα τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων τὴν ἀρμονικὴν ἐκπαίδευσιν τὴν ἐν μουσικῇ και γυμναστικῇ περαιουμένην

Μή τις δ' ὑπολάβῃ ὅτι τὰ ἐκτεθέντα μαθήματα διδάσκονται εἰκῆ και ὡς ἔτυχεν ἀνευ ἐσωτερικῆς τούτων συναρμοσεως κατὰ τὸ ἐνιαυτοῦ πνεύματος, οὐ τὴν ἀνάπτυξιν και μόρφωσιν ἀναδέχεται ἡ Σχολή. Ἡ ἡμετέρα Σχολή συνειδύια ὅτι ἡ κλεινοτάτη σοφία, κατὰ τὸν ἀπὸ σκηνης φιλόσοφον, ἐκεῖ δρέπεται « ἐνθα πολ' ἀγνάς ἐννεά Πιερίδας Μούσας λέγουσι ξανθάν Ἀρμονίαν φυτεῦσαι ». ἐπιμελῶς ἐπεδίωξε και ἐπιδιώκει τὴν ἐνότητα ἐν τῇ ποικιλίᾳ. Ὁ διδάσκων λοιπὸν ἐν τῇ Σχολῇ, τῆς ἀναποδράστου ταύτης ἀρμονίας ἔχων συνείδησιν, ἀνάγει τὸ ποικίλον τῶν μαθημάτων εἰς ἐνότητα. οἷον ὅτὰ μαθηματικὰ διδάσκων οὐδαμῶς ἀπομονοῦται ἐκ τοῦ νοητικοῦ μόνου τὴν ἀνάπτυξιν, ἢ ὁ τῆς ἱστορίας εἰς τοῦ φανταστικοῦ και τῆς μνήμης και εἴτις ἄλλος εἰς ἄλλου, ἀλλ' ἐν ἅπασιν τοῖς μαθήμασιν ἅπασαι αἱ τοῦ πνεύματος ἐνέργειαι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον και ἐν προσήκοντι μέτρῳ τρέφονται και μορφοῦνται ἀρμονικῶς. Ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου δὲ τούτου τὰ μάλιστα ἐφιστᾷ τὴν ἐαυτῆς προσοχὴν ἡ Σχολή διότι καλῶς γινώσκει, ὅτι ἂν διαταραχθῇ ἡ ἀρμονικὴ αὐτῆς μόρφωσις τοῦ ὅλου ἀνθρώπου, και ἐπομένως ὅτι ἂν τις κατὰ μέρος ἐνέργεια πλέον ἀσκηθῇ και μὴ κατὰ λόγον ἀναπτυχθῇ αὐτῆ ἐπικρατήσασα βλάπτει τῆς ψυχῆς τὴν ὑγιείαν και οἷον πιέζουσα και δυναστεύουσα τῶν λοιπῶν, εἰς ἀντίθεσιν πρὸς ἐκείνας περιίσταται. Ἐντεῦθεν δ' ἔστιν ἰδεῖν ἐνταῦθα μὲν οὐδὲν εὐγενές και ὑψηλὸν αἴσθημα, ἐκεῖ δ' ὅτι τέθηκεν ἡ πίστις ἐν ταῖς ἀνακαλύψεσι τοῦ μικροῦ νοῦ, ἀλλαγῶς ὅτι κοῦφον τῆς φαντασίας τὸ πτερόν ἄγει εἰς αἰθέρας ἀτρυγέτους, ἵνα ἐν σιγῇ παρέλθωμεν, τὰ ποταπώτερα τῶν ὀρμῶν. Διὰ ταῦτα οἱ διδάσκαλοι τῆς ἡμετέρας Σχολῆς, ἐν οἷς διδάσκουσιν, εἴτε μικροῖς, εἴτε μεγάλοις, ἐννοοῦντες τὸν ἀνθρώπου ψυχολογικῶς, ὅλον ἔχουσι πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ πνεῦμα τὸ πρὸς ἀνάπτυξιν. Πρὸ πάντων οἱ τῶν Ἑλληνικῶν οὕτω διδάσκουσιν, ὥστε ἅπαται τοῦ πνεύματος αἱ ἐνέργειαι νὰ ἀναπτύσσονται ἀσχοίμεναι και μά-

λιστα τὸ θυμικὸν διότι ἡ γλῶσσα κατ' εἶδος μὲν τοὺς τε τύπους καὶ τὴν σύνταξιν εἰς τὸ νοητικὸν ἀναγομένη, καθ' ὕλην δὲ ἢ τὸ περιεχόμενον εἰς τι τὸ νοητικὸν καὶ τὸ φανταστικὸν καὶ τὸ θυμικὸν ἀναφερομένη συμπεριλαμβάνει β-λου τοῦ πνεύματος τὴν μόρφωσιν. Ἀλλὰ καὶ οἱ τῶν ἄλλων μαθημάτων πρὸς τὸ αὐτὸ τέλος ἀποβλέπουσιν, ἐφ' ὅσον ἐκάστου μαθήματος ἡ φύσις ἀπαιτεῖ. Τὴν ἐνότητα λοιπὸν τῆς διδασκαλίας οἱ διδάσκαλοι Ἁγίου Πνεύματος κατανοοῦσι καὶ ἐπιδιώκουσι καὶ οὐχὶ τὰ ἄψυχα προγράμματα.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω περιγραφέντων εὐχερῶς δύναται τις εἰκάσαι τὰ λαμπρὰ τῆς ἀρμονικῆς ταύτης ἐκπαιδεύσεως καὶ ἀνατροφῆς ἀποτελέσματα, ἅπερ βεβαίως ὀφείλονται κατὰ πρῶτον λόγον εἰς τοὺς ἐν τῇ Σχολῇ διδάσκοντας. Ὁ διδάσκαλος Σχολῆς τινος δύναται πολλά ἢ μᾶλλον δύναται τὸ πᾶν. Ἀλλ' ἵνα ἡ ἀληθῆς διδάσκαλος οὐνόμενος τὰ πάντα, ἀνάγκη, νὰ ἦναι κάτοχος καὶ τῆς παιδαγωγικῆς τέχνης θεωρία τε καὶ πράξι· διότι δὲν εἶναι ἡ παιδαγωγία θεωρία τις μόνον ἀρχῶν καὶ γνώσεων εἰς ὅλον τὸ σύστημα συνηνωμένων, ἀλλὰ καὶ πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως κατ' ἐκείνας ποικιλομένη πράξις, ζῶν ἐπιδιώκουσα πνευματικὴν. Κατὰ ταῦτα ὁ διδάσκαλος δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐννοῇ μόνον τὰς παιδαγωγικὰς θεωρίας, ἀλλὰ αἰ νὰ συναισθάνηται αὐτάς, καὶ ζῆ ἐν αὐταῖς ἀναδεικνύμενος ἔργῳ καὶ πράξει ζῶν παιδαγωγὸς τῶν μαθητῶν, καὶ ἀνυψῶν αὐτοὺς, διὰ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀληθοῦς ἀγάπης, τοῦ διακαοῦς ζήλου καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας, εἰς τὸ Θεῖον, τὴν ὑψίστην ἐνότητα καὶ ἀρμονίαν τοῦ πνεύματος καὶ τὴν εἰρήνην καὶ χαρὰν τῆς ψυχῆς. Ὁ διδάσκαλος δέον νὰ ἦ σώφρων καὶ ἐγκρατῆς, ἀνήρ, οὕτως εἶπεν, τετράγωνος, ἐλεύθερος, τὴν ἀληθῆ ἐλευθερίαν τὴν ἀπὸ τῆς ἐπιστήμης καὶ ἀληθοῦς παιδείας, καὶ τῆς ἱερότητος τῆς κλήσεώς του, πεπληρωμένος, κόσμιος δὲ διὰ τῆς ἀρμονικῆς τοῦ πνεύματος ἀναπτύξεως. Εἶτα ἤρεμος καὶ αὐστηρὸς, συνειδῶς τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυμαμίαν καὶ τὴν φύσιν τοῦ παιδὸς ἐννοῶν, τὴν δὲ ῥοπήν πρὸς τὸ χειρὸν ὡς τὸ ἀσχημίζον καὶ φθειρόν τὴν τοῦ ἀρχετύπου εἰκόνα κολάζων δίκαιος μὲν καὶ ἐπιμελής, ἀληθῆς, δὲ καὶ ταπεινόφρων, φιλόκαλος καὶ εὐπροσήγορος καὶ καλῶς τοῖς ἀνθρώποις χρώμενος, εὐπρεπῆς δὲ καὶ μεγαλόφρων· διότι τῆς κοινωνίας ἵδρύεται ὁ ἡγέτης, εἰς πάντα τὰ καλὰ καὶ εὐπρεπῆ. Ἐπὶ πᾶ-

σι δὲ εὐσεβῆς ἔχων ζῶσαν τὴν πίστιν καὶ ζῶν μέλος διατε-
λῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Σχολὴ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διὰ
τῆς χάριτος τοῦ τὰ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον οικονομούντος
Θεοῦ, τοιούτων ὄντως ηὐμοίρησε διδασκάλων ἤτοι τοῦ δι-
δάκτορος τῆς Φιλολογίας κ. Μιχαὴλ Γ. Πρεβελάκη καὶ τοῦ
διδασκάλου τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογίας κ. Βασιλείου Μαρ-
κάκη Ἀρχιμανδρίτου, πρὸς οὓς εἰς τὸ νὰ ἐκφράσωμεν μόνον
τὰς ἐκθύμους καὶ εἰλικρινεῖς ἡμῶν εὐχαριστίας περιοριζό-
μεθα ὧδε, ἐπιστέφοντες ἅμα αὐτοὺς διὰ τῶν εὐχῶν ἡμῶν
καὶ εὐλογιῶν, οὐδένα λόγον ποιούμενοι οὔτε περὶ τῆς παρα-
δειγματικῆς αὐτῶν ἐπιμελείας καὶ ἐγκαρτερήσεως, οὔτε πε-
ρὶ τοῦ ἐνθέου αὐτῶν ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως, οὔτε περὶ τῆς
ἄλλης αὐτῶν ἰκανότητος καὶ ἀξιοσύνης, τῆς ἐπιδόσεως τῆς
Σχολῆς ἐπαρκῶς περὶ πάντων τούτων μαρτυρούσης. Οὗτοι
δικαίως πάνυ ἤθελον ἀνακηρυχθῆ ἰδρυταὶ καὶ σωτῆρες τῆς
Σχολῆς!

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων ἀριδῆλως καταδεικνύεται ὅτι ἡ ἡ-
θικὴ τῶν νέων διάπλσις κατὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν ἐπα-
σχολεῖ ὅλως τοὺς διδασκάλους τῆς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι Σχο-
λῆς. Ἐκεῖνα δὲ ἃ ὑποδεικνύονται, καὶ εἰς ἃ ἐθίζονται οἱ
μαθηταὶ δὲν εἶναι μόνον ἡ ἐξωτερικὴ ἀγωγή καὶ οἱ τρόποι,
δὲν εἶναι οἱ ἀπαραίτητοι ὅροι τῆς διδασκαλίας, ἡ ἐπιμέλεια,
ἡ πειθαρχία, ἡ εὐταξία καὶ ἡ φιλαλήθεια, διότι αἱ ἀρεταὶ
αὗται εἶναι μερικαὶ καὶ ἀνεπαρκεῖς, καίπερ σπουδαῖαι, ἀλλὰ
σίμπαντα τὰ καθήκοντα, ἅτινα διαιροῦμεν ἑνταῦθα εἰς τρεῖς
τάξεις: α.) εἰς τὰ πρὸς τὸν διδάσκαλον καὶ τὴν Σχολήν. β.)
τὰ πρὸς τοὺς συμμαθητάς καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ
γ.) τὰ πρὸς τὸν Θεόν.

Τὰ καθήκοντα τοῦ μαθητοῦ πρὸς τὸν διδάσκαλον καὶ τὴν
Σχολήν διαιροῦμεν εἰς ἐξωτερικὰ καὶ ἐσωτερικὰ. Καὶ ἐξω-
τερικὰ μὲν εἶναι ἡ εὐταξία, ἡ εὐσχημοσύνη καὶ ἡ ὑπακοή·
ἐσωτερικὰ δὲ ἡ φιλαλήθεια, ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ εὐσυνειδησία.
Ἡ εὐταξία καὶ εὐσχημοσύνη συντείνουσι μὲν εἰς τὴν αἴσθη-
σιν τοῦ καλοῦ, συμβάλλουσι δὲ καὶ εἰς τὸ ἦθος μέγας.
Ὅποσος δὲ καιρὸς κερδίζεται διὰ τῆς εὐταξίας καὶ ἀκριβείας
τοῦ χρόνου! Τὴν ὑπακοὴν ἀπαιτεῖ ἡ Σχολὴ πλήρη καὶ ἄ-
νευ ἀντιλογίας. Τῶν ἐσωτερικῶν καθηκόντων πρωτίστη
εἶναι ἡ φιλαλήθεια· αὕτη, οὕσα τεκμήριον τῆς μεταξὺ μαθη-
τοῦ καὶ διδασκάλου ὑπαρχούσης ἐμπιστοσύνης, ἀποδεικνύει

σύναμα ἀφευδέστατα τὴν ἠθικῶς ὑγιαίνουσαν καρδίαν. Ἄνευ αὐτῆς οὐδὲν δύναται ὁ διδάσκαλος οὔτε διανοητικῶς, οὔτε ἠθικῶς νὰ κατορθώσῃ. Ὅπου ἐνεφώλευσε τὸ ψεῦδος ἐκεῖ τῇ ἀληθείᾳ μάτην κοπιᾷ ὁ διδάσκαλος ἐπὶ πετρῶν καὶ ἀκανθῶν σπείρων. Περὶ τῆς ἐπιμελείας πᾶς λόγος περιττός. Ταύτην μάλιστα ἀμέσως καὶ ἐπιμόνως ἀπαιτεῖ ἡ Σχολή. Παρατηροῦμεν δὲ μόνον ὅτι ἡ ἐπιμέλεια δὲν συνδέεται πάντοτε μετὰ τῆς εὐσυνειδήσιας· διότι πολλοὶ τῶν μαθητῶν εἶναι ἐπιμελεῖς εἰς ὅσα ἔχουσι κλίσιν. Ἄλλ' εἰς τούτους ἐγκαίρως καταδείκνυται, ὅτι ὁ πιστός εἰς τὰ χρέη του μαθητῆς δὲν διακρίνει κύρια καὶ πάρεργα, ἀλλ' ἀνεξαιρέτως πάντα τὰ προγεγραμμένα μαθήματα πιστῶς καὶ ἀπὸ καρδίας ἀκολουθεῖ καὶ μελετᾷ, εἰ καὶ μὴ μετὰ τῆς αὐτῆς κλίσεως, διότι τοῦτο ἐστὶ τὸ πράττειν κατὰ συνείδησιν τοῦ χρέους καὶ μὴ κατὰ διάθεσιν.

Τὰ πρὸς τοὺς συμμαθητὰς καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καθήκοντα συμπίκτουσι μὲ τὰ πρὸς τὸν πλησίον. Ἡ περὶ ταῦτα ἀσκήσις καὶ παιδαγωγία γίνεται κατὰ τρόπον ἐπιεικέστερον καὶ ἀνάλογον τῇ ἡλικίᾳ. Τὴν ἀπαλὴν ἐτι τοῦ μαθητοῦ καρδίαν προσπαθεῖ ἡ Σχολή νὰ καθαρίσῃ πρῶτον τοῦ φυσικοῦ ἐγωϊσμοῦ, καὶ νὰ ἐμπλήσῃ εἶτα φιλανθρωπίας. Οὐδόλως ζητεῖ τὰς ὁρμὰς τῶν νέων νὰ πνίξῃ, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τοῦ τρόμου καὶ φόβου ἢ ν' ἀποκόψῃ ἀποτόμως· ἀλλὰ μεθ' ὑπομονῆς καὶ ἐτιμονῆς, μετ' ἀγάπης δὲ ζωῆς καὶ χριστιανικῆς πραότητος καὶ σοβαρότητος προφυλάττει, μὴ παρεκτρέπωνται καὶ αὐξάνωνται εἰς ἀγρία πάθη. Ἀπαιτεῖ ἐπομένως παρὰ πάντων εὐπροσηγορίαν, μετριότητα, φιλοφροσύνην, ἤθος εὐδιάλλακτον, ἐγκράτειαν ἑαυτῶν, ἀγάπην καὶ αὐταπάρνησιν. Τάναντία δὲ τούτων τὸν ἐγωϊσμόν, τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὸ μῖσος ἀμειλίχτως καταπολεμεῖ.

Τὰ πρὸς τὸν Θεὸν καθήκοντα συμπεριλαμβάνονται ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς εὐσεβείας, ἐξ ἧς καὶ ἐν ἧ δύνανται οἱ νέοι νὰ ἀποκτήσωσι τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, τὴν αὐτάρκειαν καὶ τὴν ὑπομονήν, δι' ὧν καταπολεμεῖται μὲν ἡ οἰησις καὶ τὸ προγεῖρως πάντοτε καὶ εὐκόλως δικαιολογεῖσθαι, προσκτᾷται δὲ τὸ πολυτιμότερον τῶν ἀγαθῶν « ἡ Εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἢ πάντα νοῦν ὑπερέχουσα, ἣτις θὰ φρουρῇ τὰς καρδίας καὶ τὰ νοήματα αὐτῶν ». Οὕτως ἀνατρέφει ἡ Σχολή τοὺς ἑαυτῆς τροφίμους καὶ εἰς τὴν ἀνατροπὴν

ταύτην ἐπιμελῶς ἐθίζει αὐτούς, διότι « ἡ ἠθικὴ ἀρετὴ, λέγει ὁ Ἀριστοτέλης (Πθ. Β. 25) ἐξ ἔθους περιγίγνεται, ὅθεν καὶ τοῦνομα ἔσχηκε». Πλανῶνται δὲ οἱ φρονούντες ὅτι σοφοὶ καὶ σπουδαῖοι καὶ ἠθικοὶ γίνονται καταφεύγοντες ἐπὶ τὸν λόγον καὶ εἰς τοῦτον περιοριζόμενοι· διότι ἀγνοοῦσι τελῶς οἱ ποιῶντοι, ὡς φαίνεται, ὅτι πρὸς τὸ ἔχειν τὰς ἀρετὰς τὸ μὲν εἰδέναι μικρὸν ἢ οὐδὲν ἰσχύει· ἀλλ' ἐκ τοῦ πολλάκις πράττειν τὰ δίκαια καὶ τὰ σώφρονα περιγίγονται τὰ χρηστὰ ἤθη. Τοῦτο δὲ δηλοῖ, ὅτι οὐδεμία τῶν ἀρετῶν φύσει ἡμῖν ἐγγίνεται· διότι οὐδὲν τῶν φυσικῶν καὶ ἀμετατρέπτων νόμων ὄντων ἄλλως ἐθίζεται, οἷον ὁ λίθος φύσει κάτω φερόμενος οὐκ ἂν ἐθισθεῖται ἄνω φέρεσθαι, οὐδ' ἂν μυριάκις αὐτὸν ἐθίξῃ τις ἄνω ῥίπτων. Οὔτε λοιπὸν φύσει, οὔτε παρὰ φύσιν ἐγγίνονται αἱ ἀρεταί, ἀλλὰ πεφύκαμεν νὰ δευθῶμεν αὐτάς, δευόμεθα δὲ καὶ τελειούμεθα διὰ τοῦ ἔθους» (Ἀριστ. Πθ. Β. 1). Αὐτὸ λοιπὸν τὸ ἔθος καὶ ἤθος ἡ Σχολὴ σώζει μάλιστα καὶ ἐκτρέφει ὡς ἀπὸ ρίζης ἐν τῇ γῆ ἐγκεχυμένης.

Καὶ ταῦτα μὲν ἄλλις. Μεταβῶμεν ἤδη εἰς τὴν ἱστορικὴν ἀφήγησιν τῶν κατὰ τὴν Σχολὴν.

Περὶ τῆς ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἁγίου Βασιλείου Ἱερᾶς Ἐνοριακῆς Μονῆς τοῦ Παναγίου Πνεύματος οὐδὲν κυρίως θετικόν καὶ σαφές γινώσκωμεν, καίτοι ἡ Μονὴ αὕτη οὐδαμῶς ἦν ἐκ τῶν ἀσήμεων οὐδὲ πτωχῶν, διότι καὶ κτήματα καὶ βοσκήματα ἐκέκτητο οὐκ ὀλίγα καὶ μεγάλην ἐπιρροὴν ἤσκουν οἱ ἡγούμενοι αὐτῆς ἀνεξάρτητοι ἕως ὄντες ἀπὸ τοῦ κατὰ καιρὸν Ἐπισκόπου Λάμπης. Κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ὁ τότε Ἐπίσκοπος Λάμπης Μεθόδιος ὅπως ἐξαναγκάσῃ τὸν Ἠγούμενον εἰς ὑποταγὴν καὶ λογοδοσίαν ἅμα τῆς διαχειρίσεώς του ἠναγκάσθη νὰ ἐξαιτήσῃται τὴν συνδρομὴν τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, ἧτις αὐθις κατέφυγεν εἰς τὴν Ὑ. Πύλῃν, παρ' ἧς, οὐχὶ ἄνευ κόπου καὶ θυσιῶν, ἐξεδόθη εἰδικόν περὶ τούτου Φιρμάνιον διαγορεῖθον καὶ αὐστηρῶς ἐπιτάσσον ὅπως οἱ Ἠγούμενοι τῶν ἐν Ἁγίῳ Βασιλείῳ Μονῶν Ἁγίου Πνεύματος, Βουλγαρι καὶ Πρέβελη καὶ ὁ τῆς ἐν Ἀμαρίῳ Μονῆς Καλοσιδένας ὑποταχθῶσιν εἰς τὸν Ἐπίσκοπον αὐτῶν Μεθόδιον καὶ δώσωσι λόγον τῆς ἐαυτῶν διαχειρίσεως, ἀπειλοῦν δὲ τὴν ἐσχάτην τῶν ποινῶν εἰς τὸν πολίτην ἐκεῖνον ὅστις τυχόν ἤθελε τολμήσῃ νὰ ὑπερασπίσῃ ἢ προστατεύσῃ τοὺς ἀνυποτάκτους τούτους Ἠγούμενους. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἡ μὲν κτηματικὴ περιουσία τῆς Μονῆς Ἁγίου Πνεύματος ἡ ἀρχομένη ἀπὸ τῶν κορυφῶν τοῦ ὄρους Κέδρους καὶ τελευτῶσα εἰς τὰ μεσημβρινὰ παράλια τῆς Νήσου, ἐγένετο ἀνάρπαστος ὑπὸ τῶν ἐσπέγγιδων τῆς κοιλάδος Ἁγίου Πνεύματος οἵτινες προσήρτησαν ταύτην εἰς τοὺς ἐαυτῶν πύργους ὡς τιμάρια, οἱ μοναχοὶ ἐσφάγησαν ἀπαξάπαντες καὶ αὕτη δὲ ἡ Μονὴ μετὰ τοῦ Ἱ. Ναοῦ ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρὸς ἀρχομένου τοῦ 1821.

Τοσαῦτα μόνον γινώσκωμεν περὶ τῆς Μονῆς Ἁγίου Πνεύματος ἧτις κατὰ τὸ 1836 ἦν ἄμορφος σωρὸς ἐρείπιων καὶ

τέφρας. Κατὰ τὸ Σωτήριον τοῦτο ἔτος ὁ τότε Ἐπίσκοπος Λάμπης καὶ Σφακίων Νικοδήμος, ἀνὴρ φιλόμουτος, νοήμων δὲ καὶ βέκτης ὅσον οὐδεὶς τῶν ἀρχιερέων τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐν Κων)πόλει μορφωθείς, ἐπεχείρησεν ἐκ τῆς τέφρας νὰ ἀναστήτη καὶ θεμελιώσῃ Σχολήν, τὴν πρώτην καὶ μόνην Σχολήν διὰ τὴν ἐπαρχίαν Ἁγίου Βασιλείου, τὴν Σχολήν Ἁγίου Πνεύματος ἔκτοτε ἐπικληθεῖσαν καὶ τὰ μάλιστα ὠφέλιμον γενομένην οὐ μόνον διὰ τὴν ἐπαρχίαν Ἁγίου Βασιλείου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἐπαρχίας Καινουρίου καὶ Πυργιωτίσσης. Μετὰ ταῦτα ὁ αἰόδιμος ἐκεῖνος Ἀρχιερεὺς ἴδρυσεν ἐν Ἀμαρίῳ τὴν Σχολήν Μοναστηρακίου καὶ δευτέραν ἐν Ἁγίῳ Βασιλείῳ Σχολήν τὴν ἐν τῷ χωρίῳ Σελιά, εἰς ἣν ἐφείτων καὶ οἱ τῆς Ἐπαρχίας Σφακίων παῖδες. Ἐπὶ πολλὰ δ' ἔτη ἦτοι οὐ μόνον μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Νικοδήμου ἐπισυμβάντος κατὰ τὴν 17 Ἰουνίου τοῦ 1845, ἀλλὰ καὶ μέχρι τοῦ 1858 αἱ τρεῖς αὗται Σχολαὶ ἦσαν οἱ τρεῖς φάροι οἱ καταυγάζοντες τὰς τρεῖς Ἐπαρχίας τῆς Ἐπισκοπῆς Λάμπης καὶ Σφακίων, ἦτοι τὰς Ἐπαρχίας Ἀμαρίου, Ἁγίου Βασιλείου καὶ Σφακίων.

Αἱ τρεῖς αὗται σχολαί, αἵτινες εἶχον ἀνὰ ἓνα διδάσκαλον ἐκάστη, συνετηροῦντο πρῶτον ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῶν ταῖς Σχολαῖς προσαρτηθέντων κτημάτων ἦτοι τοῦ μὲν Μοναστηρακίου ἐκ τῶν κτημάτων τῆς ἐν Ἀμαρίῳ Μονῆς Καλοείδενας, τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐκ τῶν κτημάτων τῆς ὁμωνύμου Μονῆς καὶ τῶν Σελίων ἐκ τῶν τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου κτημάτων καὶ δεύτερον ἐκ συνδρομῶν ἑτησίων τῆς Μονῆς Ἀσωμάτων καὶ τῆς Μονῆς Πρέβελι καὶ ἄλλων εἰσφορῶν ἃν ἡ σημαντικωτέρα ἀείποτε ὑπῆρξεν ἡ τοῦ φιλομούστου Ἀρχιερέως συνδρομή.

Ἐν ταῖς Σχολαῖς ταύταις ἐδιδάσκοντο μέχρι τοῦ 1850 τὸ φαλτήριον, ὀκτώηχος κ.τ.τ. κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνος σύστημα τὸ ἀρχόμενον ἐκ τοῦ «Σταυρὲ βοήθει μοι». Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1858 εἰσῆχθη ἡ λεγομένη Ἀλληλοδιδασκτικὴ Μέθοδος ἣτις ἐπικρατεῖ μέχρι σήμερον ὀλίγον τι ἠλλοιωμένη, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἐπὶ τὰ χεῖρω μεταβεβλημένη, ἐν ταῖς λεγομέναις Δημοτικαῖς Σχολαῖς. Ἀπὸ τοῦ 1858 χρονολογεῖται ἔτι ἡ σύστασις καὶ ἄλλων Σχολείων ἐν διαφόροις χωρίοις ἦτοι ἐν Μέλαμπες, Σπήλι καὶ Λευκογαίοις, ἐν Ἁγίῳ Βασιλείῳ ἄτινα μετὰ τὸ 1869 ἐπολλαπλασιάσθησαν. Καίτοι δὲ πολλαὶ

Δημοτικά ἰδρύθησαν ἔκτοτε Σχολαί, ἐν τούτοις τὰ πρωτεία πάντοτε ἔφευγεν ἢ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος Σχολή, ἥτις μετὰ τὸ 1870 προήχθη εἰς Ἑλληνικὴν Σχολὴν τῆς ἐπαρχίας Ἁγ. Βασιλείου, ὅπως καὶ ἡ τοῦ Μοναστηρακίου εἰς Ἑλληνικὴν Σχολὴν Ἀμαρίου, τῆς τῶν Σελιῶν μόνον διαμεινάσης πάντοτε Δημοτικῆς.

Καίτοι δ' αἱ Σχολαί αὗται ἦσαν ἀτελέστατα κατηρησιμένοι, ἐν τούτοις κατῴρθωσαν νὰ μορφώσωσι πολίτας ζηλωτὰς τῶν πατρίων, ἐναρέτους καὶ χρησίμους οὐ μόνον τῷ ἑαυτῷ οἴκῳ, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι, οἷοι οἱ τῆς ἀπερχομένης γενεᾶς. Περὶ τῶν μετὰ τὸ 1858 σχολείων ἀδυνατοῦμεν δυστυχῶς νὰ εἰπώμεν τὸ αὐτὸ καίτοι τὰ Σχολεῖα ταῦτα καὶ πολυάριθμα ἐγένοντο καὶ ποσὰ χρηματικά οὐκ εὐκαταφρόνητα πρὸς συντήρησιν τούτων ἐδαπανήθησαν. Πρὸς πίστωσιν δὲ τῶν λόγων τούτων ὀλίγας μόνον γραμμὰς τολμῶμεν νὰ χαράξωμεν περὶ τῶν ἀπὸ τοῦ 1881 μέχρι τοῦ 1889 Σχολείων τῆς Ἐπαρχίας Ἁγίου Βασιλείου.

Ἡ Ἐπαρχία Ἁγίου Βασιλείου ὑπὸ ὀκτακισχιλίων χριστιανῶν κατοικῶν οἰκουμένη εἶχε προικισθῆ ὑπὸ εἰκοσάδος περίπου Δημοτικῶν Σχολείων καὶ πέντε Ἑλληνικῶν, ὧν αἱ οὐδὲ ἦσαν πλήρεις ἤτοι ἢ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἢ ἐν Μύρθῳ, τρεῖς δ' ἀτελεῖς ἤτοι μὲ μίαν μόνην τάξιν, τὴν πρώτην, ἐν Μέλαμπες, ἐν Κοζαρά καὶ ἐν Σπῆλι.

Τὰ πρὸς συντήρησιν τῶν Σχολῶν τούτων δαπανηθέντα χρήματα ἀνῆλθον εἰς τὸ ποσὸν τῶν 525,518 γροσίων ἐξ ὧν τὰς 238,739 εἶχε καταβαλῆ ἡ Μονὴ Πρέβεζι, τὰς δὲ 286,779 ἡ Τμηματικὴ Ἐφορεῖα Σφακίων. Δημοδιδάσκαλοι δ' ἐχρημάτισαν αὐτοὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες κατὰ τὸ 1879 ἐλάμβανον μισθὸν 60-125 γροσίων κατα μῆνα καὶ τινες νεανίσκοι ἀπόφοιτοι τῆς Ἀγ. ἢ Βασ. τάξεως Ἑλληνικῆς Σχολῆς ἢ καὶ ἀπλῶς Δημοτικῆς, νεώτεροι πολλάκις τῶν μαθητῶν τὴν ἡλικίαν ἢ καὶ διδασκάλισσαι ἔτι, μὲ μισθὸν 180-300 γροσίων κατὰ μῆνα.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν οὐδέποτε ἀπέβη δυνατόν νὰ ὀρισθῆ, διότι ὅτε μὲν τὰ θρανία ἠρίθμουν 20-30 μαθητᾶς, ὅτε δὲ ἓνα καὶ μόνον μαθητὴν συνήθως μάλιστα μαθήτριαν.

Ἡ ἐν χρῆσει διδακτικὴ μέθοδος ἦτο ἀπλουστάτη: Ὁ Δημοδιδάσκαλος ὥριζεν ἀπλῶς διὰ τοῦ δακτύλου ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀναπτύξεως, — ἥτις ἄλλως τε οἱ αὐτὸν ἦν πάντοτε terra in-

cognita— γραμμάς τινας πρὸς ἀνάγνωσιν ἢ ἀποστήθισιν καὶ εἴτα ἐμπιστευόμενος τὴν διεύθυνσιν τοῦ Σχολείου καὶ τὴν παιδαγωγίαν τῶν μαθητῶν εἰς τινὰ τῶν μαθητῶν ἀπήρ-
χето εἰς τὸ καφενεῖον, ἢ εἰς τὴν ἐργασίαν του ἢ καὶ εἰς ἐκ-
δρομὴν ἐκλογικὴν. Ὑπῆρξε δὲ καὶ τις τῶν Δημοδιδασκάλων
—ἀπόφοιτος δ' οὗτος Διδασκαλείου— ὅστις ἐπὶ διετίαν δι-
ηύθυνε τὴν Σχολὴν του ἀπὸ τοῦ ἡμίωρον ἀπέχοντος ἐργο-
στασίου του (Γαστριβῆς), διὰ τινος τῶν μαθητῶν του!

Ὅσοι δ' ἀφορᾷ εἰς τοὺς λεγομένους Ἑλληνοδιδασκάλους,
ἐξαιρουμένων εὐαρίθμων φιλοτίμων καὶ εὐσυνειδήτων νέων,
οἱ ἄλλοι εὐρίσκοντο μακρὰν τῆς Σχολῆς τὸ πλεῖστον τοῦ
ἔτους, καθ' ὃ πολυτιμότερα ἐκλογικὰ ὄργανα. Αἱ ἐκλογαὶ
τῶτε ἦσαν ἡ μαστιζούσα τὸν τόπον ἐπιδημία καὶ ἐπομένως
ἐκεῖνοι ἔφερον ἀπαξάπαντα τὰ προσόντα ἀρίστου Διδασκά-
λου, ὅσοι ἦσαν δεῖνοι περὶ τὴν ἐκλογικὴν διαπάλην περὶ ἣν
ἐστρέφετο ἅπανα ἡ διδασκαλικὴ ἀμιλλα.

Ἐν τιαύτῃ εἰκτρᾷ καὶ ἀξιοθρηνήτῳ καταστάσει εὐρομεν
τὰ σχολεῖα κατὰ τὸ ἔτος 1887. Οὐδεὶς οὔτε ἐκ τῶν Ἐφόρων,
οὔτε ἐκ τῶν διδασκάλων, οὔτε ἐκ τῶν τοῦ λαοῦ, εἶχεν οὐδ'
ἠνυκαίρει νὰ φέρῃ κατὰ νοῦν τὸν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν περιγρα-
φέντα σκοπὸν τῆς Σχολῆς καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ διδασκά-
λου. Ἐπὶ τῶν δακτύλων δὲ μόλις ἠριθμοῦντο οἱ τοῖς πα-
τροπαραδότοις ἐμμένοντες γονεῖς, οἵτινες καίρως ἐθλίβοντο
ἐπὶ τῇ ὁσμῆραὶ προιοῦση διαφθορᾷ καὶ ἐξαχρειώσει τῶν
ἑαυτῶν τέκνων καὶ κατηγανάκτου ἐπὶ ταῖς ποικιλομόρφαις
τῶν διδασκάλων ἀτασθαλίαις. Ἄλλ' ἡ φωνὴ αὐτῶν ἦν
φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἢ φωνὴ αὐτῶν κατεπνίγετο
ὑπὸ τῆς κομματικῆς βοῆς καὶ σάλου.

Καίτοι τὸ κακὸν ἦν δυσθεράπευτον, ἢ δὲ ἀποκατάστασις
τῆς Σχολῆς εἰς τὸν ἑαυτῆς προορισμὸν ἐκ τῶν δυσχερε-
στάτων, ἵνα μὴ εἴπωμεν ὅπως ἀδύνατον, πρῶτον μὲν ἕνεκα
τῆς ἐλλείψεως διδασκάλων ἀξίων τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς ἀ-
ποστολῆς τῶν, καὶ δευτέρου διότι ὁ Πακτωλὸς τοῦ Σχο-
λειακοῦ Ταμείου εἶχε στειρεύσῃ καθ' ὅσον ἢ μὲν Τμηματι-
κῆ Ἐφορείᾳ Σφακίων ἦν τότε βεβαρυμένη μὲ χρεὴ προ-
σεγγίζοντα, ἢ μὴ ὑπερβαίνοντα, τὰς τρισηλίαις λίρας, ἢ δὲ
Μονῇ Πρέβελῃ, ἕνεκα τῶν ἀλλεπαλήλων ἀφοριῶν περιπε-
σοῦσα ἐπίσης εἰς χρεὴ, ἠδυνάτει νὰ προσέλθῃ γενναῖος ἀρω-
γὸς καθάπερ πρότερον, ἐν τούτοις ἐτολήμασμεν νὰ μετριά-

σωμεν τὸ κακὸν καὶ ἐπαναγάγωμεν τὴν Σχολὴν εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῇ περιωπῆν. Πρὸς ἐπίτευξιν δὲ τούτου τὸ ἀπλούστερον βεβαίως ἤτο δπως ἀρξώμεθα τῆς ἀνορθώσεως τῆς παιδείας ἐκ τῶν κάτω ἤτοι τῶν δημοτικῶν Σχολείων, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἦν ἀνέφικτον ὄλως, πρῶτον διότι τῇ Ἐφορείᾳ οὐκ ἦν εὐνερὲς τὸ ἀποστῆναι οὕτως ἀποτόμως τῆς ὁδοῦ ἣν εἶχε χαράξῃ καὶ δεύτερον, διότι αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ ἀμειλίχτου καὶ ἀδυσωπήτου ἐχθροῦ τῆς παιδείας, τοῦ κομματισμοῦ, καταδαπανωμένου εἰς ἱκανοποίησιν προσώπων χρησίμων αὐτῷ καὶ μόνῳ ἀπέκλειε πᾶσαν διδασκαλικὴν ἱκανότητα καὶ εὐσυνειδησίαν, δυσεύρετον δὲ καὶ ἄλως, τῆς Σχολῆς.

Πρὸ ἀπροχωρήτου τότε εὐρεθέντες ἐκρίναμεν καλὸν ποιήσασθαι τὴν ἐναρξιν ἔστω καὶ ἐκ τῶν ἄνω ἤτοι τῆς Ἑλληνικῆς Σχολῆς, ἐξ ἧς εὐχερῶς ἠδυνάμεθα εἶτα νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν καὶ τῆς Δημοτικῆς παιδεύσεως. Περὶ τὰ τέλη τοίνυν τοῦ Μαΐου 1887 συνεκαλέσαμεν τοὺς Δημάρχους καὶ Ἐφόρους τῆς Ἐπαρχίας Ἀγίου Βασιλείου καὶ τὸ Μοναστηριακὸν Συμβούλιον τῆς Μονῆς Πρέβελη ἐν τῇ Μονῇ Ἀγίου Πνεύματος, κακεῖ ἐξεθέμεθα αὐτοῖς τὴν πραγματικὴν κατάστασιν τῶν Σχολείων, ὑπεδείξαμεν δι' ἀριθμῶν τὴν ἐπὶ ματαίῳ γιγνομένην σπατάλην οὐ μόνον τῶν τοῦ Δημοσίου χρημάτων, ἀλλὰ καὶ τοῦ Μοναστηριακοῦ πλοῦτου, καθ' ὅσον ἐκ τῶν 238,739 γροσίων, ἃ ἡ Μονὴ εἶχεν ἐκχωρήσῃ ὑπὲρ τῆς παιδείας ἀπὸ τοῦ 1881 μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, μόνον αἱ 138,935 εἶχον μετρηθῆ εἰς διδασκάλους αἱ δὲ 129,804 εἶχον κατασπευθῆ εἰς ἔργα ὄλως ἀλλότρια, ἤτοι εἰς τὰς ἐλεεινὰς οἰκοδομὰς τῶν δύο Ἑλλ. Σχολείων Μύρθιου καὶ Ἀγίου Πνεύματος 46,761. 30/40 εἰς 4 ὑποτρόφους ἐν Ἀθήναις 37,913. 20, εἰς ταχυδρομικὰ 18,565 (!) καὶ εἰς ἐπιχειρήσιν διοργανώσεως τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ ἐν τῇ Μονῇ Πρέβελη δι' ἀπλοῦ χάνδακος, ἄνευ μηχανήματος, ἐπιχειρήσιν κωμικοτραγικῶς ἀποτυχοῦσαν, 16,220 (!!!) καὶ συνεστήσαμεν ἅμα αὐτοῖς, ὅτι ἦν καιρὸς ὅπως τεθῆ τέρμα πλέον εἰς τὴν ἱλαροτραγωδίαν ταύτην καὶ ὅτι ἔδει ἐπομένως νὰ ἰδρυθῆ μία καὶ μόνη καλῶς κατὰ πάντα κατηρτισμένη Ἑλληνικὴ Σχολὴ ἐν τῇ Μονῇ Ἀγίου Πνεύματος, ἧς τὴν συντήρησιν ν' ἀναλάβῃ καθ' ὀλοκληρίαν ἡ Μονὴ Πρέβελη ἀπαλασσομένη πάσης ἄλλης

ἡ ἐπιμελομένη ἡ κοινὴ καὶ διδασκαλὴ (ἀπὸ τῆς κοινῆς)

υποχρεώσεως. Εὐτυχῶς ἡ πρότασις ἡμῶν ἐγένετο ομοθυμῶς ἀποδεκτὴ καὶ ἰδρῦθη πράγματι ἡ Σχολὴ Ἁγίου Πνεύματος, ἣτις κατ' ἐπίμονον ἀπαιτήσιν τοῦ Μοναστ. Συμβουλίου Πρέβελη ὠνομάσθη τότε Ἱερατικὴ Σχολή, χωρὶς ὅμως νὰ προσλάβῃ παντάπασι τὸν χαρακτῆρα τοιαύτης Σχολῆς, ἣτοι εἰδικῶς Ἱερατικῆς, ὅπως καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐξεθέμεθα.

Ἡ Σχολὴ ἤρξατο τῶν ἑαυτῆς ἐργασιῶν ἀμέσως ἀπὸ τοῦ Σηβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Μιχαὴλ Τρουλινοῦ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος καὶ τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Παπαχατζάκη τὸ δεύτερον καὶ τῆ συνεργασίᾳ φιλοτίμων καὶ φιλοπόνων νέων τοῦ νῦν διδάκτορος τῶν Νομικῶν Κανᾶκη Τρανταλλίδου καὶ τοῦ μακαρίτου Γεωργίου Παπαδάκη. Ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ συνέδραμον ἐξ Ἁγίου Βασιλείου, Ἀμαρίου Σρακίων καὶ ἐκ Καινουρίου καὶ Πυργιωτίσσης ὑπὲρ τοὺς 70 μαθηταί, ἐν οἷς πλείστοι διεκρίθησαν ἐπὶ φιλοπονίᾳ καὶ χρηστότητι. Ἄλλ' ἀτυχῶς μετὰ δύο ἔτη ἐπελθούσης τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1889 ἡ Σχολὴ κατ' ἀνάγκην διελύθη.

Καίτοι δ' ἡ πρόοδος τῶν μαθητῶν ἐν τε τοῖς γράμμασι καὶ τῇ ἠθικότητι κατὰ τὰ δύο ἐκεῖνα ἔτη, ἦν πρωτοφανὲς διὰ τὴν Ἐπαρχίαν Ἁγίου Βασιλείου, καίτοι διὰ τῶν ἐκ τῆς Σχολῆς ταύτης ἀποφοιτησάντων μαθητῶν ἠδυνήθημεν κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη, μεθ' ὅλον τὸ ἀντίθεον τῶν καιρῶν νὰ ἐπιδράσωμεν ἐν τινι μέτρῳ καὶ ἐπὶ τῆς Δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐν τούτοις πολλὰς εἶχομεν παρατηρήσει ἐλλείψεις ἐν τῇ Σχολῇ, αἵτινες τὰ μάλιστα ἐδυσχέρανον ἢ καὶ ἐξέμηδένιζον τὸ ἔργον τῆς διαπαιδαγωγήσεως καὶ ἀνατροφῆς τῶν μαθητῶν ὁ κυρίως διὰ τῆς Σχολῆς ἐπεδιώκομεν.

Τὸ σπουδαίως παραβλάπτον τὴν πειθαρχίαν καὶ διαπαιδαγωγίαν τῶν νέων ἦν ἐν πρώτοις αὐτὰ τὰ οἰκήματα τῆς Σχολῆς. Ἐν δυσὶν ἰσογαίσι δωματίοις, δι' ὧν χεῖμαρροι ἀληθεῖς καθ' ἅπαντα τὸν χειμῶνα διέρρεον, ἦσαν συμπεπυκνωμένοι ἐπέκεινα τῶν 70 μαθητῶν κυλιόμενοι ἐντὸς πηλοῦ καὶ ἀκαθαρσίας, ἀληθοῦς βορβόρου, νύκτα τε καὶ ἡμέραν. Ἐν τοῖς δωματίοις ἔτι ἐκεῖνοις ἦσαν ἠναγκασμένοι οἱ μαθηταὶ μόνος ἕκαστος νὰ παρασκευάζῃ τὸ ἑαυτοῦ γεῦμα καὶ δεῖπνον. Δεύτερον αὐτῇ αὐτῇ ἡ τοῦ σχολητοῦ παρασκευὴ καθηνάλισκε πολῦτιμον χρόνον, ὅστις εἶδει ἵνα ἡ ἀριερωμένος εἰς

ὡσεὶ δὲ
γινώσκων
καὶ ἐξ ἑαυτοῦ
θεῶν

τήν μελέτην, και προδικάλει πολυειδείς μετοξὺ τῶν μαθη-
τῶν ἀνετηκλήσεις και σκάνδαλα. Ἡ προμήθεια δ' αὖθις τῆς
τροφῆς συνεπήγετο ἕτερα κακά, διότι χάριν τούτου ἄλλοι
μὲν τῶν μαθητῶν ἔτρεγον εἰς Σπῆλι, ἕτεροι δὲ κατέρευγον
εἰς τὰ λεγόμενα Χάνια, ἐνθα οὐχὶ ἅπαξ ἐφωράθησαν τινὲς
τούτων οἰνοποτοῦντες και καπνίζοντες. Εἶχομεν λοιπὸν ἀ-
πόλυτον ἀνάγκην οἰκημάτων καλῶς ὠκοδομημένων και
χάριν τῆς υγιείας τῶν μαθητῶν και πρὸς διευκόλυνσιν τῆς
τούτων διαπαιδαγωγήσεως, και σύναμα ἐπεβάλλετο ἡμῖν
ἐξευρεῖν τάχιστα τὸν τρόπον τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν μαθη-
τῶν ἀπὸ τῆς μερίμνης τῆς τε προηθείας και παρασκευῆς
τῆς τροφῆς, ἣτις πολλὰ παρεῖγε οἰδοασκάλους και μαθηταῖς
πράγματα και παρεκώλυεν οὐκ ὀλίγον τὸ ἔργον τῆς ἀνατροφῆς.
Καθ' ὅν ὁμοῦ εἶχομεν παρασκευάσει τῶν πάντα πρὸς
ἀναδιόργανωσιν τῆς Σχολῆς ἐπελθοῦσα ἡ τοῦ 1889 ἀνατροπὴ
ἐματαιώσε τὰ ἡμέτερα σχέδια και σκοποὺς, ἀπέβη δ' ἅμα
ἡμῖν ὅλως ἀδύνατος ἡ ἀνασύστασις τῆς Σχολῆς μέχρι τοῦ
1894, διότι τὴν χορηγίαν τῆς Μονῆς Πρέβελη ἠναγκάστη-
μεν νὰ ἐκχωρήσωμεν προσωρικῶς πρὸς συντήρησιν τῶν Δη-
μοτικῶν Σχολῶν τῆς Ἐπαρχίας, τῆς Τμηματικῆς Ἐφορείας
Σαακίων ἀδυνατουσῆς νὰ πράξῃ τοῦτο.

Μόνοι οἱ ἐκ τοῦ συνεγγυς γινώσκοντες τὸ μετὰ τὸ 1889
διανοιγὲν πολιτικὸν χάος και τὴν κατάστασιν τῶν Ἐπαρ-
χιῶν τῆς τότε Ἐπισκοπῆς ἡμῶν δύνανται νὰ ἀποφανθῶσιν
ἂν ἡ ἀνασύστασις τῆς Σχολῆς ἐν τοιοῦταις καιρῶν ἦτον
ἔργον εὐχερές. Αἱ ὁλοφρονίαι διεδέγοντο ἡ μία τὴν ἄλλην
ὁλοφρονικὰ σώματα Ἰούρκων ἐνθόρευον πανταχοῦ. Οἱ Να-
οὶ ἐβεβηλοῦντο, ὁ λαὸς κατεδυναστεύετο πολυειδῶς και πολυ-
τρόπως· ἄνθρωποι ὅλως ἀθῶοι ἐρρίπτοντο εἰς τὰς φυλακὰς ἀνεύ-
λόγου, ἡ φορολογία ἦν βαρεῖα και δυσβάστακτος, και ἐν γέ-
νει ὁ βίος πάντων ἦν βίος τρικυμιώδης. Τούτων δ' οὕτως
ἐχόντων οὐδεὶς ἦν εἰς θέσιν νὰ σκέπτηται περὶ Σχολείων.
Μεθ' ὅλα ταῦτα οὐδέλωι ἀπεθαρρύνθημεν, ἀλλ' ἐν ᾧ ἄφ'
ἐνός ἐσπεύδομεν πανταχοῦ ὅπου τὸ καλῆκον ἐκάλει ἡμᾶς
πρὸς προστασίαν και διάσωσιν τῶν ἀδίκως καταδυναστευο-
μένων χριστιανῶν, ἄφ' ἑτέρου ἐπὶ ἐβδομάδα, ὅλως ἐμένομεν
οἰσνεὶ προσπεπαταλευμένοι ἐν τῇ εἰδῶ τῆς Διοικήσεως Σαα-
κίων τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν λυμῶν τῆς Ἐφορείας ἐπιβιῶ-
κοντες και τὴν ἀνῶρθωσιν τῶν οἰκονομικῶν αὐτῆς, ἔργων ἀμ-

ροτέρων δεομένων, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, Δηλίου κλυμμένη-
τοῦ. Ἐπὶ τέλους οὐ μόνον ἡ ἐκκαθάρισις ἐπετεύχθη, ἀλλὰ
καὶ τὰ οἰκονομικὰ ἠνωρθώθησαν καὶ ἡ λειτουργία τῶν Σχο-
λείων ἤρξατο ὑπὸ αἰωνοὺς αἰσιωτέρους ἢ πρότερον ἐν τῷ
Τμήματι Σφακίων. Ἄλλ' ἅμα καὶ ὁ Κανονισμὸς τῆς τοῦ
Ἁγίου Πνεύματος Σχολῆς συνετάττετο καὶ ἐπεψηφίζετο ὑπὸ
τῆς Ἀδελφότητος τῆς Μονῆς Πρέβελι καὶ εἰς Κων)πολιν ὑπὸ
τὴν ἔγκρισιν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας μετ' οὐ
πολύ ὑπεβλήθη. Ἡ δὲ φιλόστοργος ἀπάντων τῶν Ὀρθόδο-
ξων Μήτηρ οὐ μόνον τὸν Κανονισμὸν ἐνέκρινε καὶ ἐπεκύρω-
σε διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 2,408 πράξεώς της ἀλλὰ καὶ
ἐπήνεσε τὸ ἔργον καὶ ἔγνω «ἐμπεδώσαι τὴν Σχολὴν εἰς τὸ
διηνεκές» διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2,408 Πατριαρχικοῦ καὶ Συ-
νοδικοῦ Σιγιλλιδώδους Γράμματος.

Κατὰ Ὀκτώβριον λοιπὸν τοῦ 1894 μετὰ τὴν σύστασιν
τῶν Δημοτικῶν Σχολείων τῆς Ἐπαρχίας ὧν τὴν συντήρησιν
ἀνέλαβεν ἡ Ἐφορεία προέβημεν εἰς τὴν ἀνασύστασιν τῆς ἐν
Ἁγίῳ Πνεύματι Σχολῆς, Σχολῆς τοῦ Πρέβελι ἤδη ἐπονο-
μασθείσης, ἀλλ' ἐπὶ βάσεων νῦν ἐδραιωτέρων καὶ ἐπὶ παιδα-
γωγικῶν ὅλως ἀρχῶν.

Τὸ πρῶτον συνεστήθη μία τάξις, ἡ πρώτη, ἰσοδυναμοῦσα
πρὸς πρώτην τάξιν Ἑλληνικοῦ Σχολείου. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο
ἀνάγκη νὰ γίνωνται ἐκποδῶν τὰ πρότερον παρακωλύοντα
τὴν ἀνατροφὴν τῶν νέων, ἀμέσως σὺν τῇ ἐνάρξει τῶν μαθη-
μάτων ἤρξαμεθα τῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν οἰκημάτων καὶ-
εἰσηγάγαμεν τὸ συσσίτιον. Ἐπειδὴ ὅμως οὔτε δίκαιον οὔτε
εὐκόλον ἦτο, ἡ Μονὴ Πρέβελι νὰ καταβάλῃ τὰς δαπάνας
τῆς οἰκοδομῆς, τοὺς μισθοὺς τῶν διδασκάλων καὶ ταῦτοχρό-
νως καὶ τὰ ἐξόδα τῆς διατροφῆς, διὰ ταῦτα ἀνελάβομεν ἡ-
μεῖς, συμφώνως τῷ Κανονισμῷ, τὴν ἐξεύρεσιν τῶν πόρων
τῆς διατροφῆς. Πρὸς τὸν σκοπὸν λοιπὸν τοῦτον ὑπεχρεώ-
σαμεν ἕκαστον μαθητὴν νὰ φέρῃ ἐκ τοῦ οἴκου 20 ὀκ. ἐλαίου
60 ὀκ. μιγάδι καὶ εἰς μετρητὰ 4δ γρόσια κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ
Κανονισμοῦ διαγορευόμενα, συνεχωνεύσαμεν εἰς ταῦτα τὰ
προϊόντα τῆς Μονῆς Ἁγίου Πνεύματος, ἐκαλύψαμεν δὲ καὶ
ἡμεῖς ἐξ ἰδίων τὸ παρουσιασθὲν ἔλλειμμα.

Τὸ συσσίτιον ἐθαυματούργησεν, οἱ 26 μαθηταὶ οἱ ἐν τῇ
πρώτῃ τάξει κατὰ τὸ πρῶτον ἐκείνο ἔτος ἐγγραφέντες καὶ
ἐξηχρεωμένοι ἤδη ἀπὸ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ταχέως,

ἐπέισθησαν ὅτι ὤφειλον νὰ υποβληθῶσιν εἰς τὴν αὐστηρὰν τῆς Σχολῆς ἀνατροφὴν. Ἐκπνέοντος δὲ τοῦ πρώτου μηνὸς καὶ τοῦ πρώτου ἀτακτῆσαντος αὐθωρεὶ ἀποβληθέντος τῆς Σχολῆς, ἐξέπνευσε καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀταξίας καὶ ἀκαταστασίας καὶ ἤρξατο βασιλεύουσα ἡ κοσμιότης, ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ στρατιωτικὴ πειθαρχία, ἡ δὲ πρόοδος ἐν πᾶσιν ἐγένετο καθ' ἑκάστην καταφανέστερα καὶ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπαισθητῆ. Δι' ὧραι τῆς πρυσευγῆς, τῆς ἐργασίας, τῆς διαγύσεως ἦσαν ἅπαντα ὠρισμένοι, τὸ δὲ πρόγραμμα ἐτηρεῖτο αὐστηρότατα. Ὁ μαθητὴς περὶ οὐδενὸς ἑτέρου εἶχεν ἤδη νὰ μεριμνήσῃ εἰ μὴ μόνον περὶ τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν θρησκευτικῶν καὶ σχολειακῶν αὐτοῦ καθήκοντων. Τὴν τροφὴν τοῦ τὰς ὠρισμένης ὥρας εὕρισκε πᾶν τότε παρεσκευασμένην, τὴν κλίνην τοῦ καθαρὰν καὶ θερμὴν τὸ σπουδαστήριόν του καλῶς πεφωταγωγημένον, τὸν δὲ διδάσκαλον πάντοτε πλησίον τοῦ πρόθυμον νὰ λύσῃ τὰ ἀπορούμενα καὶ χειραγωγῆσθαι αὐτὸν εἰς τὴν μελέτην.

Εἰς μόνος τότε ἄνθρωπος ἐσπερεῖτο καὶ δωματίου καὶ στρωμνῆς καὶ τῶν πάντων ἠναγκασμένος νὰ διέρχεται τὰς παγετώδεις τοῦ χειμῶνος νύκτας ἐντὸς ἐρειπωμένου κελλίου ἀντὶ στρωμνῆς χρώμενος σκωληκοβρώτῳ θύρα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐξηπλωμένη, ὑπ' ἣν κελαρύζον τὸ ὕδωρ διηργετο, καὶ οὗτος εἰμεθα ἡμεῖς, ὅστις ἐπεστατοῦμεν οὐ μόνον εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ἐν τῇ Σχολῇ καὶ παγίωσιν τῶν παιδαγωγικῶν ἀρχῶν ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν οἰκοδομήν, ἣν ἐσχεδιάζομεν σύμφωνον καὶ ἀρμόζουσαν πρὸς τὸν παιδαγωγικὸν τῆς Σχολῆς σκοπὸν.

Ἡ Σχολὴ διήνησε τὸ πρῶτον ἔτος ἀπροσκόπτως, οἱ δὲ περὶ τὰ τέλη Ἰουλίου ἐξετάσεις παρουσίασαν ἀληθεῖς ἐκπλήξεις. Ἡ ἐπίδοσις τῶν μαθητῶν ἐν τε τοῖς γράμμασι καὶ τῇ χρηστότητι ἦν ἐκτὸς πάσης ἀμφισβητήσεως. Ἐκτὸς τούτου αἱ οἰκοδομαὶ εἶχον προχωρήσει ἀρκούντως. Κοιτῶνες διὰ 4ῶ μαθητῶν, παραδόσεις διὰ δύο τάξεις, μαγειρεῖον, κλιβανὸς καὶ τράπεζα δι' ἑκατὸν μαθητῶν ἦσαν κατὰ πάντα ἔτοιμοι. Οὐδὲν ἕτερον ἤδη κατὰ Σεβριὸν 189ῶ ὑπελείπετο, εἰ μὴ νὰ γένηται ἡ ἐναρξίς τῶν μαθημάτων τοῦ δευτέρου ἔτους. Ἀλλὰ τότε εὐρέθημεν αἰφνης πρὸ ἀνυπερβλήτων δυσχερειῶν. Ὁ τέως Σχολάρχης Ἱεροδιάκονος Βασίλειος Μαρκάκης ἤδη ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου κατὰ προτροπὴν ἡμετέραν εἶχεν ἀπέλθῃ εἰς Κων)πολιν ὅπως δῶ τὰς ἐπὶ διπλώματι ἐξετάσεις τοῦ

ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ, μάτην δ' ἐζητούμεν τὸν διαδεξάμενον αὐτόν. Μόνος μονώτατος ἐκηρύξαμεν τὴν ἔναρξιν τῶν μαθημάτων ὑπεβάλομεν τοὺς νέους μαθητὰς εἰς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις καὶ μόνοι ἠρξάμεθα καὶ τῶν παραδόσεων εἰς τὰς 2 ἤδη τάξεις τῆς Σχολῆς ἀριθμούσης τεσσαράκοντα καὶ τέσσαρας μαθητὰς, ἀλλὰ Καθηγητὴς τοιοῦτος ὃν ἡμεῖς ἐπεζητούμεν οὐδαμῶς ἐν τῷ στερεώματι τῆς Σχολῆς ἐπεραίνετο. Ἐπὶ τέλους τὴν 14 Σβόριου, ἡμέραν δια τὴν Σχολὴν ἀλησιμόνητον, παρὰ προσδοκίαν ἐμφανίζεται ἐν τῇ Σχολῇ χάριν ἀπλῆς ἐπισκέψεως ὁ τοῦ Γυμνασίου τῆς Ρεθύμνης Καθηγητὴς κ. Μιχαὴλ Γ. Πρεβελάκης, ὅστις ἐνδίδων εἰς τὰς προτροπὰς ἡμῶν πείθεται ἐπὶ τέλους ν' ἀναλάβῃ τὴν πραγματικὴν τῆς Σχολῆς διεύθυνσιν.

Ἡ Σχολὴ ὑπὸ Καθηγητὴν συγκεντρούοντα τηλικαῦτα πρόγοντα, γνώστην τῆς παιδαγωγικῆς, ζηλωτὴν, ἀκάματον ἐν τῷ ἔργῳ του καὶ χρησιμώτατον ἐπετέλεσε καὶ κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος ἀξιαγάστους προόδους, καίτοι οὐχὶ ἅπαξ ἐπεκρεμάσθη ἐπ' αὐτῆς ὁ κίνδυνος τῆς διαλύσεως, ἔνεκα πολιτικῶν τότε συμβάντων. Τὸ πυροβόλον ἀπὸ τοῦ Μαῖου μέχρις Αὐγούστου ἐκρότει εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Σχολῆς, σκηναὶ δὲ σαραξικὰρδιοὶ ἐξετυλίσσοντο καθ' ἑκάστην πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν μαθητῶν. Οἱ Τούρκοι κατέχοντες στρατιωτικῶς τὸν ὄμιον Λάμπης καὶ ἅπαντα τὸν μέχρι Ρεθύμνης γῶρον, καλῶς δ' ὠχυρωμένοι ἐν τῷ πύργῳ τῆς Κοξαρᾶς καὶ τοῖς περίξ πύργοις ἐξώρμων ἐκείθεν μονονοχί καθ' ἑκάστην καὶ ἄλλοτε μὲν ἐπυρπόλουν χωρία, ἄλλοτε δὲ ἐσφάζον ἀόπλους χριστιανούς, οὐδέποτε δὲ οὐδ' ἡμέραν οὐδὲ νύκτα ἔπαυε τὸ πῦρ τῶν φρουρῶν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καθ' ἑκάστην συναπτουμένων ἀκροβολισμούς. Ἡ ὁρμὴ δ' αὕτη καὶ λύσσα τῶν Τούρκων ἀπ' ἐνὸς ἀπ' ἑτέρου δὲ τὸ ἀόπλον τῶν χριστιανῶν στερουμένων τῶν πρὸς πόλεμον ἐσπιδίων συνέτεινον ὅπως πανικός καταλαμβάνῃ εἰς τὸν πρῶτον πυροβολισμὸν ἰδίως τὰς γυναῖκας, αἰτινὰς λυσίκομοι τὰς νύκτας ἐξώρμων εἰς τὰς ὁδοὺς, φθάνουσαι πολλακίς μέχρις Ἁγίου Πνεύματος, οὐχὶ διὰ τὸ ἄγυρὸν τῆς Σχολῆς τόσον, ἔσον διότι τὸ ἀτρόμητον αὐτῆς, ἐξακολουθούσης τακτικώτατα τὸ ἔργον τῆς, ἐνέπνευε θάρρος καὶ κατέθραυε πᾶν εἶδος πανικοῦ. Πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν μαθητῶν ἐξετυλίχθησαν ἅπασαι αἱ εἰς τοιαύτας περιστάσεις συνήθειαι σκηναί· ἐκ τῆς Σχολῆς ὀήρχοντο οἱ ὀπλίται οἱ σπεύ-

δοντες πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν ἐπιτιθεμένων Τούρκων ἐκ τῆς Σχολῆς διήρχοντο οἱ ἐκ τῆς μάχης ἐπανακάμπτοντες ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Σχολῆς, ἐβουλεύοντο οἱ τῆς ἐπαρχίας ἀρχηγοὶ καὶ πρόκριτοι. Ἐν τῇ Σχολῇ κατέφυγον οἱ ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ρεθύμνης πρόσφυγες ἐξαιτούμενοι ἄσυλον καὶ τροφήν. Οἱ ἀλλαγαμοὶ καὶ ὀλολυγμοί, αἱ κωδωνοκρουσαὶ τῶν πέριξ χωρίων καὶ ὁ βόμβος τῶν κινουμένων χωρικῶν, ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀπελπισία τὸ θάρος καὶ τὸ δέος, τὸ βραδυκίνητον τοῦ πρεσβύτου καὶ ἡ ἀνυπομονησία τοῦ νεανίου, ἡ σύνεσις καὶ ἀπερισκεψία, συζητήσεις καὶ λογομαχίαι, ἡ ἀνδρεία καὶ τὸ θρασυδείλον. Πάντα ταῦτα εἶδον ἐν τῇ γυμνοτήτι των οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς. Ἀντὶ δὲ νὰ παραβιάψωσι τὴν Σχολὴν τοῦναντίον συνετέλεσαν πρὸς παιδαγωγῆσιν τῶν τροφίμων αὐτῆς ταῦτα πάντα καθ' ὅσον ἦταν ζῶντα παραδείγματα καὶ οὐχὶ ἄψυχα καὶ ἐκ τοῦ γράμματος εἰλημμένα. Οἱ μαθηταὶ ἐκ τῆς δοκιμασίας ταύτης ἐξῆλλον ἄνδρες τὴν σύνεσιν.

Τὸν Αὐγούστον τοῦ ἔτους ἐκείνου ἡ Σχολὴ προέβη κατὰ πᾶν καὶ ἐν καιρῷ ἡσυχίας εἰς ἐξετάσεις, ἧς τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν περιφανῆ καὶ ἐξαισία, τὸν δὲ Σεβρίον ἦν κατὰ πάντα ἐτοίμη ὅπως συνεχίσῃ τὸ εὐεργετικὸν ἔργον τῆς. Τὸ τρίτον τοῦτο ἔτος ὑπέρωσκεν εὐτυχέστερον τῶν προηγουμένων. Αἱ οἰκοδομαὶ εἶχον συμπληρωθῆ πλέον πλὴν τοῦ Νοσοκομείου καὶ τῶν ὀρωματίων τῶν καθηγητῶν, τὰ οἰκήματα τῆς Ἐπισκοπῆς ἀνεγνηγερμένα, ὁ κήπος κάλλιον διερρουθισμένος καὶ πρὸς τούτοις ἡ Σχολὴ εἶχεν ἀποκτήσῃ τὸ δικαίωμα κατ' ἀπόφασιν τῆς Γεν. Συνελεύσεως τοῦ ἔτους ἐκείνου, νὰ λάβῃ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου 6,000 γρόσια πρὸς τούτοις εἶχεν ἐπανέλθῃ αὖθις ἐν τῇ Σχολῇ ὁ Σχολάρχης Βασίλειος Μαρκάκης.

Εὐελπὶς λοιπὸν εἰσηλθεν ἡ Σχολὴ εἰς τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς αἰριθμοῦσα πενήτηντα καὶ δύο μαθητὰς εἰς τρεῖς τάξεις κατατεταγμένους. Ἄλλ' αἴφνης ἐπελθούσης κατὰ τὰ τέλη Ἰανουαρίου 1897 τῆς νέας ἀνατροπῆς τοῦ πολιτικοῦ καθεστῶτος ἡ Σχολὴ διέτρεξε νέον καὶ σοβαρώτατον κίνδυνον, καθ' ὅσον μάλιστα καὶ ἡμεῖς συνέπεσε τότε νὰ εὐρεθῶμεν μακρὰν αὐτῆς ἐντὸς τῶν πυρπολουμένων Χανίων ἐγκαθηρμένους. Εὐτυχῶς τὸ ψυχραῖμον τῶν διδασκάλων καὶ ὁ ὑπὲρ τῆς Σχολῆς ζῆλος καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ἠγουμένου τῆς Μονῆς Πρέβελη συνεκράτησαν ταύτην μέχρι τῆς ἐπανό-

δου ἡμῶν. Ἐξηκολούθησε καὶ αὐθις τὸ ἔργον τῆς ἀφόβως μέχρι τέλους τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ὁπότε νέος ἐ-
 γθρός, καὶ ὃν ἐγθρός ἀσκαταγώνιστος ἐπεφάνη, ἢ ἔλλειψις
 πάσης τροφῆς. Ὁ ὑπὸ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων ἐπιβληθεὶς
 τότε στενὸς ἀποκλεισμὸς τῆς Νήσου ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὕψωσε
 τὴν ἀξίαν τῶν τροφίμων εἰς ὕψος πολλάκις ἀπρόσιτον συνε-
 τέλεσεν ἅμα καὶ εἰς τὴν παντελῆ τούτων ἔλλειψιν. Ὑ-
 περᾶνθρωποι τότε κατεβλήθησαν προσπάθειαι πρὸς ἐξοικο-
 νόμησιν τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου τῆς Σχολῆς χάριν τοῦ ὁποίου
 μακρὰς ἀποστάσεις διέτρεχον οἱ τῆς Σχολῆς ὑπηρέται πολ-
 λίκις ἀνευ ἀποτελέσματος. Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ πα-
 ναγάρχου Θεοῦ καὶ ὁ νέος οὗτος ἐγθρός κατειροπώθη καὶ ἡ
 Σχολὴ συνεπλήρωσε τὸν κύκλον τοῦ σχολικοῦ αὐτῆς ἔτους
 καὶ ὑπέβαλε τοὺς ἑαυτῆς τροφίμους εἰς τὴν δοκιμασίαν τῶν
 ἐξετάσεων, αἵτινες ὅπως πάντοτε παρουσίασαν ἀποτελέσμα-
 τα λίαν εὐάρεστα.

Ἡδὴ οὐδὲν ἕτερον ὑπελείπετο ἢ νὰ συνεχίσῃ κατὰ τὸν ἐπιόντα
 Σέβριον τοῦ 1897 τὸ ἑαυτῆς ἔργον ἡ Σχολὴ καὶ νὰ εἰσέλθῃ
 εἰς τὸ τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς, ἔτος διὰ τὴν Σχολὴν
 ἐπίσημον καθ' ὅτι κατ' αὐτὸ ἐμελλε νὰ παραδώσῃ τῇ κοινωσίᾳ
 τοὺς πρῶτους αὐτῆς καρπούς, τοὺς πρῶτους μαθητάς. Ἀλλ'
 ἡ ἐξακολούθησις τοῦ ἔργου ἀπέβη ὅλως ἀδύνατος. Ἡ πε Σχο-
 λὴ Ἀγίου Πνεύματος καὶ ἡ Μονὴ Πρέβελη ἐξηλέγχθησαν ἐν-
 τελῶς ἐξηντλημένα. οὐδὲ ὄραξ ἀλεύρου εὐρίσκετο ἐν τῇ ἀ-
 ποθήκῃ τῆς Σχολῆς, τὸ δὲ ταμεῖον τῆς Μονῆς ἦν ἐντελῶς
 κενόν. Ἀνεβάλλετο λοιπὸν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καὶ ἀπὸ
 μηνὸς εἰς μῆνα ἡ ἐπανάληψις τῶν ἐργασιῶν τῆς Σχολῆς
 ἐπὶ τῇ γλυκεῖᾳ ἐλπίδι πάντοτε ὅτι ἤθελον ἐξευρεθῆ οἱ ἀπαι-
 τούμενοι πόροι καὶ οὕτω διωλίσθησε τὸ ἔτος ὀλόκληρον. Ἡ
 Σχολὴ κατὰ τὸ ἔτος 1897—1898 εἶχε καταδικασθῆ εἰς ἀρ-
 γίαν.

Ἀλλὰ καὶ τὸ ἔτος 1898—1899 ὁ διανύσμεν νῦν, οὐδα-
 μῶς ἤρξατο ὑπὸ κρείσσονας οἰωνούς. Καίτοι τὸν π. Σέβριον
 τὸ Ἡράκλειον ἀνέδιδεν ἀκόμη καπνούς, καίτοι οὐδεὶς ἠδύ-
 νατο νὰ προεικάζῃ καὶ προμαντεύσῃ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐ-
 μελλε νὰ διαμορφωθῇ τὸ πολιτικὸν χάος, ἐν τούτοις ἐπολ-
 μήσαμεν νὰ διατάξωμεν ἐξ Ἀρχανῶν τὴν ἀντιπάσης θυ-
 σίας ἀνασύστασιν τῆς Σχολῆς, καθ' ὃν χρόνον διετάττομεν
 καὶ τὴν σύστασιν τῶν Δημοτικῶν σχολείων ἐν Ἀγίῳ Βασι-

λείω και Ἀμαρίω και τὴν συντήρησιν τούτων διὰ Μο-
ναστηριακῆς χρηρηγίας. Εὐτυχῶς ἡ Σχολὴ ἀνεπυστήθη πλή-
ρης μὲ τέσσαρας τάξεις, ἐν αἷς συνεπυκνώθησαν τεσσαρά-
κοντα και ὀκτὼ μαθηταί. Ἐκτοτε ἐξακολουθεῖ ἀπροσκόπτως
τὸ ἔργον τῆς, τυχοῦσα μάλιστα και τῆς πολυτίμου κατα
πάντα ἠθικῆς τε και ὑλικῆς συνδρομῆς τῆς Α. Ἐξοχότητος
τοῦ Συνταγματάρχου τοῦ ἐν Ρεθύμνῃ Ρωσικοῦ στρατοῦ
κ. Θεοδώρου Δε Χιόστακ, ὅστις οὐ μόνον διὰ στοργῆς πε-
ριέβαλεν αὐτήν, ἀλλὰ και μηνιαίαν συνδρομὴν ἐξ ἑκατὸν εἴ-
κοσι φράγκων ὑπὲρ αὐτῆς ἐξεχώρησεν ἀπὸ τοῦ παρ. Ἰανουα-
ρίου. Ὅποιον δὲ τὸ ἔργον τῆς Σχολῆς κατα τε τὸ τρέχον
και τὰ προηγούμενα ἔτη δείξει ἡ ἐπὶ θύραις δακιμασία τῶν
ἐξετάσεων.

Μεγά γεγονός και ἕκτακτον ἔλως διὰ τὴν Σχολὴν εὐτύ-
χημα εἶνε ὅτι τὴν 8 Μαΐου ἔ. ἔ. ἔτυχε τῆς ὑψηλῆς ἐπισκέ-
ψεως τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Πρίγκηπος τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου
Ἰπάτου Ἀρμοστοῦ τῆς ἡμετέρας πατρίδος. Ἡ ἐπίσκεψις
αὕτη θάρρος ἐνέπνευσεν ἄφατον τοῖς τε διδάσκουσι και διδα-
σκομένοις και ἀνεπτέρωσε τὰς περὶ αἰσίου μέλλοντος γλυ-
κειάς ἐλπίδας τῆς Σχολῆς. Ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει ταύτῃ ἡ εὐ-
γνωμοσύνη τῆς Σχολῆς πρὸς τὴν Α. Β. Υ. ἔσται ἐσαεὶ ἐγκάρ-
διος και ζωηρά.

Τοιαύτη ἐν ἀτέχνῳ σκιαγραφία ἡ Ἱστορία τῆς ἐν Ἀγί-
ῳ Πνεύματι Σχολῆς τοῦ Πρέβελη. Ἡ σύστασις αὐτῆς συ-
νέπεσεν ἐν καιροῖς χαλεποῖς, τὰ δὲ ἔτη τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς
ἦσαν ἔτη σκληρά, ἔτη πολιτικῆς και κοινωνικῆς, οὕτως εἴ-
πειν, κρίσεως και δοκιμασίας. Ἡ συντήρησις δὲ τοιαύτης
Σχολῆς ὑπὸ τοιούτους κοινωνικοὺς ὄρους και ἐν οὕτω κρισί-
μοις ὥραις δὲν ἦτο βεβαίως ἔργον εὐκόλον. Καὶ ὅμως οὐ μόν-
ον συνετηρήθη και ἔζησεν ἡ Σχολή, ἀλλὰ και ἠδυνήθη νὰ
ἐφαρμώσῃ ἐν μέσῳ τοῦ κοινωνικοῦ κυκεῶνος, ἐν πλήρει ἐ-
παναστάσει, τὸ παιδαγωγικὸν αὐτῆς πρόγραμμα. Ἡ ἐπι-
τυχία αὕτη ὀφείλεται κατα πρῶτον λόγον εἰς τὴν πανσθε-
νουργὸν τοῦ Ἰψίστου δεξιάν και εἶτα και εἰς τὴν ἀπαρά-
μιλλον αὐταπάρρησιν τῆς Ἀδελφότητος και ἰδίᾳ τοῦ Ἡγου-
μένου τῆς Μονῆς Πρέβελη κ. Νείλου και τῶν ἐν τῇ Σχο-
λῇ διδασκόντων.

Αἱ ὑποχρεώσεις τῆς Μονῆς Πρέβελη οὐδ' ἐν καιρῷ ἡτυ-
χίας εἶναι αἰ τυχοῦσαι· ἐν ἐπαναστάσει ὅμως εἶναι μεγὰ-

λαι καὶ δυσβάστακτοι. Ἐν ἐπαναστάσει ἡ Μονὴ εἶναι ἡναγκασμένη νὰ προβαίη ἀπὸ θυσίας εἰς μείζονα θυσίαν. Ἐκεῖ προσφεύγουσιν οἱ πάντες, ἀγαθοὶ τε καὶ πονηροί, ἐνδοεῖς τε καὶ αἰσχροκερδεῖς, ἐπαρχιωῖται καὶ ἐκ ξένων ἐπαρχιωῶν, Κρήτες ἐνὶ λόγῳ καὶ ἄλλοδαποὶ ἐναμίλλως οἱ πάντες φιλοτιμούμενοι τίς νὰ προβάλη μείζονας ἀξιώσεις. Τὸν ὀπλίτην ἡ Μονὴ ὀφείλει νὰ θρέψῃ καὶ ἀμείψῃ, τὸν ξένον ἡ Μονὴ εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ περιθάψῃ καὶ ἐν γένει πάντας τοὺς χρίζοντας βοηθείας ἡ Μονὴ ἔχει καθήκον νὰ συνδράμῃ. Καίτοι δὲ περὶ τοσούτων καὶ τηλικούτων ὄφειλεν ἡ Μονὴ νὰ μεριμνήσῃ, καίτοι ἦν ἡναγκασμένη ὀλόκληρον λόγον στρατοῦ κατὰ τὸ 1896 νὰ συντηρῇ καὶ μισθοδοτῇ κατὰ τῶν συνεχῶς ἐπιχειρούντων κατ' αὐτῆς ἐπιδρομὰς τούρκων τῶν Ἀτσιπάδων, καίτοι ὀλόκληρον αὐτῆς μετόχιον τὸ ἐν Κοζαρᾷ ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός, ἐν τούτους οὐδαμῶς ὤκησε νὰ συντηρῇ καὶ τὴν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι Σχολῆν. Οἱ μοναχοὶ τῆς Μονῆς Πρέβελη καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἀπέδειξαν δι' ἔργων ὅτι εἶναι γνήσιοι μαθηταὶ καὶ ἀξιοὶ διάδοχοι τῶν μοναχῶν τοῦ 1821 οἵτινες, προεξάρχοντος τοῦ Ἡγουμένου Μελχισεδέκ Τσουδεροῦ, ἀπεγύμνωσαν οὐ μόνον τὸ σκευοφυλάκιον τῆς Μονῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἁγίας εἰκόνας παντός κόσμου ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ τιμαλφῶν λίθων καὶ παρέδωκαν τοῦτον τῇ Καντζιλάρικῃ Σφακίῳ πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ ἀγῶνος. Ὅπως ἐκεῖνοι καὶ οἱ σημερινοὶ μοναχοὶ οὐδεμιᾶς ἐφείσθησαν θυσίας ὑπὲρ πατρίδος.

Ἐὰν δέ τις λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς στερήσεις καὶ τὰς ἄλλας κακυχίας ἐν τοιούτοις καιροῖς καὶ τὴν μεγίστην ἐθούνην τῶν διδασκάλων προκειμένου μάλιστα περὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς τῶν μαθητῶν ἰδίως κατὰ τὸ 1896, ὅποτε ὁ κίνδυνος ὡς ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τῶν τούρκων ἦν λίαν ἐγγύς τῇ Σχολῇ, καὶ τοὺς ἄλλους μάχους καὶ ἀγῶνας δὲν δύναται πῶς νὰ μὴ ἀπονεύμῃ τὸν δίκαιον ἔπαινον τοῖς τοιαύτην ἐγκαρτέρησιν καὶ αὐταπαρνησίαν ἐπίδειξαμένοις διδασκάλοις. Ἐπαίνων πολλῶν ἀξιοὶ εἶσι καὶ οἱ Δήμαρχοι τῆς Ἐπαρχίας, οἷτε τοῦ 1887 καὶ οἱ τούτων διάδοχοι ἐπὶ τῇ ὑποστηρίξει, ἣν ἐξ ὅλης καρδίας ἐχορήγησαν τῇ Σχολῇ.

Εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς Σχολῆς προέβημεν οὐχὶ ἀμέσως, ἀλλὰ βαθμηδόν. Τὰ κατὰ τὸ 1881 ἀνεγερθέντα αἰ-

κρήματα είχαν καταρρεύσει και εἰμεθα ἠναγκατιζόμενοι ἐκ βίθρων ν' ἀνεγειρώμεν τὰ πάντα. Πρῶτατο ἡ οἰκοδομὴ κατὰ τὸ 1894 καὶ ἀπεπερατώθη τῷ 1898 ἐκτὸς ὀλιγίστων συμπληρωμάτων αἰτινες ἀποπερατοῦνται ἤδη. Τὰς οἰκοδομὰς διείλομεν εἰς δύο· εἰς οἰκοδομὰς ἀνηκούσας ἀποκλειστικῶς τῇ Σχολῇ, δι' ἧς ἐδαπάνησεν ἡ Μονὴ Πρέβελη, καὶ οἰκοδομὰς Μονῆς Ἁγίου Πνεύματος, αἷς συμπεριλαμβάνονται οἰκήματα χρήσιμα τῇ Μονῇ καὶ ὁ Ἐπισκοπικὸς οἶκος, δι' ἧς ἐδαπάνησαμεν ἡμεῖς ἐξ ἰδίων. Καὶ ἡ μὲν Μονὴ Πρέβελη ἐδαπάνησεν ἄχρι τοῦδε, καθάπερ ἐν τοῖς ἐπισυνηημένοις πίναξι δείκνυται, γρ. 39,283,15 ἡμεῖς δὲ 25,854,35. Αἱ οἰκοδομαὶ τῆς Σχολῆς περιλαμβάνουσι 4 παραδόσεις 4 κοιτῶνας χωρητικότητος 80 μαθητῶν τράπεζαν χωρητικότητος 100 μαθητῶν, Νοσοκομεῖον δι' 6 κλίνας, τὰ δωμάτια τῶν Καθηγητῶν, Διευθυντήριον καὶ Γραφεῖον. Σὺν τούτοις δὲ μαγειρεῖον, κλίβανον καὶ ὑπηρετῶν δωμάτια. Ἀρκετὴ φροντίς καὶ ἐπιμέλεια κατεβλήθη καὶ οὐκ ὀλίγα ἐδαπανήθησαν κρήματα πρὸς ἐξωραϊσμὸν τῆς αὐλῆς, οὐσης τὸ πρότερον ἀποκρήμανου καὶ λίαν περικωρισμένης, καὶ πρὸς καθαρισμὸν τῶν ὑδραγωγῶν καὶ ἐπαύξησιν τοῦ ὕδατος τῆς Κρήνης διὰ τῆς προσθήκης νέου ὕδατος. — Ἐκτὸς δὲ τῆς Κρήνης ταύτης καὶ νέα Κρήνη παρασκευάζεται πρὸς τὴν ἔξω θύραν τῆς Μονῆς διὰ τῆς διοχετεύσεως ὅλως νέου ὕδατος, ὑπὲρ τὰ 500 μέτρα μακρὰν τῆς Σχολῆς ἀπολλυμένου, διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν διδασκάλων κ. Βασιλείου Μαρκάκη καὶ Μιχαὴλ Πρεβελάκη πάνυ φιλοτίμως πρὸς τοῦτο καταβαλόντων γρ. 2568. Ἡ τοῦ ὕδατος τούτου διοχέτευσις νέαν ζωὴν πρόκειται νὰ δώσῃ εἰς τοὺς πέριξ τῆς Σχολῆς ἀγρούς. — Ἐν γένει, δύναται τις εἰπεῖν, ἡ οἰκοδομὴ κατὰ πάντα ἐστὶ σύμφωνος πρὸς τὸν παιδαγωγικὸν τῆς Σχολῆς σκοπὸν, ἐν διευκολύνει τὰ μέγιστα. Ἐκτὸς τούτου ἡ Σχολὴ εἶνε ἐκτισμένη καὶ κατὰ τοὺς ὑγιεινοὺς κανόνας. Καίτοι δὲ καὶ ἡ εὐλογία καὶ ἡ δυσεντερία ἐλυμῆναντο τὰ πέριξ χωρία καὶ ἔκρουσαν, δυνάμεθα εἰπεῖν, καὶ τὴν θύραν τῆς Σχολῆς, ἐν τούτοις οὐδεμίαν τούτων οὐδ' ἄλλη τις ἐτόλμησε νὰ ὑπερβῇ τὸ προαύλιον καὶ εἰσέλθῃ ἐντὸς τῆς Σχολῆς, ἧς ἡ ὑγεία ἀπὸ τῆς στοσάσεως τῆς μέχρι σήμερον ὑπῆρξε πάντοτε ἀρίστη. Ἄλλως τε πρὸς διάσωσιν τῆς ὑγείας τῶν μαθητῶν μητρικαί τοῦτ' αὐτὸ φροντίδες καταβάλλονται ἀπὸ μέρους τῶν διδασκάλων, οἱ

τινες διὰ τοῦτο οὐχὶ ἀπλῶς διδάσκαλοι καὶ παιδαγωγοί, ἀλλὰ γονεῖς τῶν μαθητῶν, καὶ δὴ γονεῖς πεφωτισμένοι, διακίως δύνανται νὰ κληθῶσι.

Ἄλλ' ἔλθωμεν ἤδη καὶ εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς τροφῆς. Ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου ἐπεστήσαμεν τὴν ἡμετέραν προσοχὴν εἰς τοῦτο κυρίως, ἥτοι ἡ διαίτα τῆς Σχολῆς νὰ μὴ ἀφίσταται πολὺ τῆς διαίτης τοῦ χωρίου καὶ δὴ τοῦ οἴκου τῶν μαθητῶν, διότι ἄλλως ἠθέλωμεν παρασκευάσῃ δυστυχεῖς ἀνθρώπους. Ἡ τροφή λοιπὸν εἶναι λιτὴ μὲν, ἀλλ' ἀφθονος, καθαρὰ καὶ ὑγιεινὴ καὶ συνίσταται εἰς ὄσπρια, χερταρικά καὶ γάλα γάριν τοῦ ὁποίου καὶ ποιμνιον ἴδιον συντηρεῖ ἡ Σχολὴ οὐχὶ δὲ σπανίως παρατίθεται αὐτοῖς καὶ κρέας, ἐστ' ὅτε δὲ καὶ ἰχθῦς. Μόνος ὁ αἶνος ἔχει ἐξορισθῆ τῆς Σχολῆς παντελῶς, χορηγούμενος μόνον ὡς φάρμακον εἰς τοὺς ἀσθενεῖς. — Τὰ ὑγιεινὰ ὀπωρικά καὶ ἰδίως αἱ σταφυλαὶ συχνὰ κοσμοῦσι τὴν τράπεζαν. Ἐκτὸς τοῦ οἴνου καὶ ὁ καρπὸς ἔχει καταδικασθῆ εἰς ἀεισυγίαν ἐκ τῆς Σχολῆς, ἀντὶ τοῦ ὁποίου χορηγεῖται αὐτοῖς, ἰδίως τὸν χειμῶνα κατὰ τὴν πρωΐαν, ὁ χυλὸς μετὰ μελίτος ἐκ μελισσῶν τῆς Σχολῆς. Τοιαύτη ἡ τῆς Σχολῆς τροφή. Καίτοι δὲ οὐ μόνον τοῖς μαθηταῖς ἐχορήγει ἡ Σχολὴ τροφήν, ἀλλὰ καὶ πολλοῖς ξένοις ἐπισκεπτομένοις αὐτὴν καὶ δὴ ἐν ἐπαναστάσει καὶ εἰς οὐχὶ εὐαριθμούς πρόσφυγας ἐν τούτοις τὰ καταναλωθέντα ποσὰ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Σχολῆς μέχρι σήμερον δὲν εἶνε, καθάπερ δεικνύουσιν αἱ προσηρητημένοι πίνακες, ὑπέρογκα. Σίτος λ.χ. κατηναλώθη εἰς τροφήν ὀκ. 2,188, Μιγάδι 11,776 Κριθὴ 1,116, ἄλευρον 5,605, πατάτες 1,617, ὄριζα 1,114 ἔλαιον 2,783 κ.τ.ο., ἅπερ πάντα δύνανται τις ἰδεῖν ἐν τοῖς ἐν τῷ τέλει πίναξιν. Τῶν τροφίμων τούτων ἄλλα μὲν προέρχονται ἐκ τῶν κτημάτων τῆς Μ. Ἀγίου Πνεύματος, ἕτερα ἐκ τῆς κεκανονισμένης διατροφῆς τῶν μαθητῶν καὶ ἄλλα ἐξ ἀγορᾶς ὡσπερ ἐπακριβῶς ἐμφαίνουσιν οἱ πίνακες. Ἡ Σχολὴ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς μέχρι σήμερον παρουσίασεν ἔλλειμμα 19, 597, 20 γροσίων, ὅπερ κατὰ τὸν κανονισμόν ὀφείλομεν νὰ καλύψωμεν ἡμεῖς καὶ τὸ ἐκαλύψαμεν ἤδη ὡς δεῖκνυται ἐκ τῶν ἰσολογισμῶν. Οὕτω δ' ἡ Σχολὴ οὐδ' ὀφείλον πρὸς οὐδένα ὀφείλει.

Ἐξεθέμεθα, ὅσον ἦν ἡμῖν ἐφικτὸν καὶ ὁ χρόνος ἐπέτρεψε τὰς παιδαγωγικὰς ἀρχὰς ἐφ' ὧν θεμελιώται ἡ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι Σχολῇ Πρέβελη καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς συστάσεως καὶ συντηρήσεως αὐτῆς μέχρι σήμερον. Ὅπως πολλάκις ἐλάβομεν ἀφορμὴν νὰ εἰπώμεν ἡ Σχολὴ αὕτη εἶνε ἀνάστημα τῆς Μονῆς Πρέβελη, εἶναι τέκνον αὐτῆς, ὅπερ περιέβαλε δι' ὅλης αὐτῆς τῆς στοργῆς. Πρὸς εὐδόωσιν τοῦ κοινωφελοῦς τούτου καθιδρύματος συνεισενέγκαμεν καὶ ἡμεῖς ἐκ τοῦ ὑστερήματος ἡμῶν ὅ,τι ἐπέτρεπον αἱ διανοητικαὶ καὶ ὕλικαι ἡμῶν δυνάμεις. Ὅτι δὲ τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι κατὰ πάντα τέλειον καὶ ἀριστον εἰς τὸ εἶδος του δὲν δυνάμεθα νὰ ὑποστηρίξωμεν, τούναντίον ἡμεῖς πρῶτος ἀποφαινόμεθα ὅτι, ὅπως πᾶν ἀρτιγενὲς ἔργον πολλὰς καρουσιάζει τὰς ἀτελείας, οὕτω καὶ ἡ Σχολὴ αὕτη πολλὰς ἔχει τὰς ἀτελείας καὶ τὰ γρηζοντα διαρρυθμίσεως ἀλλ' οὔτε ἀδύνατος οὔτε δύσκολος εἶνε ἡ συμπλήρωσις τῶν ἀτελειῶν τούτων ἤδη ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος μάλιστα ἔτους. Συμπλήρωσιν δὲ ἀτελειῶν καὶ διαρρυθμισιν λέγοντες οὐδαμῶς ἐννοοῦμεν τὴν ἐπὶ τὸ σχολαστικώτερον διαρρυθμισιν τῆς Σχολῆς (ἄπαγε!) ἀλλὰ τὴν ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον καὶ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον σύμφωνον πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ τόπου. Ἡ Σχολὴ σκοπὸν προτίθεται τὴν ἀνατροφὴν καὶ μόρφωσιν πολιτῶν εὐσεβῶν καὶ χρηστῶν ἀλλὰ καὶ ἅμα πολιτῶν διασωζόντων ὀλόκληρον τὸν χαρακτῆρα τοῦ Κρητός· τὸν ἀνδρικὸν ἐκείνον χαρακτῆρα, ὃν καὶ αὐτοὶ οἱ ξένοι ἐξετίμησαν· πᾶσα τοίνυν διαρρυθμισις τῆς Σχολῆς δεῖν νὰ ἦ σύμφωνος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, τὴν ἀνατροφὴν καὶ τὴν διάσωσιν τοῦ ἀνδρικοῦ χαρακτῆρος. Ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ Ναύαρχος Sir Noel κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἐν Ἡρακλείῳ ἐπίσκεψιν πρὸς ταῖς ἄλλαις σοφαῖς ὑποθήκαις ἃς εἶδωκεν ἡμῖν ἀποχαιρετῶν ἡμᾶς ἦν καὶ ἤδει ἐπὶ πᾶσι προσεῖχάτε καλῶς καὶ προσπαθήσατε νὰ διασώσητε τὸν ἀνδρικὸν χαρακτῆρα τῆς πατρίδος σας· ὁ στρατηγὸς δὲ πάλιν Sir Herbert Chermide ἐν Μοίραις Καινουρίου οὐ πρό πολλῶν ἡμερῶν ἀπέτεινεν ἡμῖν τὴν ἐρώτησιν· ἐσκέθητε τίνι τρόπῳ θὰ διασώσητε τὸν ἀνδρικὸν χαρακτῆρα τῆς πατρίδος σας; . . . Ταῦτα καθ' ἡμᾶς ὑποδηλοῦσιν οὐδὲν ἕτερον ἢ ὅτι ὁ ἀνδρικός χαρακτῆρ τοῦ Κρητός εἶναι χαρακτῆρ ἀξιάγαστος· ὁ χαρακτῆρ οὗτος πρέπει βεβαίως νὰ καλλιεργηθῇ, καὶ ἐξευγενισθῇ ἀλλ' ἅμα καὶ νὰ διασωθῇ ἀκέραιος. Διὰ τίνος ἤδη

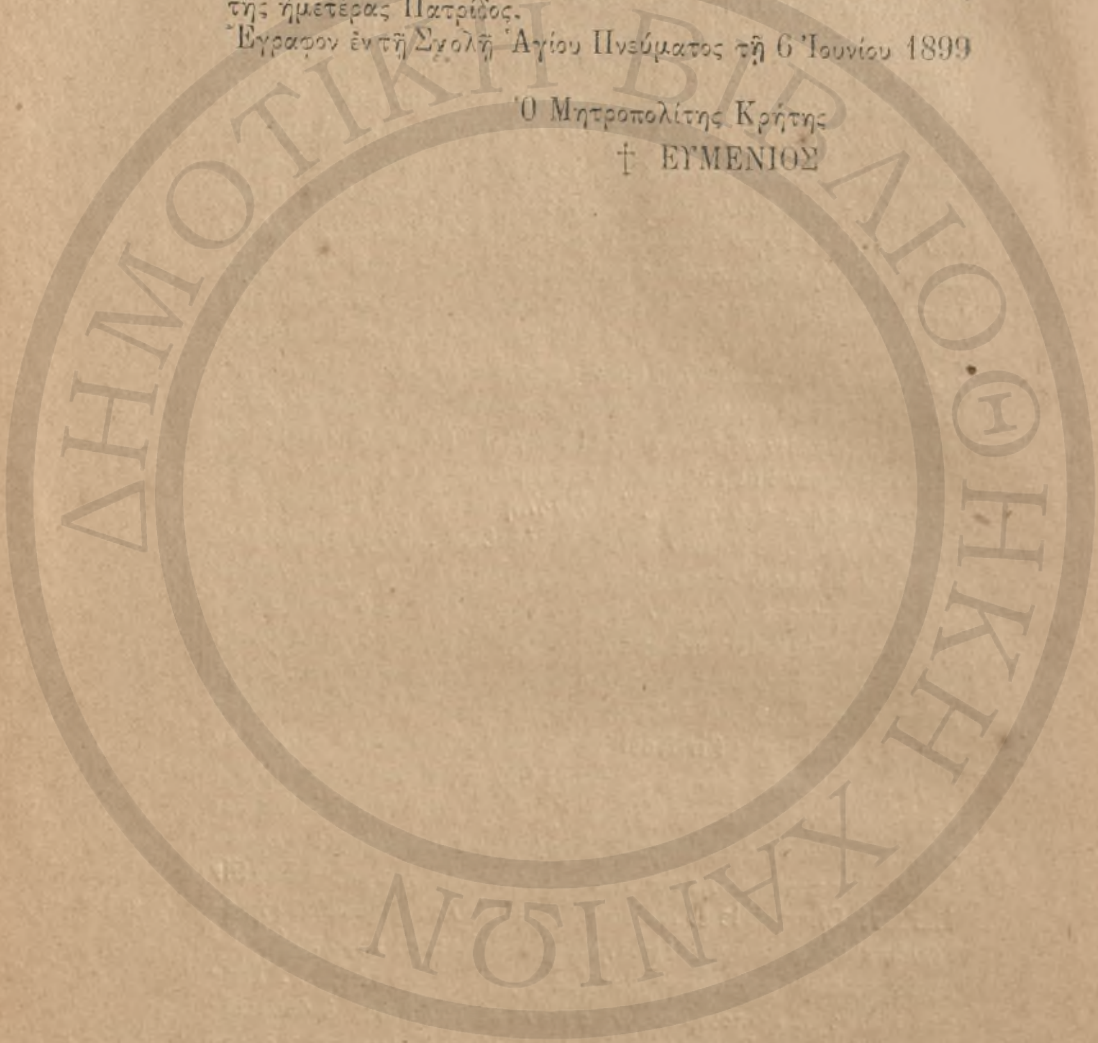

οδοῦ θέλει ἐπιτευχθῆ ἡ διάσωσις τοῦ ζηλωτοῦ καὶ ἀξιερά-
στου τούτου ἀνδρικοῦ χαρακτήρος; Διὰ Σχολῶν οἷα ἡ τοῦ
Ἁγίου Πνεύματος Σχολή, ἢ ἄλλου τινός μέσου; Ἰδοὺ ζη-
τημα ἀξίον συντόνου καὶ ἐμβριθοῦς μελέτης ὑπὲρ ποτε νῦν,
ὅποτε ἡμῖν μόνοις κεῖται ἡ πτώσις καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ ἀν-
δρικοῦ τοῦ Κρητὸς χαρακτήρος καὶ κατ' ἀκολουθίαν καὶ ἡ
τῆς ἡμετέρας Πατρίδος.

Ἐγγραφοὺν ἐν τῇ Σχολῇ Ἁγίου Πνεύματος τῇ 6 Ἰουνίου 1899

Ὁ Μητροπολίτης Κρήτης

† ΕΥΜΕΝΙΟΣ

Ἄριθ. Πρωτ.
2408.

Γ'.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης
Νεόφυτος ὁ Η' .
ἐπιβεβαιοῖ.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

τῆς

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἐπισκοπῇ
Λάμπης καὶ Σφακίων
ΣΧΟΛΗΣ

τῆς Ἱερᾶς καὶ Σταυροπηγιακῆς
Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάν-
νου τοῦ Θεολόγου
ΠΡΕΒΕΛΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Σύστασις. Σκοπός. Ἔδρα τῆς Σχολῆς

- Ἄρθρον 1. Συνιστάται ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ Λάμπης καὶ Σφακίων Σχολὴ φέρουσα τὴν ἐπωνυμίαν Σχολὴ τῆς Ἱερᾶς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Πρέβελη.
- » 2. Ἡ Σχολὴ αὕτη κύριον σκοπὸν προτίθεται νὰ παιδαγωγῆσιν κατὰ Χριστὸν καὶ μορφώσιν ἐν

γένει μὲν πολίτας χρηστοὺς καὶ ἐναρέτους καὶ ἰδία Ἱερεῖς καὶ δημοδιδασκάλους.

- » 3. Ἐδρα τῆς Σχολῆς ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐρίζεται ἢ Ἐνοριακῇ Μονῇ Ἁγίου Πνεύματος ἢ ἐν τῶ ὁμωνύμῳ Δήμῳ τῆς Ἐπαρχίας Ἁγίου Βασιλείου κειμένη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Πόροι τῆς Σχολῆς

Ἄρθρον 4. Πόροι τῆς Σχολῆς ἔσονται τακτικοὶ καὶ ἔκτακτοι. Καὶ τακτικοὶ μὲν πόροι ἐπὶ τοῦ παρόντος ἔσται μόνῃ ἢ χορηγία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πρέβελῃ ἣτις θὰ διατίθεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν πληρωμὴν τῆς μισθοδοσίας τοῦ τε Σχολάρχου καὶ τῶν διδασκάλων.

Ἐκτακτοὶ δέ:

- α.) Αἱ κατὰ προαίρεσιν συνδρομαὶ τῶν τοῦ Τμήματος Ρεθύμνης Μονῶν.
β.) Αἱ τῶν εὐσεβῶν καὶ φιλομούσων Χριστιανῶν.
γ.) Τὸ τυχὸν περίσσευμα τῆς Ἱερᾶς Ἁγίου Πνεύματος Μονῆς.
δ.) Τὸ δικαίωμα τῆς ἐγγραφῆς τῶν μαθητῶν.
ε.) Τὰ τυχὸν ὑπὲρ τῆς Σχολῆς καταλειφθησόμενα κληροδοτήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἄρθρον 5. Σχολάρχης καὶ διδάσκαλοι διορίζονται οἱ ἐπὶ ικανότητι καὶ χρηστότητι βίου διακρινόμενοι.

- » 6. Ὁ Σχολάρχης καὶ οἱ διδάσκαλοι δεόν νὰ ὦσιν Ἱερωμένοι καὶ νὰ φέρωσι δίπλωμα τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς ἢ καὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου.

- » 7. Ὁ διδάσκων τὰ γεωπονικά δύναται νὰ ᾔηται καὶ Λαϊκὸς καὶ ὀφείλει πρὸς τῇ διδασκαλίᾳ τῶν οἰκείων μαθημάτων νὰ ἐκτελή καὶ χρεὴ Παιδονόμου.

- » 8. Ὁ Σχολάρχης ἔσται ὁ μόνος ὑπεύθυνος ἔσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διεύθυνσιν τῆς Σχολῆς.

ΚΕΦΑΛΛΙΟΝ Δ'.

Περὶ Μαθημάτων

- Ἄρθρον 9. Ἡ Σχολὴ διαιρεθῆσεται εἰς τέσσαρας τὸ ὅλον τάξεις ἐξ ὧν κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος συστηθῆσονται ἡ Α' καὶ ἡ Β'. ἰσοδυναμοῦσαι πρὸς τὴν Α' καὶ Β'. Ἑλληνικοῦ Σχολείου. Αἱ δύο ἕτεροι, ἧτοι ἡ Γ' καὶ ἡ Δ'. συστηθῆσονται κατὰ σειρὰν ἀμέσως κατὰ τὰ ἐπιόντα ἔτη καὶ θέλουσι περιλαμβάνει μαθήματα καθαρῶς θρησκευτικὰ καὶ πρακτικῶν γνώσεων συμφώνως τῷ σκοπῷ ὃν ἡ Σχολὴ προτίθεται.
- » 10. Κατὰ τὰ τέσσαρα ταῦτα ἔτη θὰ διδάσκωνται τὰ ἐπόμενα μαθήματα.

Α' Ἔτος

- α.) Ἑλληνικά (δύο ὥρας καθ' ἑκάστην β.) Ἱερὰ Ἱστορία κατ' ἑκτασιν (τρὶς τῆς ἐβδομάδος γ.) Πολιτικὴ Ἱστορία (τρὶς δ.) Ἀριθμητικὴ (τρὶς ε.) Πατριδογραφία (ἅπαξ στ.) Γεωγραφία (δὶς ζ.) Γεωπονικὰ μετ' ἐφαρμογῆς καὶ ἀσκήσεως ἐν τοῖς ἀγροῦς καὶ κήποις τῆς Μονῆς Ἀγίου Πνεύματος. (δὶς ἠ.) Ἐκθέσεις ἰδεῶν (ἅπαξ θ.) Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ (δὶς ι.) Ἑρμηνεία ἢ μᾶλλον ἐξηγήσεις τῶν Εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν καὶ ἑσπερῶν κατὰ Κυριακὴν καὶ Ἑσπερτὴν ἐντός τοῦ Ναοῦ καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ ὄλων τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς.

Β' Ἔτος

- α.) Ἑλληνικά (δύο ὥρας καθ' ἑκάστην β.) Ἱερὰ Ἱστορίας συνέχεια καὶ ἀρχὴ Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας. (τρὶς τῆς ἐβδομάδος γ.) Πολιτικὴ Ἱστορία (τρὶς δ.) Ἀριθμητικὴ ἐφαρμοσμένη ἐν τῇ ἀγορᾷ. (δὶς ε.) Γεωγραφία (τρὶς στ.) Γεωπονικὰ μετ' ἀσκήσεων (δὶς ζ.) Ἐκθέσεις ἰδεῶν. ἠ.) Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ

(δὶς θ.) Ἑρμηνεία τῶν Ἀποστόλων τῶν Κυριακῶν καὶ ἑορτῶν κατὰ Κυριακὴν καὶ ἑορτὴν ἐπὶ παρουσίᾳ ἑλῶν τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

Γ'. Ἔτος

α.) Ἑλληνικά (δύο ὥρας καθ' ἑκάστην β.) Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας συνέχειο (τρὶς γ.) Πολιτικὴ Ἱστορία (τρὶς δ.) Γεωμετρία (δὶς ε.) Καταστιχογραφία (ἅπαξ στ.) Ἀνθρωπολογία. (δὶς ζ.) Γεωπονικά μετ' ἀσκήσεως (τρὶς η.) Ἐκθέσεις ἰδεῶν. (ἅπαξ θ.) Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ (δὶς ι.) Ἑρμηνεία, κατ' ἐκλογὴν, τῶν Ἀκολουθιῶν καὶ Τροπαριῶν τῶν Κυριακῶν καὶ ἑορτῶν κατὰ τὰς παραμονὰς αὐτῶν τούτων τῶν Κυριακῶν καὶ ἑορτῶν.

Δ'. Ἔτος

α.) Ἑλληνικά, Ἑρμηνεία τῶν περὶ Ἱερωσύνης λόγων Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. (9 ὥρας τῆς ἐβδομάδος β.) Ἱερὰ Κατήχησις κατ' ἕκτασιν καὶ Ἠθικὴ (τετράκις γ.) Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία (τρὶς δ.) Στοιχειώδεις γνώσεις ἐκ τῆς ποιμαντικῆς, ὁμιλητικῆς καὶ λειτουργικῆς καὶ ὁδηγίαι πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Τυπικοῦ (δὶς ε.) Ἑρμηνεία κατ' ἐκλογὴν τῆς Ἁγίας Γραφῆς. (τρὶς στ.) Πρακτικαὶ γνώσεις ἐκ τῆς παιδαγωγικῆς καὶ διδακτικῆς (τρὶς ζ.) Γεωπονικά μετ' ἀσκήσεων (τρὶς η.) Ἐκθέσεις ἰδεῶν (ἅπαξ θ.) Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ (δὶς).

Ἄρθρον 11. Τὰ ἀνωτέρω μαθήματα εἰσὶν ὑποχρεωτικὰ δι' ἅπαντας ἀνεξαιρέτως τοὺς μαθητάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων, ἐξετάσεων καὶ Διακοπῶν.

Ἄρθρον 12. Τὸ Σχολικὸν ἔτος ἀρχεταὶ ἀνυπερθέτως τῆν

1 Αὐγούστου αἱ δὲ ἐγγραφαὶ τῶν μαθητῶν ἀρχόμεναι τὴν 15 Ἰουλίου λήγουσιν ὀριστικῶς τὴν 31 τοῦ αὐτοῦ.

Ἄρθρον 13. Αἱ ἐξετάσεις εἰσὶ γραπταὶ καὶ προφορικαὶ δις τοῦ ἔτους λαμβάνουσαι χώραν, τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θέρος. Καὶ αἱ μὲν χειμεριναὶ ἀρχονται τὴν 12 Δεβρίου, προηγουμένων πάντοτε τῶν γραπτῶν, καὶ λήγουσι τὴν 23 τοῦ αὐτοῦ, αἱ δὲ θεριναὶ, τὴν 10 Ἰουλίου ἀρχόμεναι, λήγουσι τὴν 20 τοῦ αὐτοῦ.

» 14. Αἱ διακοπαὶ ὀρίζονται κατὰ τὸν χειμῶνα, ἤτοι ἀπὸ τῆς 23 Δεβρίου μέχρι τῆς 31 Ἰανουαρίου

» 15. Ἐκτὸς τῶν διακοπῶν τούτων τὰ μαθήματα σχολάζουσι προσέτι ἐπὶ δέκα ἡμέρας μετὰ τὰς θερινὰς ἐξετάσεις καὶ κατὰ τὰς Δεσποτικὰς, Θεομητορικὰς καὶ τὰς ἄλλας ἑορτὰς καθ' ἃς καὶ ταῖς λοιπαῖς Σχολαῖς εἰθίσται σχολάζειν.

—Σημειώσεις. Αἱ διακοπαὶ ὀρίζονται κατὰ τὸν χειμῶνα διότι τὸ ὄρινόν τῆς θέσεως τῆς Σχολῆς οὐδόλως κωλύει τὴν ἐξακολούθησιν τῶν μαθημάτων κατὰ τὸ θέρος, ὅπερ τοῦναντίον κατὰ τὸν χειμῶνα ἕνεκα τῶν ἐπισωρευομένων χιόνων καὶ τοῦ δρυμιτάτου ψύχους ἀποβαίνει λίαν δυσχερές. Ἐκτὸς δὲ τοῦ λόγου τούτου κατὰ τὸν ὀρισθέντα χρόνον τῶν διακοπῶν αἱ γυμναστικαὶ ἀσκήσεις ἀποβαίνουσιν ἀδύνατοι ἐν ᾧ κατὰ τὸ θέρος οὐδόλως κωλύονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ Μαθητῶν

Ἄρθρον 16 Πάντες οἱ μαθηταὶ ἀνεξαιρέτως εἰσὶν ἐσωτερικοί.

» 17. Ὅπως γένηται τις δεκτὸς ὡς μαθητῆς δεόν να ἔχη τὰ ἐξῆς πρὸςόντα.

α.) Νὰ ἀπυλαύη καλῆς ὑγείας.

β.) Ἡ ἡλικία του να μὴ ὑπερβαίῃ τὸ 16 ἔτος, ἐξαιρουμένων τῶν Ἰερωμένων καὶ τῶν ὑποψηφίων Ἰερέων, ὧν ἡ ἡλικία δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.

- γ.) Νά προσαγάγη πιστοποιητικὸν ἀμέμπτου διαγωγῆς.
- δ.) Νά ἦναι ἀπόφοιτος Δημοτικῆς Σχολῆς,
- Ἄρθρον 18 Οἱ μαθηταὶ θὰ ἔχωσι κατοικίαν διδασκαλίαν καὶ τροφὴν δωρεάν, ὑποχρεοῦνται δὲ μόνον εἰς τὰ ἐξῆς. α.) εἰς τὴν πληρωμὴν ἑνὸς ἀργυροῦ μετζίτη ἅμα τῇ ἐγγραφῇ καὶ ἑτέρου ἑνὸς κατὰ τὴν 1 Φεβρουαρίου. β.) εἰς τὴν προσφορὰν κατ' ἔτος 20 ὀκάδων ἐλαίου καὶ 60 ὀκάδων σίτου ἢ μιγαδίου ἢ τοῦ ἀντιτίμου τούτων.
- » 19. Ἐκαστος μαθητῆς εἰσερχόμενος εἰς τὴν Σχολὴν ὀφείλει νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ τοῦλάχιστον 3 ὑποκάμισα 3 ἐσώβρακα 2 ῥινόμακτρα 2 προσόψια, ὑποδήματα, στρωμνὴν, σκεπάσματα τὰ ἀπαιτούμενα διδασκτικὰ βιβλία καὶ γρασικὴν ὕλην.
- » 20 Μαθηταὶ δύνανται νὰ ἐγγραφῶσι καὶ ἐξ ἄλλων Ἐπαρχιῶν τῆς Κρήτης ἐκτὸς τῶν ἐκ τῆς Ἐπισκοπῆς Λάμπης, ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι ὀφείλουσι, νὰ προκαταβάλλωσιν ἐν ἀρχῇ ἐκάστου ἔτους δέκα λίρας Τουρκίας, ἄλλως ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ γίνονται δεκτοί.
- » 21 Ἐάν τις τῶν μαθητῶν ἤθελε φωραθῆ χωλαίων περι τὰ ἦθη, ἢ ἤθελεν ἀποδειχθῆ ἀμελῆς καὶ ἀδιόρθωτος ὁ τοιοῦτος θὰ ἀποπέμπηται τῆς Σχολῆς ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου μετὰ τῆς Α. Θ. τοῦ Ἐπισκόπου Λάμπης.
- » 22 Ἐάν τις τῶν μαθητῶν ἤθελε διακριθῆ ἐπὶ εὐφυΐᾳ καὶ χρηστότητι ἡθῶν ὁ τοιοῦτος θὰ ἀποστέλληται ὡς ὑπότροφος τῆς Μονῆς εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Ἱερὰν Θεολογικὴν Σχολὴν πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν σπουδῶν του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Περὶ Θρησκευτικῶν καθηκόντων τῶν μαθητῶν.

Ἄρθρον 23. Ἄπαντες οἱ μαθηταὶ ὀφείλουσιν ἐγκαίρως νὰ συνέρχωνται εἰς τὰς ἱεράς ἀκολουθίας καὶ

νά λαμβάνωσιν εἰς αὐτὰς μέρος ἐκ περιτροπῆς
ὡς φάλται ἢ κανονάρχει.

Ἄρθρον 24. Οἱ μαθηταὶ ὀφείλουσι νὰ ἐξομολογῶνται καὶ
μετάλαμβάνωσι τῶν ἀγχιάντων Μυστηρίων τε-
τράκις τοῦλάχιστον τοῦ ἐνιαυτοῦ.

» 25. Ἄπαντες οἱ μαθηταὶ ἀνεξαιρέτως τηροῦσιν
ἀπαραβάτως τὰς νενομισμένας νηστείας. Ἐάν
δὲ ἀσθένεια ἀπαιτῆ συγκατάθεσιν τινα μόνον
ὁ Σχολάρχης δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τοῦτο ἐπὶ
τῇ προτάσει τοῦ ἱατροῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Περὶ Σχολαστικῶν καθηκόντων.

Ἄρθρον 26. Ἡ ἐναρξὶς ἐκάστου μαθήματος σημαίνεται
διὰ τοῦ κώδωνος οἱ δὲ μαθηταὶ ὀφείλουσι νὰ
συνέρχωνται εἰς τὰς παραδόσεις πρὸ τῆς ἐλεύ-
σεως τοῦ διδασκάλου, ὧραι δὲ παραδόσεως εἶ-
ναι ἀπὸ τῆς 8 πρωινῆς μέχρι μεσημβρίας καὶ
μετὰ μεσημβρίαν ἀπὸ τῆς 2 μέχρι τῆς πέμπτης.

» 27. Οὐδενὶ τῶν μαθητῶν ἐπιτρέπεται νὰ ἀπου-
σιάζῃ τῆς παραδόσεως εἰ μὴ δι' ἀσθένειαν καὶ
τότε πάλιν τῇ εἰδήσει τοῦ Σχολάρχου.

» 28. Διαρκούσης τῆς παραδόσεως, οἱ μαθηταὶ ἀ-
κροῶνται μετ' ἄκρας προσοχῆς καὶ ἡσυχίας
οὔτε ψιθυρίζοντες, οὔτε ὑποβάλλοντες ἀλλή-
λοις τὰ ἀπυρούμενα.

» 29. Ἐάν τις τῶν μαθητῶν ἐν καιρῷ παραδόσεως
παρεκτροπῇ τῶν διαγεγραμμένων καθηκόντων,
ὁ διδάσκαλος ἀναλόγως τῆς παρεκτροπῆς, ἀ.)
προσκαλεῖ αὐτὸν εἰς εὐταξίαν β.) ἐπιπλήττει
καὶ ἀπομακρύνει τῆς παραδόσεως γ.) καταγ-
γέλει αὐτὸν τῷ Σχολάρχῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Περὶ πειθαρχικῶν καθηκόντων

Ἄρθρον 30. Οἱ μαθηταὶ ὀφείλουσι νὰ προσφέρωσι τὸ

- προσῆκον σέβας εἰς τοὺς συντηρητὰς τῆς Σχολῆς, τὸν Σχολάρχην καὶ τοὺς διδασκάλους.
- Ἄρθρον 31. Ὅφειλονσι προσέτι νὰ φέρωνται πρὸς ἀλλήλους ὡς ἀδελφοὶ καὶ νὰ διάγωσι κοσμίως ἀποφεύγοντες πᾶσαν αἰσχρολογίαν, ὕβριν ἢ περιφρόνησιν. Ἐριδες καὶ λοιδορίαί, φατρίαί καὶ διαιρέσεις ἀπαγορεύονται ὅλως γενόμεναι δὲ τιμωροῦνται.
- » 32. Ἀπαγορεύονται πρὸς τούτοις αὐστηρῶς ἐπὶ ποινῇ ἀποπομπῆς τῆς Σχολῆς ἢ τε λαθροφαγία καὶ τὸ κάπνισμα.
- » 33. Οὐδενὶ τῶν μαθητῶν ἐπιτρέπεται αὐτοδικία μέχρι καὶ ἀπλῆς παρατηρήσεως καὶ πρὸς τὸν ἔσχατον τῶν ὑπηρετῶν. Ἐάν δέ τις τῶν μαθητῶν ὑπολαμβάνῃ ἑκυτόν ἠδικημένον παρὰ τινος ὀφείλει νὰ ἀναφέρῃται πρὸς μόνον τὸν Σχολάρχην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῶν ποινῶν.

- Ἄρθρον 34. Ἐάν τις τῶν μαθητῶν παραβῇ τι τῶν ἰδίων καθηκόντων κατὰ τὰς περιστάσεις ἢ νοθετῆται ἢ ἐπιπλήττεται ἰδία ἢ δημοσία ἢ ὑποβάλλεται εἰς καταλλήλους ὑποχρεώσεις, ἢ τέλος ἀποπέμπεται τῆς Σχολῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Περὶ Διευθύνσεως τῆς Σχολῆς.

- Ἄρθρον 35. Τὰ τῆς Σχολῆς θέλει διευθῆναι τὸ Μοναστηριακὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πρέβελε ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. τοῦ Ἐπισκόπου Λάμπης χωρὶς νὰ ἔχῃ δικαίωμα νὰ ἀναμιχθῇ οἰονδήποτε ἕτερον ἢ Κληρικὸν ἢ Λαϊκὸν πρόσωπον ἐκ τῶν τῆς Ἐπαρχίας Ἁγίου Βασιλείου ἢ καὶ τῆς Ἐπισκοπῆς Λάμπης.

Ἄρθρον 36. Τὸ Μοναστηριακὸν Συμβούλιον ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλλῃ ἐγκαίρως καὶ τακτικῶς τοὺς μισθοὺς τοῦ Σχολάρχου καὶ τῶν διδασκάλων ἐκ τοῦ Ταμείου τῆς Μονῆς

Περὶ δὲ τῆς τροφῆς ἔσται ὑπεύθυνος μόνῃ ἡ Α. Θ. ὁ Ἐπίσκοπος Λάμπης, ὅστις καταλλήλως θέλει μεριμνήσει περὶ τῆς ἐξευρέσεως τοῦ ἀναγκαίου εἰς ταύτην χρηματικοῦ ποσοῦ ἐκ τῶν ἐκτάκτων πόρων ἢ καὶ τῆς χορηγίας τῆς Ἱερᾶς Ἐνοριακῆς Μονῆς τῶν Ἀσωμάτων ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ Λάμπης ἐπίσης κειμένης.

» 37. Ἡ Ἐνοριακὴ Μονὴ Ἁγίου Πνεύματος, ἐφ' ὅσον θὰ ὑφίσταται ἡ Σχολή, δέον ὅπως ἀνήκῃ ἀποκλειστικῶς τῇ Σχολῇ οὐδενὸς δικαιουμένου οὔτε Δημάρχου οὔτε Ἐφόρου νὰ ἀπαιτήσῃ τι παρ' αὐτῆς.

» 38. Ἐφ' ὅσον θὰ ὑφίσταται ἡ Σχολή ἡ Μονὴ Πρέβελη εἶναι ἀπηλλαγμένη πάσης οἴας ὀφειτέως ὑποχρέσεως καὶ χορηγίας εἰς δημοτικὰ Σχολεῖα ἢ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα τῆς Ἐπαρχίας Ἀγίου Βασιλείου ἢ συντηρήσεως ὑποτρόφου ἐν Γυμνασίοις ἢ Διδασκαλείοις καὶ ἀλλαγῶν ἐξαιρουμένων τῶν ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ ὑποτρόφων τῆς ὧν τὴν συντήρησιν ἐξακολουθήσῃ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Τακτικῶς ἐπίσης καὶ ἀνελλιπῶς θὰ καταβάλλῃ ἡ Μονὴ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τὰ νενομισμένα δικαιώματα τοῦ τε Ἐθνικοῦ Ταμείου καὶ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς.

» 39. Ἡ Μονὴ Πρέβελη ὑποχρεοῦται πρὸς τούτοις καὶ εἰς τὴν ἀνέγερσιν τῶν διὰ τὴν Σχολὴν καταλλήλων οἰκημάτων καὶ τὴν συντήρησιν αὐτῶν.

» 40. Ἡ Σχολὴ ἔχει σφραγίδα φέρουσαν ἐν τῷ μέσῳ Περιστερὰν μετ' ἀκτίνων εἰκονίζουσαν τὸ Πανάγιον Πνεῦμα καὶ κύκλῳ τὰ γράμματα «Σχολὴ Ἱερᾶς Μονῆς Πρέβελη 1894».

» 41. Τὰ τῆς τροφῆς διαίτης καὶ ἀσκήσεων τῶν

μαθητῶν ἐν τοῖς γεωργικοῖς κανονισθήσονται ὑπὸ ἰδιαίτερου ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ τῆς Σχολῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Ἄρθρα ἀκροτελεύτια

Ἄρθρον 45. Τὸ Μοναστηριακὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πρέβελη μετὰ τῆς Α. Θ. τοῦ Ἐπισκόπου Λάμπης ὑποχρεοῦνται ὅπως κατ' ἔτος ὑποβάλλωσι τῇ Α. Θ. Παναγιότητι καὶ τῇ περὶ Αὐτὴν Ἁγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ διὰ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κρήτης ἀκριβῆ λογαριασμὸν τῶντε ἐσόδων καὶ δαπανῶν τῆς Σχολῆς. Ἐπομένως μόνῃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου δικαιούται νὰ ἐξελέγῃ τὰ τῆς Σχολῆς διὰ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κρήτης ἢ καὶ δι' ἐξάρχου Αὐτῆς. Πρὸς οὐδένα δ' ἕτερον, οὔτε Δήμαρχον, οὔτε ἔφορον οὔτε οἰονδήποτε ἕτερον πρόσωπον ὑποχρεοῦται ἡ Μονὴ νὰ δώσῃ λόγον τῆς διαχειρίσεώς της. Τὰ κατὰ τὴν Σχολὴν δύνανται νὰ μαθητεύωσιν εἰ βουλόμενοι ἐκ τῶν κατὰ διείκτα ἢ κατ' ἔτος ἐκθέσεων περὶ τῆς Σχολῆς, αἵτινες θὰ δημοσιεύωνται ἐν τινι τῶν ἐφημερίδων ἢ ἐπὶ τούτῳ φυλλαδίῳ.

» 46. Ὁ παρῶν Κανονισμὸς τεθῆσεται εἰς ἐφαρμογὴν μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κρίσιν καὶ ἐπικύρωσιν.

Ἐψηρίσθη ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος τῆς Ἱερᾶς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Πρέβελη, σήμερον τῇ 23 Ἰανουαρίου 1894.

Οἱ Ἀδελφοὶ τῆς Μονῆς

Νεῖλος Καθηγούμενος	Ἀνάκιος	Μοναχὸς
Εὐγένιος Ἱερομόναχος	Θεόδουλος	»
Μελέτιος	»	Κάλλιστος
Ἀνθίμος Μοναχὸς	»	Παρθένιος
Μελέτιος	»	Γεράσιμος Σταυριανουδάκης
Βενιαμίν	»	Σαμουὴλ μοναχὸς
Ἰγνάτιος	»	Γερμανὸς Μαρκάκις
Γερμανὸς	»	Μανασῆς
Γεράσιμος	»	Συμεὼν Ἱεροδιάκονος
Νικόδημος	»	Ζηνοβίος μοναχὸς

Τὸ Μοναστηριακὸν Συμβούλιον

Νεῖλος Καθηγούμενος
Εὐγένιος Ἱερομόναχος
Ἀνθίμος Μοναχὸς.

1911

1911

Ἄριθμ. Πρωτ. 2408.

ΣΙΓΙΛΛΙΩΔΕΣ ΓΡΑΜΜΑ

ΝΕΟΦΥΤΟΣ ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος
Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης
καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Χαρὰ τῆ Ἐκκλησίᾳ προσγίγνεται, εὐλογία δὲ καὶ χάρις προχέται ἀνωθεν ἐπὶ πᾶσι μὲν τοῖς ἀγαθοῖς ἔργοις, ὅσα λυσιτελεῖ εἰς φωτισμὸν τῶν πολλῶν καὶ εἰς καταρτισμὸν τῶν νέων ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου, μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῖς συντελοῦσιν εἰς τελείαν ἐκκλησιαστικὴν μόρφωσιν τῶν εἰς ἱερὰν διακονίαν κεκλημένων, οἷς προσήκει ὑπογραμμὸν γίνεσθαι Χριστοῦ καὶ τύπον τῶν πιστῶν ἐπ' εὐσεβείᾳ καὶ περισσεΐᾳ ἀρετῆς. Διὸ δὴ τὰ περὶ τοιούτων ἔργων θεοφιλῆ αἰτήματα οὐχ ὅπως εὐμενῶς στέργει ἡ ἅγια Μήτηρ Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ πάσῃ προθυμίᾳ προσδεχομένη ἰδιάζουσαν ἔχει πρόνοιαν ἵνα ταῦτα προσηκόντως πραγματοποιήματα μόνιμον ἔχωσι καὶ ἀσφαλῆ τὴν διάρκειαν ὅπως δαψιλῶν καὶ ἀγλαῶν παραγομένων καρπῶν συνεχῆς καὶ ἐπαρκῆς συγκομιζῆται πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ τῷ γένει ὠφέλεια. Οὕτω τοίνυν μετὰ πλήρους ἐπιδοκιμασίας καὶ πολλῆς εὐαρεσκείας ἀπεδέξιμεθα καὶ ἡμεῖς παραπλησίαν αἴτησιν εἰς τοιοῦτον ἀφορώσαν θεάρεστον καὶ κοινωρελέστατον σκοπὸν. Ὁ τε γὰρ ἱερώτατος Μητροπολίτης Κρήτης κ. Ἰωάννης Τυμβέσιος διὰ γράμματός αὐτοῦ μηνολογουμένου ἀπὸ τῆς 17. τοῦ Μαρτίου ἐνεστῶτος ἔτους καὶ τὸ Μοναστηριακὸν Συμβούλιον τῆς ἐν Κρήτῃ κατὰ τὴν ἀγιωτάτην Ἐπισκοπὴν Λάμπης Ἱερᾶς ἡμετέρας Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τῆς ἐπιτεγουμένης Πρέβελη δι' ἀναφορᾶς αὐτοῦ ὑπὸ χρονολογίαν 6. Φεβρουαρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὑπέβαλον τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι κατὰ τὴν κ'. τοῦ μηνὸς Μαΐου

τοῦ σωτηρίου ἔτους χιλιοστοῦ ἑκτακτιστοῦ ὄγδοηκοστοῦ ἐ-
βδόμου, συνελθόντες ἐν τῷ Ἱερῷ Μοναστηρίῳ τοῦ Ἁγίου Πνεύ-
ματος τῷ καιμένῳ κατὰ τὴν Ἐπαρχίαν Ἁγίου Βασιλείου ὑπὸ
τὴν προεδρίαν τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Λάμπης κύρ
Εὐμενίου οἱ Ἐφοροὶ καὶ οἱ Δήμαρχοι τῆς Ἐπαρχίας ταύτης
μετὰ τοῦ Μοναστηριακοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς
Πρέβελη συσκεψάμενοι περὶ τῆς ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Θεοφιλίας
τοῦ διαληφθέντος Ἐπισκόπου γενομένης προτάσεως πρὸς
ἴδρυσιν Ἱερατικῆς Σχολῆς ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Ἁγίου
Πνεύματος, σκοποῦσης ἰδίως τὴν μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν
ιερέων, καὶ ὁμοφώνως ἀποδεχάμενοι τὴν πρότασιν ταύτην
ὡς κοινωφελῆ τῇ ἀγιωτάτῃ Ἐπισκοπῇ Λάμπης, ἀτε δὴ
σκοποῦσαν τὴν βελτίωσιν τοῦ κατωτέρου κλήρου συνέταξαν
καὶ ὑπέγραψαν πρακτικὸν περιλαμβάνον ἐν δέκα ἄρθροις τοὺς
ἄρτους, ὑφ' οἷς ἀπερατίσθη ἡ σύστασις καὶ συντήρησις αὐ-
τῆς. Ἐχρυσι δὲ οἱ ἄρτοι οὗτοι ἐπὶ λέξει ὧδε. Ἄρθρον 1ον Συ-
νιστάται Ἱερατικὴ Σχολὴ ἐν τῇ Μονῇ Ἁγίου Πνεύματος
περιλαμβάνουσα τέσσαρας τάξεις ἰσοδυνάμους πρὸς τὰς
Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ μίαν Γυμνασιακὴν. Εἰς τὴν Σχο-
λὴν ταύτην θέλουσι φοιτᾶ οἱ μέλλοντες Ἱερεῖς καὶ ἐν γέ-
νει οἱ βουλόμενοι νὰ σπουδάζωσιν ἐν αὐτῇ. Ἄρθρον 2ον Ἡ
Ἱερατικὴ αὕτη Σχολὴ θέλει συντηρεῖσθαι δαπάναις τῆς Ἱ-
ερᾶς Μονῆς Πρέβελη ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ἐν τοῖς ἐπομένοις ἄρθροις
ἄρτοις. Ἄρθρον 3ον πρὸς σύστασιν καὶ συντήρησιν τοῦ προσω-
πικοῦ τῶν Διδασκάλων τῆς Σχολῆς θέλει καταργηθῆ ἡ
συνδρομὴ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πρέβελη πρὸς συντήρησιν τοῦ
Ἑλληνικοῦ Σχολείου Μύρθιου καὶ αἱ δαπάναι τῆς αὐτῆς
Μονῆς εἰς τέσσαρας ὑποτροφίας σπουδαστῶν ἐν τῷ διδασ-
καλείῳ Ἀθηνῶν εἰς τοὺς ὁποίους θέλουσι χαρισθῆ τὰ μέχρι
τουδε εἰς τὰς σπουδὰς αὐτῶν δαπανηθέντα. Ἄρθρον 4ον Ἡ
Ἐπαρχιακὴ Ἐφορεία θέλει παραχωρησεῖς τὴν Μονὴν τάνυν
ὑπάρχοντα ἑκτακτοῖα πενήκοντα (850) μύστατα ἐλαίου
τῆς Ἐφορείας, τὴν διεύθυνσιν καὶ διαχείρισιν, ἐφ' ὅσον ὑ-
φίσταται ἡ Σχολὴ, τῶν κτημάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
μετὰ τῶν καθυστερουμένων πρὸς αὐτὸ ὀφειλῶν παλαιῶν τε
καὶ νέων προερχομένων ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως τῶν κτημάτων
του, τῶν ὁποίων ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Σχολῆς θέλει κα-
ταργηθῆ ἡ περαιτέρω ἐνοικίασις, τὴν τυχόν χορηγηθησο-
μένην ἐτησίαν συνδρομὴν τοῦ ἀποβιώσαντος πρώην Ἁγίου

Λάμπης Παλαίου. Ἄρθρ. 5ον Ἐκ τῶν χρημάτων τοῦ νῦν εὐ-
 ρισκομένου ἐφοριακοῦ ἐλαίου, τῆς κληρονομίας τοῦ πρώην
 Ἁγίου Λάμπης καὶ τῶν καθυστερουμένων τοῦ Ἁγίου Πνεύ-
 ματος, ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ τὸ Μοναστηριακὸν Συμβούλιον, ἀφ'
 οὗ πρῶτον πληρωθῶσιν οἱ καθυστερούμενοι μισθοὶ τῶν Ἑλ-
 ληνοδιδασκάλων Μύρθιου καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Ἐπαρχιακῆς
 Ἐφορείας γρῆν, θέλει προβῆ εἰς τὴν ἐπισκευὴν τῶν ἐκεῖ ὑ-
 παργόντων ὀωματίων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐργαλείου καὶ οἰκοδο-
 μῆν τριῶν ἐτέρων πρὸς πλήρη καταρτισμὸν τοῦ οἰκοδομημα-
 τος τῆς Σχολῆς καὶ εἰς ἐπισκευὴν τοῦ ναοῦ. Ἄρθρ. 6ον Ἡ Ἁγία
 τοῦ Θεοφιλίας θέλει φροντίζει πρὸς εὐρεσιν τῶν καταλλήλων
 Διδασκάλων τῆς Σχολῆς, οἵτινες θέλουσι διορίζεσθαι παρὰ
 τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἁγίου Λάμπης καὶ τοῦ Μοναστηριακοῦ
 Συμβουλίου. Ἄρθρ. 7ον Ὁ μισθὸς τῶν Διδασκάλων ὁρίζεται
 κατ' ἀνώτερον ὅρον ὡς ἐξῆς: ὁ τῆς α'. τάξεως Γρόσια πεν-
 τακόσια (500) τῆς β'. ἑξακόσια (600) τῆς γ'. ἑπτακόσια
 (700) καὶ τῆς δ'. ὀκτακόσια (800) κατὰ μῆνα. Ἄρθρ. 8ον Ἡ
 Μονὴ ὑποχρεοῦται μόνον εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ μισθοῦ τῶν
 Διδασκάλων ἀπαλλασσομένη συσσιτίου μαθητῶν, γορηγίας
 βιβλίων κ.λ.π. οἱ δὲ σπουδάζοντες ἐν αὐτῇ μαθηταὶ θέλου-
 σι συντηρεῖσθαι δι' ἰδίων ἐξόδων. Ἄρθρ. 9ον Ἐν ὅσῳ συν-
 τηρεῖται ὑπὸ τῆς Μονῆς ἡ εἰρημένη Ἱερατικὴ Σχολὴ ἐν
 τῷ Μοναστηρίῳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἡ Ἐπαρχιακὴ Ἐ-
 φορεία δὲν δικαιούται νὰ ἀπαιτῆ παρὰ τῆς Μονῆς οὐδεμί-
 αν ἄλλην συνδρομὴν εἰς ἄλλας δυναμένας νὰ ἀναρῶσιν
 ἐκπαιδευτικὰς ἀνάγκας λ.γ. συνδρομὴν εἰς Δημοτικὰ
 Σχολεῖα κ.τ.λ. Ἄρθρ. 10ον Ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ἡ Ἱε-
 ρατικὴ Σχολὴ ἐν τῷ Μοναστηρίῳ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ-
 τε δὲν θέλει υποβάλλεσθαι εἰς οὐδὲν βῆρος, ἀπαλλασσόμε-
 νον πάσης γορηγίας τροφῆς εἰς τοὺς διαβάτας καὶ ἄλλων ἐ-
 ξόδων τὰ ὅποια βαρύνουσι τὰ λοιπὰ Μοναστηριακὰ Μετόχια
 τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πρέβελην. Μετὰ τοῦ διαληφθέντος πρα-
 κτικοῦ διαβιβασθέντος ἡμῖν ἐν ἐπιτήμῳ ἀντιγράφῳ ὑπεβλή-
 θη τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ σχέδιον κανονισμοῦ ἐπιγραφομένου, «Κα-
 νονισμὸς τῆς ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἐπισκοπῇ Λάμπης καὶ Σφακίων
 Σχολῆς τῆς Ἱερᾶς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου
 Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Πρέβελην» ὅς ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς ἀ-
 δελφότητος τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς τῇ κγ. Ἰανουαρίου
 τοῦ σωτηρίου ἔτους τοῦ 1894, καὶ φέρων τὰς ὑπογραφὰς

τῶν ὀσιωτάτων πατέρων καὶ τῆς σφραγίδος τοῦ εὐαγοῦς
 τούτου ἰδρύματος, ἐπιθεωρηθεὶς δὲ καὶ ἐγκριθεὶς ὑπὸ τῆς
 περὶ ἡμᾶς Ἱεραῆς Συνόδου ἔτυχε τῆς ἡμετέρας Πατριαρχι-
 κῆς κυρώσεως καὶ ἀπεστάλη ἐν ἐπισήμῳ ἀντιγράφῳ τῷ ἱ-
 ερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Κρήτης κύρ. Τιμῳέῳ ἵνα τεθῆ ἀ-
 πό τοῦδε εἰς πλήρη ἐνέργειαν. Ἐπειδὴ τοίνυν ἡ σύστασις
 τῆς ἐν λόγῳ Σχολῆς, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ὑποβληθέντων
 τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐγγράφων, διετέλει οὕσα κοινῇ εὐχῇ καὶ ἐπι-
 θυμίᾳ οὐ μόνον τῆς ἀδελφότητος τῆς διαληφθείσης Ἱεραῆς
 Μονῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν χριστιανῶν ἐκείνων τῶν Ἐπαρχιῶν
 ἕνεκα τῆς ἱερότητος τοῦ προκειμένου ἔργου, οὕτινος ἡ συν-
 τέλεσις ἐξασφαλίζει οὐ μόνον τὴν πνευματικὴν μόρφωσιν
 τῶν περιοίκων, ἀλλὰ συνάμα καὶ τὰ ὑλικὰ συμφέροντα ἀμ-
 φοτέρων τῶν ἀναφερομένων Μονῶν, καὶ ἐπειδὴ ἐπάναγα-
 κες θεωροῦμεν ἵνα τὸ ἱερόν κοινωφελὲς καὶ θεάρεστον τοῦτο
 ἔργον παγιωθῆ καὶ ἐξασφαλισθῆ ἀπὸ πάσης ἐξωτερικῆς ἰδι-
 οτελοῦς ἐπειθιάσεως, διὰ ταῦτα ἡ μετριότης ἡμῶν μετὰ τῆς
 περὶ ἡμᾶς Ἱεραῆς Συνόδου δεῖν ἐγνώμεν ἀναγνωρίσαι μὲν ἐκ-
 κλησιαστικῶς τὴν κατὰ τοὺς ἀνωτέρω ἔδρους καὶ κατὰ τὸν
 διαγραφέντα σκοπὸν ἰδρυθεῖσαν Σχολήν, ἐμπεδῶσαι δὲ ταύ-
 την εἰς τὸ διηνεκὲς διὰ τοῦ ἡμετέρου τοῦδε Πατριαρχικοῦ
 καὶ Συνοδικοῦ Σιγιλλιώδους Ἰράμματος. Τούτου χάριν γρά-
 φοντες ἀποραινόμεθα Συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερω-
 τάτων Ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι
 ἀγαπητῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν ἵνα οἱ διὰ τῆς ἀνω-
 τέρω παρατεθείσης πράξεως διὰ κοινῆς συμφωνίας συντεθέν-
 τες ὅροι τῆς ἰδρύσεως καὶ συντηρήσεως τῆς ἐν λόγῳ Σχο-
 λῆς ἔχωσι τὸ κύρος καὶ τὴν ἐνέργειαν ἀπαράγραπτον ἐν πα-
 σί, καὶ ἅμα ἐπαίνους καὶ εὐλογίας ἐπιστέρομεν πάντας τοὺς
 ἐκ τοῦ κλήρου τε καὶ λαοῦ συντελέσαντας εἰς τὴν ἰδρύσιν
 καὶ μέλλοντας τούντεσθαι συντελέσαι εἰς τὴν εὐημερίαν καὶ
 παγίωσιν τοῦ κοινωφελοῦς τούτου ἰδρύματος. Ὅς ὁ ἄν καὶ
 ὁποῖος τῶν ἀπάντων γνώμης σκαιότητι καὶ κακοβουλίᾳ κε-
 κλημένος τολμήσει διαστῆσαι ἢ ἀνατρέψαι τὰ ἐν τῷ παρόντι
 Συνοδικῶς ἐκπερασμένα καὶ ἐπικεκυρωμένα, ἢ τοιοῦτος ὁ-
 ποῖος καὶ ἄν εἴη τάξεως καὶ βαθμοῦ, ὡς πολέμιος τῶν ἀγα-
 θῶν ἔργων καὶ ἰδιοτελής καὶ μισόκαλος ἕνοχος ἢ καὶ ὑπό-
 λογος ἐνώπιον τοῦ ἀδικάστου καὶ ἀπροσωπολήπτου βῆμα-
 τος τοῦ Θεοῦ καὶ πάσαις ταῖς Πατρικαῖς καὶ Συνοδικαῖς ἀ-

ραῖς ὑπεύθυνος. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Συγγιλιῶδες ἐν μεμβράναις Γράμμα καταστρωθὲν καὶ τῷ ἱερῷ κώδῃκι τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ ἀπεστάλη τῷ Ἱερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Κρήτης κυρ | Τιμοθέῳ.

[Ἐν ἔτει χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ τετάρτῳ, κατὰ μῆνα Ἰούλιον, ἐπινεμήσεως].

✠ ΝΕΟΦΥΤΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος
Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης
καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

- ✠ Ὁ Κυζικίου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
- ✠ Ὁ Νικομηδείας ΦΙΛΟΘΕΟΣ
- ✠ Ὁ Νικαίας ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ
- ✠ Ὁ Ἀδριανουπόλεως ΚΥΡΙΛΛΟΣ
- ✠ Ὁ Προύσης ΝΑΘΑΝΑΗ
- ✠ Ὁ Αἰνον ΛΟΥΚΑΣ
- ✠ Ὁ Μηθύμνης ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ
- ✠ Ὁ Δερραχίου ΒΗΣΣΑΡΙΩΝ
- ✠ Ὁ Βελεγράδων ΔΩΡΟΘΕΟΣ
- ✠ Ὁ Γρεβενῶν ΚΛΗΜΗΣ
- ✠ Ὁ Ἐλευθερουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Διδαχθέντα μαθήματα ἐν τῇ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι
Σχολῇ ἀπὸ τοῦ 1894 — 1899.

Ἔτος σχολικὸν Ἰου (1894 — 95).

ΤΑΞΙΣ Α'.	ὥραι	Διδάσκοντες
Θρησκευτικά. Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη	3	Βασίλειος Ἱεροδιάκονος
Ἑλληνικά. Ἐκλεκτοὶ Διωώπειοι μῦθοι — Ἐνὸπνιον Λουκιανοῦ — Χρυσοστόμου περὶ Προσευχῆς. — Ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ Γερμανοῦ καὶ ποιήματα μετ' ἀπαγγελίας. Γραμματικῆς Χριστοδούλου τὸ Φθογγικὸν καὶ Ὑπικόν. Ἐκθέσεις ἰδεῶν	12	» »
Μαθηματικά. Πρακτικῆς Ἀριθμητικῆς Φωτίου. Ἐηρουδάκι Τεύχος Ἰου.	3	Παναγιώτης Φωτάκις
Ἱστορικά. Ἑλλην. Ἱστορία ἀπὸ τῶν μυθικῶν μέχρι τῆς Ἡγεμονίας τῶν Ἀθηναίων.	3	» »
Γεωγραφικά. Ἡ Ἑλληνικὴ Χερσονήσος.	3	» »
Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ πρακτικῶς.		Βασίλειος Ἱεροδιάκονος
Ἑρμηνεία τῶν Κυριακῶν τοῦ Εὐαγγελίου περικοπῶν κατὰ Κυριακὴν.		» »

Ἔτος σχολικόν 2ον (1895—96)

Τ Α Ε Ί Σ Βα.

ὄρα

Διδάσκοντες

Θρησκευτικά. Εἰσαγωγή εἰς τὰς Ἀγ. Γραφάς. — Ἐκκλησιαστική ἱστορία μέχρι τοῦ Ἀρείου.	3	Λάμπης καὶ Σφακίων Εὐμένιος.
*Ἑλληνικά. Ἐνοφῶντες Κύρου Παιδείας ἅπαντα τὰ μέρη τὰ ἐν τῷ Βω Τόμῳ τῆς Χρηστομαθείας Σακελλαρίου — Ἰστορίας πρὸς Δημόκλειον. — Ἀνάγνωσις ἐκ τῶν Νεοελληνικῶν καὶ ποιήματα μετ' ἀπαγγελίας. — Ἐκθέσεις ἰδεῶν.	12	Μιχ. Γ. Πρεβελάκης.
Μαθηματικά. Πρακτικῆς Ἀριθμητ. Φωτίου Ξηροῦ καὶ Τόμου Βον.	3	Λάμπης καὶ Σφακίων Εὐμένιος.
*Ἱστορικά. Ἑλλην. Ἱστορία ἀπὸ τῆς τῶν Ἀθηνῶν Ἡγεμονίας μέχρι τῆς Κορίνθου ἀλώσεως.	3	Μιχ. Γ. Πρεβελάκης.
Φυσικά. Ζωολογίας, Βοτανικῆς, Ὀρυκτολογίας στοιχεῖα.	2	» » »
Γεωγραφικά. Τὰ Εὐρωπαϊκὰ Κράτη καὶ αἱ λοιπὰ Ἠπειροὶ ἐν συντόμῳ . . .	2	Συμεὼν Ἱερομόναχος
Γεωπονικά. . . .	2	Λάμπ. καὶ Σφακ. Εὐμένιος.
Μουσικὴ *Ἐκκλησιαστικὴ πρακτικῶς.	3	Συμεὼν Ἱερομόναχος.
Καλλιγραφία. . . .	3	» »

Τ Α Ε Ί Σ Αη.

Θρησκευτικά. Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη. . . .	3	Λάμπης καὶ Σφακίων Εὐμένιος.
*Ἑλληνικά. Ἐκλεκτοὶ μῦθοι, ἀνέκδοτα καὶ Θεῶν Διάλογοι ἐκ τῶν ἐν τῷ Αω Τόμ. τῆς Χρηστομαθείας Σακελλαρίου, καὶ Ἐνύπνιον Λουκιανού. — Ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ Γεροστάθου καὶ Ποιήματα μετ' ἀπαγγελίας.		

— Γραμματικῆς Παππαγεωργίου τὸ Φωνητικὸν καὶ Τυπικόν. — Ἐκθέσεις ἰδεῶν . . .	12	Μιχ. Γ. Πρεβελάκης.
<i>Μαθηματικά</i> . Πρακτικῆς Ἀριθμ. Φωτ. Ξηρουδάκι τεύχ. Λόν	3	Συμεὼν Ἱερομόναχος
<i>Ἱστορικά</i> . Ἑλλ. Ἱστορία ἀπὸ τῶν μυθικῶν μέχρι τῆς Ἰημονίας τῶν Θεῶν . . .	3	Μιχ. Γ. Πρεβελάκης
<i>Φυσικά</i> . Ζωολογικὰ στοιχεῖα . . .	2	» » »
<i>Γεωγραφικά</i> . Ἡ Γεωγραφία τοῦ Ἑλλήν. Βασιλείου καὶ τῆς Κρήτης . . .	3	Συμεὼν Ἱερομόναχος
<i>Καλλιγραφία</i> . . .	3	» »
<i>Μουσικὴ Ἐκκλησιαστικὴ</i> Πρακτικῶς . . .		» »
Κινῶν μυθήματα εἰς ἀμφοτέρους τὰς τάξεις.		
Διδασχὴ κατὰ Κυριακὴν ἐπὶ τῶν Εὐαγγελικῶν καὶ Ἀποστολικῶν περικοπῶν τῶν Κυριακῶν . . .		Λάμπης καὶ Σφακίων Εὐμένιος.
Γεωργικὴ ἐλάχιστε ἐργασία καὶ ἄλλαι σωματικαὶ ἀσκήσεις καὶ παιδιὰ . . .		

Ἔτος σχολ. 3ον 1896-97

Τ Α Ξ Ι Σ Γ η

<i>Θρησκευτικά</i> . Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία ἀπὸ τοῦ Ἀρείου μέχρι τῆλους . . .	3	Βασίλειος Ἱεροδιάκονο
<i>Ἑλληνικά</i> . Λυσίου Ἐπιτάφιος — Πλευτάρχου Ἀριστείδης — Ἀνάγνωσις ἐκ τῶν Νεοελληνικῶν. — Γραμματικῆς Παππαγεωργίου ἐπανάληψις καὶ Συντακτικῶν Καταιθρίνη. — Ἐκθέσεις ἰδεῶν καὶ Θεματογραφικὰ ἀσκήσεις . . .	12	Μιχ. Γ. Πρεβελάκης
<i>Μαθηματικά</i> . Πρακτικῆς Ἀριθμ. ἐπανάληψις καὶ στοιχειώδης		

Γεωμετρία Χατζιδάκι μέχρι τοῦ Γ'. Βιβλ.	3	Μιχ. Γ. Πρεβελάκης
Ἱστορικά. Ἡ Ρωμαϊκὴ Ἱστορία πλήρης.	3	» » »
Φυσικά. Φυσικῆς στοιχεῖα. . .	2	» » »
Γεωπονικά.	2	Λάμπ. καὶ Σφακ. Εὐμένιος.
Γαλλικά.	1	» » »
Μουσικὴ Ἐκκλησιαστικὴ πρακτι- κῶς.		Βασίλειος Ἱεροδιάκονος

ΤΑΞΙΣ Β'.

Θρησκευτικά. Ἐκκλησιαστικὴ Ἱ- στορία μέχρι Ἰωάννου τοῦ Δα- μασκηνοῦ . . .	3	Βασίλειος Ἱεροδιάκονος
Ἑλληνικά. Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Κύρου Ἀναβάσεως ἅπαντα τὰ μέρη τὰ ἐν τῷ Β'. Τόμ. τῆς Χρηστομ. Σακελλαρίου — Ἀνάγνωσις ἐκ τῶν Νεοελ- ληνικῶν καὶ ποιήματα μετ' ἀπαγγελίας. — Γραμματικῆς ἐπανάληψις καὶ τὸ Ἑτυμολο- γικόν. Ἐκθέσεις ἰδεῶν . .	12	Μιχ. Γ. Πρεβελάκης
Μαθηματικά. Πρακτικῆς Ἀριθ- μ. Ξηρουδάκι τεύχ. Β'.	3	Βασίλειος Ἱεροδιάκονος
Ἱστορικά. Ἑλλην. Ἱστορία ἀπὸ τῆς τῶν Θηβῶν Ἡγεμονίας μέχρι τοῦ Μ. Κωνσταντίνου.	3	Μιχ. Γ. Πρεβελάκης
Φυσικά. Βοτανικῆς καὶ Ὄρυκτο- λογίας στοιχεῖα	2	» » »
Γεωγραφικά. Ἡ Γεωγραφία τῶν λοιπῶν Κρατῶν τῆς Ἑλλην. Χερσονήσου καὶ τῆς Εὐρώπης.	2	Ἄντων. Παναγιωτάκης
Γεωπονικά	1	Λάμπ. καὶ Σφακ. Εὐμένιος.
Μουσικὴ Ἐκκλησιαστικὴ πρακτι- κῶς		Βασίλειος Ἱεροδιάκονος
Καλλιγραφία	3	Ἄντων. Παναγιωτάκης

ΤΑΞΙΣ Α'.

Θρησκευτικά. Παλαιὰ καὶ Και- νὴ Διαθήκη . . .	3	Βασίλειος Ἱεροδιάκονος
Ἑλληνικά. Ἐκλεκτοὶ μῦθοι καὶ		

ἀνεκδότα ἐκ τῶν ἐν τῷ Δ'. Τόμ. τῆς Χρηστομ. Σακελ-λαρίου, καὶ Χρυσοστόμου περὶ Προσευχῆς. — Ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ Γεροστάθου καὶ ποιήματα μετ' ἀπαγγελίας. — Γραμματικῆς Παπαγεωργίου τὸ Φθόγγικόν καὶ Ὑπικόν. — Ἐκθέσεις ἰδεῶν.	12	»	»
Μαθηματικά. Πρακτικῆς Ἀριθ. Φ. Ξηροῦδάκι Τεύχ. Α'.	3	Ἄντων. Παναγιωτάκης	Βασίλειος Ἱεροδιάκονος
Ἱστορικά. Ἑλλην. Ἱστορία ἀπὸ τῶν μυθικῶν χρόνων μέχρι τῆς Ἡγεμονίας τῶν Θηβῶν . . .	3	Βασίλειος Ἱεροδιάκονος	
Γεωγραφικά. Ἑλλην. Χερσόνησος καὶ Πατριδογραφία	2	Ἄντων. Παναγιωτάκης	
Μουσικὴ Ἐκκλησιαστικῆ. πρακτικῶς . . .		Βασίλειος Ἱεροδιάκονος	
Καλλιγραφία . . .	3	Ἄντων. Παναγιωτάκης	
Κοινὰ μαθήματα εἰς ἀπάσας τὰς τάξεις:			
Διδαχὴ κατὰ Κυριακὴν ἐπὶ τῶν Εὐγγελικῶν καὶ Ἀποστολικῶν περικοπῶν τῶν Κυριακῶν . . .			Βασίλειος Ἱεροδιάκονος.
Ἑρμηνεῖα Ἐκκλησιαστ. Ἰμνων καὶ τροπαρίων κατὰ Κυριακὴν καὶ ἑορτὴν Γεωργικὴ ἐκάστοτε ἐργασία καὶ ἄλλαι σωματικαὶ ἀσκήσεις καὶ παιδαί.			Λάμπ. καὶ Στρακ. Εὐμένιος.
Ἔτος σχολ. 4ον 1898-99			
ΤΑΞΙΣ Δ'. (ἀνωτάτη)			
Θρησκευτικά. Ἱερὰ Κατήχησις πλήρης. — Χριστιανικὴ Ἠθικὴ πλήρης. — Λειτουργικὴ ἐν συντόμῳ . . .	5	Ἀρχιμανδρ. Βασίλειος.	
Ἀνάγνωσις τῶν περὶ Γεωσύνης λόγων τοῦ Χρυσοστόμου	1		
Ἑρμηνεῖα ἐκκλησιαστ. ἁσμα-			

των καὶ χοῦσις Ἐκκλησιαστικῶν Τυπικῶν			
Ἑλληνικά. Δημοσθένους ὁ Α΄.			Ἀρχιμανδρ. Βασίλειος
Ὀλυμπιακὸς καὶ ὁ Α΄. Φιλίππικὸς. — Πλάτωνος Κρίτων.			
— Ὀμήρου Ὀδυσσεύς Α. — Συντακτικῶν Καταιβάτην ἐπανάληψις καὶ συνέχεια μέχρι τέλους. — Ἐκθέσεις ἰδεῶν καὶ Θεματογραφικὰ ἀσκήσεις.	7	Μιχ. Γ. Πρεβελάκης	
Μαθηματικά. Στοιχειώδης Γεωμετρία Χατζιδάκι ἀπὸ τοῦ Γ΄ Βιβλ. μέχρι τέλους καὶ Θεωρητικῆς Ἀριθμ. τοῦ αὐτοῦ τὰ κυριώτερα . . .	2	»	»
Ἱστορικά. Ἡ Βυζαντικὴ Ἱστορία ἀπὸ τοῦ 395 — 1453	3	»	»
Φυσικὰ. Χημείας καὶ Κοσμογραφίας στοιχεῖα . . .	2	»	»
Λατινικά. Ἑρμηνεῖα φράσεων καὶ τεχνολ. μέχρι τῶν ῥημάτων	1	»	»
Παιδαγωγικά. Ἱστορία τῆς Παιδαγωγικῆς μέχρι τῶν Σχολῶν. Στοιχεῖα Λογικῆς καὶ Ψυχολογίας, Γενικῆς Παιδαγωγικῆς καὶ Διδακτικῆς.	3	»	»
Γαλλικά. Ἀναγνωσματάριον καὶ θέματα ἐκ τῆς Μεθόδου τοῦ Αὐτ.	1	Ἀρχιμανδρ. Βασίλειος	

ΤΑΞΙΣ Γ΄.

Θρησκευτικά. Ἐκκλησ. Ἱστορίας συνέχεια ἀπὸ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ μέχρι τέλους.	3	Ἀρχιμανδρ. Βασίλειος	
Ἑλληνικά. Λυσίου κατὰ Ἐρατοσθένους καὶ Πλουτάρχου Ἀριστοτέλους. — Γραμματικῆς ἐπανάληψις καὶ Συντακτικὸν Καταιβάτην. — Ἐκθέσεις ἰδεῶν καὶ Θεματογραφικὰ ἀσκήσεις.	9	Μιχ. Γ. Πρεβελάκης	
Μαθηματικά. Στοιχειώδης Γεω-			

μετρία Χατζιδάκι μέχρι πο- σών αναλόγων του Γ'. Β'βλ. Επανάληψις πρακτικῆς Ἀ- ριθμητικῆς . . .	1	Ἀντών. Παναγιωτάκης
Ἱστορικά. Ἡ Ρωμαϊκὴ Ἱστο- ρία πλήρης . . .	2	Μιχ. Γ. Πρεβελάκης
Φυσικά. Φυσικῆς στοιχεῖα . . .	2	»
Γεωγραφικά. Ἡ Γεωγραφία Ἀ- σίας, Ἀφρικῆς, Ἀμερικῆς, καὶ Αὐστραλίας ἐν συντόμῳ . .	2	Ἀντών. Παναγιωτάκης
Γαλλικὰ Ἀναγνωσματάκιον καὶ θέματα ἐκ τῆς Μεθόδου τοῦ Abn.	4	Ἀρχιμανδρ. Βασίλειος

Τ Α Ξ Ι Σ Β'.

Θρησκευτικά. Εἰσαγωγὴ εἰς τὰς Ἀγ. Γραφάς. — Ἑλλησισις. Ἱστορία ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ Ἀρείου . . .	3	Ἀρχιμανδρ. Βασίλειος
Ἑλληνικά. Ξενοφώντας ἐκ τῆς Κύρου Ἀναβάσεως ἅπαντα τὰ μέρη τὰ ἐν τῷ Β'. Τόμ. τῆς Χρησ. Σακελλαρίου καὶ οἱ ἐν αὐτῇ Χαρακτῆρες τοῦ Θεοφρά- στου. Χρυσοστ. περὶ τοῦ κατὰ Θεὸν πολιτεύεσθαι. — Ἀνά- γνωσις ἐκ τῶν Νεοελληνικῶν καὶ ποιήματα μετ' ἀπαγγελ- ίας. — Γραμματ. Παππα- γεωργίου ἐπανάληψις καὶ τὸ Ἑτυμολογικόν. — Ἐκθέσεις ἰ- δεῶν . . .	9	»
Μαθηματικά. Πρακτικῆς Ἀριθ. Φ. Ξηρουδάκι Τεύχ. Β'.	3	Ἀντών. Παναγιωτάκης
Ἱστορικά. Ἑλλήν. Ἱστορία ἀπὸ τῆς Ἡγεμονίας τῶν Θηβῶν μέχρι τοῦ Μ. Κωνσταντ. καὶ συνοπτικῶς ἡ Ἱστορία τῶν Ἀ- νατολ. Ἐθνῶν	2	Μιχ. Γ. Πρεβελάκης
Φυσικά. Ζωολογίας, Βοτανικῆς, Ὄρυκτολογίας στοιχεῖα . . .	3	Ἀντών. Παναγιωτάκης
Γεωγραφικά. Ἡ Γεωγραφία τῶν		

Εὐρωπ. Κρατῶν καὶ τῆς Ἀσίας
Καλλιγραφία . . . .

3 Ἀντῶν. Πανηγυρῶν

Τ Λ Ξ Ι Σ Α'.

Θρησκευτικά. Παλαιὰ καὶ Και-
 νὴ Διαθήκη . . . .

3 Ἀρχιεπὶσκόπ. Βασιλεὺς

Ἑλληνικά. Ἐλεκτοὶ μῦθοι καὶ
 Νεοκρητικὸὶ Διάλογοι ἐκ τῶν ἐν
 τῷ Α'. Τόμ. τῆς Χρηστομ.
 Σακελλαρίου. — Χρυσοστόμου
 πρὸς Εὐτρόπιον. — Ἀνάγνωσις
 Ἐκ τῶν Νεοελληνικῶν (Τόμ. Α'
 καὶ ποιήματα μετ' ἀπαγγελί-
 ας. — Γραμματ. Παπαγεωρ-
 γίου τὸ Φθογγικὸν καὶ Τυπι-
 κόν. — Ἐκθέσεις Ἰδεῶν . . .

9 » »

Μαθηματικά. Πρακτικῆ: Ἀριθ.
 Φ. Ξηρουδάκι Α'. Τεύχ.

3 Ἀντῶν. Πανηγυρῶν

Ἱστορικά. Ἑλλήν. Ἱστορία ἀπὸ
 τῶν μυθικῶν μέχρι τῶν Μακε-
 δονικῶν. — Ἱστορία τῆς Κρή-
 τος ἐν συντόμῳ . . .

3 » »

Γεωγραφικά. Τὸ Βασίλειον τῆς
 Ἑλλάδος καὶ Πτολεμαϊκοὶ Χάρτες

3 » »

Φυσικά. Ἀνθρωπολογία . . .

2

Καλλιγραφία . . . .

Κοινὰ μαθήματα εἰς ἀπάσας
 τὰς τάξεις.

6

Μουσικὴ Ἐκκλησιαστικὴ πρ-
 κτικῶς . . . .

Ἀρχιεπὶσκόπ. Βασιλεὺς

Διδασκαλίαν κατὰ Κυριακὴν ἐπὶ
 τῶν Εὐαγγελικῶν καὶ Ἀπο-
 στολικῶν περιχοπῶν τῶν Κυ-
 ριακῶν . . . .

» »

Γεωργικὴ ἐκαστοτὴ ἀργασί-
 α καὶ ἄλλαι σωματικαὶ ἀσκή-
 σεις καὶ παιδιὰ . . . .

Γενικός Ἱσολογισμὸς

Ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Παναγίου Πνεύματος Σχολῆς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πρέβελη

ἀπὸ τῆς 16 Ὀκτωβρίου 1894 μέχρι τῆς 31 Αὐγούστου 1897

Ἐ σ ο δ α

1	Ἀπὸ ἐκμισθώσεις κτημάτων Μονῆς Ἁγίου Πνεύματος	3,046	10		
2	» δικιώματα ἐγγραφῶν τῶν μαθητῶν	2,979	5		
3	» » διατροφῆς » »	2,357	—		
4	» διάφορα ἔσοδα	685	20		
5	» Κιβώτιον Ἱ. Ναοῦ	114	10	9,182	5
6	Ἔσοδα ἡ Α. Θ. ὁ Λάμπης καὶ Σφακίων Εὐμένιος κατέβαλε πρὸς κάλυψιν ἐλλείμματος	11,602	5		
7	Ἔσοδα ἐπίσης ἡ Α. Θεοφιλία κατέβαλε πρὸς ἀνακένισιν τῆς Μονῆς Ἁγίου Πνεύματος	22,518	15	34,120	20
8	Ἔσοδα ἡ Μ. Πρέβελη κατέβαλε πρὸς πληρωμὴν τῶν διδασκάλων	14,874	20		
9	» » » ἀνακένισιν τῆς Σχολῆς	36,924	20	51,799	—
				95,101	25
				95,101	25

Ἐ ξ ο δ α

1	Εἰς Τρόφιμα ἐν γένει	10,790			
2	» Αἰγοπρόβατα	678	20		
3	» Σκεύη	1,425	35		
4	» Καλλιέργειαν	586	10		
5	» Ἔξοδα ὑδρομύλου	159	—		
6	» » σερπητῶν	838	—		
7	» » Γραφείου	125	—		
8	» » διάφορα	1,616	10		
9	» σόρους	955	5		
10	» ἐξόφλησιν παλαιῶν χρεῶν	372	20		
11	» μισθοὺς ὑπηρετῶν	2,411	—		
12	» ἔξοδα Ἱ. Ναοῦ	825	—	20,784	10
13	» ἀνακένισιν Μ. Ἁγ. Πνεύματος καὶ ἀνέγερσιν Ἐπισκοπῆς	22,518	15	22,518	15
14	» » τῆς ἐν Μ. Ἁγ. Πνεύματος Σχολῆς Πρέβελη	36,924	20	36,924	20
15	» μισθοὺς διδασκάλων τῆς αὐτῆς Σχολῆς	14,874	20	14,874	20
				95,101	15
				95,101	15

Γενική Καταγραφή

τῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Παναγίου Πνεύματος καὶ τῇ ἐν Αὐτῇ Σχολῇ τῆς Μονῆς Πρέβελη εἰσαχθέντων καὶ καταναλωθέντων τροφίμων ἀπὸ 16 Ὀκτωβρίου 1894 μέχρι τῆς 31 Αὐγούστου 1897.

τὰ εἰσαχθέντα

τὰ καταναλωθέντα

εἶδη Τροφίμων	Τὰ ἐν τῇ Ἀποθείκῃ	ἐκ διατροφῆς	ἐκ τοῦ Ὑδρομύλου	ἐκ κτημάτων Ἀγ. Πνεύματος	ἐκ ἀγορᾶς	ἐκ Μ. Πρέβελη	Ὅλικά προσά	εἶδη Τροφίμων	Εἰς Τροφὴν	Εἰς σπεράν	Τροφὴν ζώων	Εἰς ἐπιτάκτα	Εἰς ἐλάττω	Εἰς Ἱερ. Νεόν	Ἰ)λοιπα Ἀποθήκης	Ὅλικά προσά
Σίτος	500 —	954 —	87 200	1,590 —	—	—	2,431 200	Σίτος	4,180 —	740 —	—	86 200	—	—	424 300	9,431 200
Μιγάδι	2,137 —	2,072 —	230 900	8,255 —	—	—	12,692 200	Μιγάδι	8,288 —	2,720 100	—	832 —	—	—	852 100	12,692 200
Κριθή	400 —	23 200	—	442 200	—	—	866 —	Κριθή	635 —	206 —	26 —	—	—	—	866 —	866 —
Τρυφή	700 —	—	—	2,815 200	573 200	—	4,089 —	Τρυφή	—	822 200	2,181 200	—	—	—	1,085 —	4,089 —
Ἄλευρον	—	239 —	283 —	—	2,883 —	6 6 —	4,541 —	Ἄλευρον	4,468 200	—	—	72 200	—	—	—	4,541 —
Κουκιό	15 —	—	—	45 —	1,178 200	—	1,238 200	Κουκιό	1,182 300	52 —	—	—	—	—	3 300	1,238 200
Ρεβύθια	2 —	—	—	—	577 200	—	579 200	Ρεβύθια	565 —	16 200	—	—	—	—	—	579 200
Φάβα καὶ ψάρες	30 —	50 —	—	591 —	162 —	194 —	1,027 —	Φάβα	809 200	192 —	—	—	—	—	25 200	4,027 —
Διακωνίτις	65 —	—	—	—	122 —	—	187 —	Διακωνίτις	157 —	30 —	—	—	—	—	—	187 —
Φασόλια	—	—	—	—	1,158 —	—	1,158 —	Φασόλια	1,158 —	—	—	—	—	—	—	1,158 —
Ὄριζα	—	—	—	—	810 —	—	810 —	Ὄριζα	810 —	—	—	—	—	—	—	810 —
Πασάτις	90 —	80 —	—	282 —	589 200	—	1,041 200	Πασάτις	982 200	39 200	—	—	—	—	19 200	1,041 200
Ρέβι	260 —	—	—	416 —	68 —	—	684 —	Ρέβι	—	139 —	439 —	—	—	—	106 —	684 —
Ἐλάσιον	150 —	1242 —	—	1,621 300	70 —	100 —	3,183 300	Ἐλάσιον	1,948 250	—	—	—	380 —	306 250	548 200	3,183 300
	4,289 —	3,958 200	1,104 —	16,058 300	8,192 —	930 —	34,529 100		22,182 350	4,959 300	2,646 200	991 100	380 —	306 250	3,065 100	34,529 100

Γενική Καταγραφή

των εν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Παναγίου Πνεύματος καὶ τῇ ἐν αὐτῇ Σχολῇ τῆς Μονῆς Ἱρέβελη εἰσαχθέντων καὶ καταναλωθέντων τροφίμων ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου 1897 μέχρι τῆς 31 Μαΐου 1899.

Εἰσαχθέντα

Καταναλωθέντα

Εἶδη Τροφίμων	Υπόλοιπα π. ε.	ἐκ Διατροφῆς	ἐκ τοῦ Ὑδρομύλου	ἐκ Κτημάτων Ἀγ. Πνεύματος	ἐξ Ἀγορᾶς	Ὀλικὰ πρὸς	Εἶδη Τροφίμων	εἰς Τροφήν	εἰς Σπέραν	Τροφήν Ζῶων	Εἰς ἐκπατὰ	ἔξοδα Ἐλαίου	Εἰς Ἱερ. Νεόν	εἰς Πόλῃσι	Υ)λοιπα ἐν τῇ Ἀποθήκῃ	Ὀλικὰ πρὸς
Σίτος	424 300	—	36	398	460	1,318 300	Σίτος	1,008	246 200	—	64 100	—	—	—	—	1,318 300
Μιγάδι	852 100	930 200	83 900	1,355 300	980	4,202	Μιγάδι	3,488 200	605 200	—	108	—	—	—	—	4,202
Ταγῆ	1085	—	—	695	694	2,474	Ταγῆ	—	251 100	2,222 300	—	—	—	—	—	2,474
Ἄλευρον	—	109	555 200	—	1,201	1,865 200	Ἄλευρον	1,137	—	—	728 200	—	—	—	—	1,865 200
Κουκιὰ	3 300	—	—	20	468 300	492 200	Κουκιὰ	439	53 200	—	—	—	—	—	—	492 200
Ρεβίνθια	—	—	—	38	190	228	Ρεβίνθια	207 200	20 200	—	—	—	—	—	—	228
Φαβα καὶ ψαρές	25 200	—	—	39	96	160	Φαβα	59 200	101	—	—	—	—	—	—	160 200
Πατάτες	19 200	—	—	497	262 200	779	Πατάτες	630 100	148 300	—	—	—	—	—	—	779
Κριθῆ	—	108	—	—	451	559	Κριθῆ	481 200	77 200	—	—	—	—	—	—	559
Φασόλια	—	—	—	—	636	636	Φασόλια	636	—	—	—	—	—	—	—	636
Ὄριζ	—	—	—	—	314	314	Ὄριζ	314	—	—	—	—	—	—	—	314
Ρόβι	106	—	—	129	158 200	393 200	Ρόβι	—	58 200	335	—	—	—	—	—	393 200
Ἐλαιον	548 200	875 200	—	858	787	4,069	Ἐλαιον	835 300	—	—	68	478	158 200	872	1,656 300	4,069
	3,065 100	2,023	675	1,029 300	6,698 300	17,491 300		9,237	1,563	2,557 300	968 300	478	158 200	872	1,656 300	17,451 300

Ἔτος Α΄.

ΜΑΘΗΤΟΛΟΓΙΟΝ

Σχολικὸν ἔτος 1894-95

) ε΄ :

Αὐτ. Αριθ.	Ὄνομα ἐπώνυμον	Τόπος γεννήσεως ἢ προελεύσεως			Ἡλικία	Χρ. ἐγγραφῆς		Ἐπάγγελμα γονέως	Ὀλικὸς βαθμὸς προσόδου	Ὀλικὸς ἀριθμὸς ἀπουσιῶν
		Χωριον	Δῆμος	Ἐπαρχία		Μῆν	ἡμέρα			
1	Ἰωάννης Γληντεδάκης	Σελιά	Φοίνικος	Ἀγ. Βασιλείου	14	Ν/βριος	1	Ἰποδηματοποιός	6—κλῶς	3
2	Νικόλ. Παπαδάκης	»	»	»	16	»	3	Διδάσκαλος	8—Λ. Καλῶς	
3	Πελοχρόνιος »	»	»	»	13	»	»	Γ.ωργός	7—Καλῶς	
4	Εὐστράτιος »	Κωμητάδες	Ἰμβρου	Σοχίων	16	»	6	Ἱερεὺς	10—Ἄριστα	
5	Γεώρ. Γουπαράκης	Σελιά	Φοίνικος	Ἀγ. Βασιλείου	15	»	»	Κτίστης	9—Λ. κλῶς	
6	Στυλ. Μαργακάκης	Μουρνέ	Λάμπης	»	14	»	»	Ἰποδηματοποιός	4—μετρίως	10
7	Γεώρ. Αὐγουστάνης	Μέλαμπες	Μελάμπων	»	14	»	7	Γεωργός	9—Λ. κλῶς	
8	Γεώρ. Σταρατάκης	»	»	»	15	»	»	Ἐμπορος	10—Ἄριστα	
9	Στυλ. Φωτάκης	»	»	»	12	»	»	Διδάσκαλος	8—Λ. κλῶς	
10	Δημ. Σπυριδάκης	Κερκμέ	Ἁγίου Πνεύματος	»	14	»	12	Γεωργός	6—Καλῶς	
11	Κωνστ. Παπαδάκης	Βρύσες	»	»	14	»	»	Ἱερεὺς	9—Λ. κλῶς	
12	Εὐάγγ. Ἀσσημετάκης	Σπῆλι	Λάμπης	»	15	»	13	Γεωργός	4—μετρίως	6
13	Ἐμμ. Μαλεφάνης	Ἀγ. Ἰωάννης	Ἀγ. Ἰωάννου	Σοχίων	16	»	17	Παιμὴν	7—Καλῶς	
14	Ἐμμ. Χριστοφοράκης	Μέλαμπες	Μελάμπων	Ἀγ. Βασιλείου	14	»	»	Γεωργός	8—Λ. κλῶς	
15	Ἰωάν. Ἀλεξανδράκης	Κισσός	Ἀγ. Πνεύματος	»	15	»	18	»	8—	
16	Εὐάγγ. Πετρουλάκης	»	»	»	13	»	19	»	4—μετρίως	
17	Γεώρ. Βαβουράκης	Κρύα Βρύσις	Μελάμπων	»	16	»	20	»	5—Σχεδ. κλῶς	8
18	Νικόλ. Κουμεντάκης	Σπῆλι	Λάμπης	»	15	»	»	»	10—Ἄριστα	
19	Ἡλίας Μαμαλάκης	Μέλαμπες	Μελάμπων	»	15	»	21	Δήμαρχος	4—μετρίως	
20	Νικόλ. Μασορογιαννάκης	Λευκόγεια	Φοίνικος	»	13	»	22	Γεωργός	»	
21	Γεώρ. Παλιεράκης	Δοιμαεργεῖο	Ἀγ. Πνεύματος	»	13	»	»	»	7—Καλῶς	
22	Ἐμμαν. Τσουδερός	Ἀσώματος	Φοίνικος	»	12	»	25	»	8—Λ. κλῶς	
23	Γεώρ. Γαβριλάκης	Κρύα Βρύσις	Μελάμπων	»	14	»	30	»	»	
24	Ἰωάν. Φραγκιαδάκης	Ἀσώματος	Φοίνικος	»	13	Ἰανουάριος	12	»	7—Καλῶς	
25	Ἰωάν. Λιλιτάκης	»	»	»	14	»	»	»	9—Λ. κλῶς	

Ἔτος Β΄.

ΜΑΘΗΤΟΛΟΓΙΟΝ

Σχολικὸν ἔτος 1895-96

) ζ. (

Αριθ. Αριθ.	Όνομα ἐπώνυμον	Τόπος γεννήσεως ἢ προελεύσεως			Ἡμερ.	Χρ. ἐγγραφῆς		Ἐπάγγελμα γενέως	Όλικός βαθμὸς προόδου	Όλικὸς ἀριθμὸς ἀπουσιῶν
		Χωρίον	Δῆμος	Ἐπαρχία		Μην	ἡμέρ.			
1	Νικόλ. Παπαδόκης	Σελιά	Φοίνικος	Ἀγ. Βασιλείου	17	Σ/θριος	2 Β'	Διδάσκαλος	9—Λ. Καλῶς	5
2	Γεώρ. Γυπαράκης.	»	»	»	16	»	»	Κτίστης	9—»	»
3	Ἰωάν. Ἀλεξάνδρakis	Κισσός	Ἀγίου Πνεύματος	»	»	»	»	Γεωργός	9—»	17
4	Ἐμμ. Χοιροφράκης	Μελάμπες	Μελάμπων	»	15	»	»	»	9—»	6
5	Γεώρρ Στρατάκης	»	»	»	16	»	»	Ἐμπορος	9—»	»
6	Γεώρ. Αὐγουστάκης	»	»	»	15	»	»	Γεωργός	9—»	»
7	Νικόλ. Κουμεντάκης	Σπήλι	Λάμπης	»	16	»	»	»	9—»	8
8	Ἐμμ. Μαλεφάκης	Ἀγ. Ἰωάννης	Ἀγ. Ἰωάννου	Σφακίων	17	»	3	Ποιμὴν	8—Λ. Καλῶς	14
9	Δημ. Σπυριδάκης	Κεραμέ	Ἀγ. Πνεύματος	Ἀγ. Βασιλείου	15	»	»	Γεωργός	6—Καλῶς	11
10	Ἰωάν. Φραγκιαδάκης	Ἀσώματος	Φοίνικος	»	14	»	»	»	7—»	3
11	Ἰωάν. Λιλιτάκης	»	»	»	15	»	»	»	9—Λ. καλῶς	24
12	Ἐμμαν. Τσουδερῶς	»	»	»	13	»	»	»	8—»	8
13	Γεώρ. Γαβριλάκης	Κρύα Βρύσις	Μελάμπων	»	15	»	»	»	8—»	6
14	Γεώρ. Παλιεράκης	Δουμαγεριό	Ἀγ. Πνεύματος	»	14	»	»	»	7—Καλῶς	»
15	Κωνστ. Πετυχάκης	Ρέθυμνον	Πόλεως Ρεθύμνης	»	14	»	15	Υπάλληλος	6—Καλῶς	2
16	Ἰωάννης Γλεντεδάκης	Σελιά	Φοίνικος	»	15	»	»	Υποδηματοποιός	6—»	»
17	Πολυχρόνιος Παπαδόκης	»	»	»	14	»	»	Γεωργός	7—Καλῶς	»
18	Κωνστ. »	Βρύσις	Ἀγ. Πνεύματος	»	15	»	»	Ἱερεὺς	9—Λ. καλῶς	9
19	Εὐστράτιος »	Κωμητάδες	Ἰμβρίου	Σφακίων	17	»	»	»	10—Ἀριστα	»
20	Στυλ. Φωτιάκης	Μελάμπες	Μελάμπων	Ἀγ. Βασιλείου	13	»	»	Διδάσκαλος	8—Λ. καλῶς	»
21	Γεώρ. Βαβουράκης	Κρύα Βρύσις	»	»	17	»	»	Γεωργός	»	ἀπεφοίτησε
22	Ἐμμ. Προκοπάκης	Καρίνες	Μέρωνος	Ἀμαρίου	13	»	3 Α'	»	6—Καλῶς	20
23	Εὐάγγ. Σαμψιτάκης	Δαριδιανὰ	Λάμπης	Ἀγ. Βασιλείου	»	»	»	Κασσιτερωτής	8—Λ. καλῶς	»
24	Στυλ. Μπραχιάκης	Μουρνέ	»	»	15	»	»	Υποδηματοποιός	7—Καλῶς	35
25	Νικόλ. Ἐφεντάκης	Δουμαγεριό	Ἀγ. Πνεύματος	»	13	»	»	Γεωργός	8—Λ. καλῶς	»
26	Γεώρ. Μαθιουδάκης	Μυρθιο	Φοίνικος	»	13	»	»	»	8—»	»
27	Ἐμμαν. Ψυλλάκης	Μαργιού	»	»	»	»	»	Βαφεύς	8—»	»
28	» Ἀνδρουλάκης	Ἀκούμιχ	Ἀγ. Πνεύματος	»	12	»	»	Γεωργός	7—Καλῶς	»
29	Γεώργ. Περαντωνάκης	»	»	»	»	»	»	Ἐμπορος	6—Καλῶς	»
30	Κωνσ. Γιαννακῆς	Μελάμπες	Μελάμπων	»	14	»	»	Γεωργός	8—Λ. Καλῶς	»
31	Ἄντ. Παπαδομηελάκης	»	»	»	»	»	»	»	9—Λ. καλῶς	»
32	Εὐθ. Παπαφραουράκης	»	»	»	13	»	»	»	6—Καλῶς	»
33	Εὐάγγ. Μητροφανάκης	Κεραμέ	Ἀγ. Πνεύματος	»	14	»	»	»	6—»	»
34	Μάρκος Τζιριτάκης	»	»	»	13	»	»	»	6—»	64
35	Ἄντων. Χαλκιάδης	Λευκογεια	Φοίνικος	»	»	»	»	Κάπηλος	4—μετρίως	3
36	Ἰωάν. Μπραχιαδάκης	»	»	»	12	»	»	Γεωργός	7—Καλῶς	16
37	Ἐμμαν. »	»	»	»	13	»	»	Υποδηματοποιός	7—»	5
38	Στυλ. Φραγκιαδάκης	Ἀσώματος	»	»	»	»	»	Γεωργός	4—μετρίως	5
39	Γεώρ. Γιανναδάκης	Ρεθίκιον	»	»	12	»	»	»	6—Καλῶς	»
40	» Σφηνιάδης	»	»	»	»	»	»	»	5—Σχεδ. καλῶς	»
41	» Μαυλάκης	»	»	»	13	»	»	»	7—Καλῶς	»
42	Εὐάγγ. Ἀσχαμετάκης	Σπήλι	Λάμπης	»	16	»	»	»	7—»	»
43	Κωνστ. Παναγιωτάκης	Μουρνέ	»	»	13	»	»	»	»	ἀπεφοίτησε
44	Μενέλαος Παπαδόκης	Ἀκούμιχ	Ἀγ. Πνεύματος	»	12	»	»	Υπάλληλος	»	»

Αυτ. Αριθ.	Όνομα επώνυμον	Τόπος γεννήσεως ή προελεύσεως			Ηλικία	Χρ. έγγραφης		Επάγγελμα γονέως	Όλικός βαθμός προόδου	Όλικός αριθμός άπουσιών
		Χωρίον	Δήμος	Επαρχία		Μην	ήμέρ. ή νηθ.			
1	Άνδρ. Παπαδόκης	Μαλάκι	Ρουστίκων	Ρεθύμνης	18	Όκτωβριος	2 Γ	Ίερεύς	8 3/4 Λ. κελώς	10
2	Γεώρ. Λύγουστακίς	Μέλαμπες	Μελάμπων	Άγ. Βασιλείου	16	»	»	Γεωργός	9 3/4 "Αριστα	5
3	Γεώρ. Μαθιουδάκις	»	»	»	17	»	»	"Εμπορος	10— "»	2
4	Γεώρ. Γαβριλάκις	Κρύα Βρύσις	»	»	16	»	»	Γεωργός	»	άπεροίτησε
5	Γεώρ. Γουπζράκις	Σελιά	Φείνικος	»	17	»	»	Κτίστης	9 3/5— "»	10
6	Γεώρ. Παλιεράκις	Δουμακεριό	Άγιου Πνεύματος	»	15	»	»	Γεωργός	»	άπεροίτησε
7	Δημ. Σπυριδάκις	Κερκμέ	»	»	16	»	»	»	6— Λ. κελώς	12
8	Ευστράτιος Παπαδόκις	Κωμητάδες	"Ιμβρου	Σρακίων	18	»	3	Ίερεύς	9 4/5 "Αριστα	10
9	Έμμ. Μαλεφάκις	Άγ. Ιωάννης	Άγ. Ιωάννου	Σρακίων	18	»	»	Ποιμήν	8 1/2 Λ. κελώς	5
10	Έμμαν. Τσουδερός	Άσώματος	Φείνικος	Άγ. Βασιλείου	44	»	»	Γεωργός	9 1/5 "»	»
11	Έμμ. Χριστοφοράκις	Μέλαμπες	Μελάμπων	»	16	»	»	»	9 1/2 "Αριστα	»
12	Κωνστ. Παπαδόκις	Βρύσις	Άγ. Πνεύματος	»	16	»	8	Ίερεύς	9 4/5 "»	12
13	Ιωάν. Αλεξανδράκις	Κισσός	»	»	17	»	»	Γεωργός	9 1/4 Λ. κελώς	»
14	Ιωάν. Λιλιτάκις	Άσώματος	Φείνικος	»	16	»	»	»	9 1/2 "Αριστα	»
15	Ιωάν. Φραγκιαδάκις	»	»	»	15	»	»	»	7 1/4 Κελώς	»
16	Νικόλ. Παπαδόκις	Σελιά	»	»	18	»	»	Διδάσκαλος	8 1/2 Λ. κελώς	5
17	Νικόλ. Κουμεντάκις	Σπήλι	Λάμπης	»	17	»	»	Γεωργός	»	άπεροίτησε
18	Πολυχρόνιος Παπαδόκις	Σελιά	Φείνικος	»	15	»	»	»	7 3/5 Κελώς	»
19	Στυλ. Φωτάκις	Μέλαμπες	Μελάμπων	»	14	»	»	Διδάσκαλος	9 3/10 Λ. κελώς	»
20	Άντ. Παπαδομιχαλάκις	»	»	»	15	»	»	Γεωργός	9 1/2 "Αριστα	»
21	Κωνσ. Γιαννακάκις	»	»	»	15	»	»	»	8— Λ. κελώς	»
22	Εύθ. Παπαθανουράκις	»	»	»	14	»	6 Β	»	6— Κελώς	»
23	Γεώρ. Σφηνιχδάκις	Ρεδάκινον	Φείνικος	»	13	»	»	»	5— Σχεδ. κελώς	»
24	» Μαμαλάκις	»	»	»	14	»	»	»	7 1/4 Κελώς	7
25	Γεώργ. Περαντωνάκις	Άκουμιχ	Άγ. Πνεύματος	»	13	»	»	"Εμπορος	4 4/5 μετρίως	60
26	Έμμ. Άνδρουλάκις	»	»	»	13	»	»	Υποδηματοποιός	7 3/5 Λ. κελώς	»
27	Έμμ. Προκοπάκις	Κερκίνες	Μέρωνος	Άμυρίου	14	»	»	Γεωργός	»	άπεροίτησε
28	Έμμαν. Ψυλλάκις	Μαργιεύ	Φείνικος	Άγ. Βασιλείου	14	»	»	Βαρύς	8 3/4 Λ. κελώς	»
29	Έμμαν. Μαργακουδάκις	Λευκόγειν	»	»	14	»	»	Υποδηματοποιός	7 3 5 "»	»
30	Ιωάν. »	»	»	»	13	»	»	Γεωργός	7 3/4 "»	»
31	Νικ. Μαστορογιαννάκις	»	»	»	15	»	»	»	4— μετρίως	»
32	Ευάγγ. Μητροφανάκις	Κερκμέ	Άγ. Πνεύματος	»	15	»	»	»	6 1/4 Κελώς	3
33	Ευάγγ. Άτσαμετάκις	Σπήλι	Λάμπης	»	17	»	»	»	»	άπεροίτησε
34	Στυλ. Μαργαλάκις	Μουρνέ	»	»	16	»	»	Υποδηματοποιός	7 3)4 Λ. κελώς	15
35	Νικόλ. Έφεντάκις	Δουμακεριό	Άγ. Πνεύματος	»	14	»	»	Γεωργός	8 7)1 Λ. κελώς	»
36	Άνδρέας Μαμαλάκις	Ρεδάκινον	Φείνικος	»	13	»	Λ	»	7 1)4 Κελώς	15
37	» Μανουσακάκις	Σαλωτή	Καλλικράτους	Σρακίων	12	»	»	»	5 σχεδ. κελώς	»
38	» Ριτζάκις	Άσκύφου	Άττύρου	»	»	»	»	»	4 3)1 μετρίως	5
39	Γεώρ. Μιχαλακάκις	Δριμυσκας	Άγ. Πνεύματος	Άγ. Βασιλείου	»	»	»	Όργανός	4 3)4 "»	»
40	Δαμουλής Ταλάκις	Γαυδός νήσος	Χ. Σρακίων	Σρακίων	15	»	»	Ίερεύς	8 4)2 Λ. κελώς	3
41	Έμμ. Παναγιωτάκις	Κερκμέ	Άγ. Πνεύματος	Άγ. Βασιλείου	12	»	»	Γεωργός	5 Σχ. κελώς	»
42	» Περισσάκις	Δριμυσκας	»	»	»	»	»	»	4 3)4 "»	7
43	» Μυγιάκις	Κισσός	»	»	13	»	»	Κτίστης	5 1)2 "»	»
44	Ιωάν. Πεδιαδιτάκις	»	»	»	13	»	»	»	5 "»	»
45	» Λιμάκις	Δουμακεριό	»	»	12	»	»	Γεωργός	9— Λ. κελώς	»
46	Στυλ. Παλιεράκις	»	»	»	12	»	»	»	8— "»	»
47	Ιωάν. Βαθουράκις	Κρύα Βρύσις	Μελάμπων	»	13	»	»	»	7 3)4 "»	»
48	» Τσουδερός	Άσώματος	Φείνικος	»	12	»	»	»	8 2)10 Λ. κελώς	»
49	» Σφηνιχδάκις	Ρεδάκινον	»	»	12	»	»	»	7 3)4 Λ. κελώς	»
50	» Παπαλάκις	Μύρθις	»	»	12	Ν/βριος	2	Ίερεύς	10— "Αριστα	»
51	Χαρίλαος Μαρινάκις	Άκουμιχ	Άγ. Πνεύματος	»	12	Ό/βριος	3	Γεωργός	9)1 "»	»
52	Μαρούσος Βολουδάκις	Χώρα Σρακίων	Χ. Σρακίων	Σρακίων	13	Ν/βριος	2	Όργανός	6 6)10 Κελώς	15

ΕΤΟΣ Δ'

ΜΑΘΗΤΑ ΟΓΙΟΝ

Σχολικόν έτος 1898-99

Αυτ. Αριθ.	Όνομα επώνυμον	Τόπος γεννήσεως ή προελεύσεως			Ηλικία	Χρ. έγγραφής		Επάγγελμα Γενέως	Όλικός βαθμός προόδου	Όλικός αριθμός άπουσιών
		Χωρίον	Δήμος	Έπαρχία		Μην	ήμερ			
1	Άνδρ. Παπαδόκης	Μελάνι	Ρουσσίκων	Ρεθύμν	20	Ν/βρις	6 Δ	Ίερεύς		
2	Γεώρ. Λύγουστάνης	Μέλαμπες	Μελάμπων	Άγ. Βασιλ	18	"	10 "	Γεωργός		
3	Δημ. Σπυριδάκης	Κερκιά	Άγιου Πνεύματος	"	17	"	" "	"		
4	Έμμ. Μαλεφάκης	Άγ. Ιωάννης	Άγ. Ιωάννου	Σφακίων	20	"	13 "	Παιδη		
5	Έμμ. Τσουδερός	Άσώματος	Φαίνικος	Άγ. Βασιλ	16	"	15 "	Γεωργός		
6	Έμμ. Χριστοφοράκης	Μέλαμπες	Μελάμπων	"	18	"	" "	"		
7	Εδστράτιος Παπαδόκης	Κωμητάδες	Άμβρου	Σφακίων	20	"	" "	Ίερεύς		
8	Ιωάν. Αλεξανδράκης	Κισσός	Άγ. Πνεύματος	Άγ. Βασιλ	19	"	3 "	Γεωργός		
9	Ιωάν. Διλιτάκης	Άσώματος	Φαίνικος	"	18	"	" "	"		
10	Νικόλ. Παπαδόκης	Σελιά	"	"	20	"	" "	Ίερεύς		
11	Πελυρόνιος Παπαδόκης	"	"	"	17	"	" "	Γεωργός		
12	Στυλ. Φωτάκης	Μέλαμπες	Μελάμπων	"	16	"	" "	Έμπυρος		
13	Άντ. Παπαδομιχελάκης	"	"	"	17	"	13 Γ	Γεωργός		
14	Γεώρ. Γαβριλάκης	Κρύα Βρύσις	"	"	18	"	" "	"		
15	Γεώρ. Γιαννάδης	Ρεδάκιον	Φαίνικος	"	15	"	" "	"		
16	" Μαυλάκης	"	"	"	16	"	" "	"		
17	Ευάγγ. Μητροφανάκης	Κερκιά	Άγ. Πνεύματος	"	17	"	" "	"		
18	Ευθύμ. Παπαφρανουράκης	Μέλαμπες	Μελάμπων	"	16	"	" "	"		
19	Έμμ. Ανδρουλάκης	Άκούμια	Άγ. Πνεύματος	"	15	"	" "	Υποδηματοποιός		
20	Έμμ. Μαραγκουδάκης	Λευκόγεια	Φαίνικος	"	16	"	" "	"		
21	Έμμ. Φυλλάκης	Μαργαρι	"	"	16	"	" "	Όρφανός		
22	Ιωάν. Μαραγκουδάκης	Λευκόγεια	"	"	14	"	6 "	Γεωργός		
23	Κωνσ. Γιαννάκης	Μέλαμπες	Μελάμπων	"	16	"	" "	"		
24	Νικόλ. Έφρεντάκης	Δουμαεργιό	Άγ. Πνεύματος	"	15	"	16 "	"		
25	Δαμουλής Ταλάκης	Γαυδός νήσος	Χ. Σφακίων	Σφακίων	16	"	7 Β	Ίερεύς		
26	Έμμ. Μυριάκης	Κισσός	Άγ. Πνεύματος	Άγ. Βασιλ	14	"	" "	Κτίστης		
27	Χαρίλαος Μαρινάκης	Άκούμια	"	"	13	"	" "	Γεωργός		
28	Ιωάν. Τσουδερός	Άσώματος	"	"	13	"	" "	"		
29	Στυλ. Παλιεράκης	Δουμαεργιό	"	"	13	"	16 "	"		
30	Μανούσος Βελουδάκης	Χώρ. Σφακίων	Χ. Σφακίων	Σφακίων	14	"	" "	Όρφανός		
31	Έμμ. Προκοπάκης	Καρίνες	Μέρωνος	Άμχριου	15	Ιανουάριος	24 "	Γεωργός		
32	Ιωάν. Αθανασιάδης	Μιζόφρουμα	Άκούμια	Άγ. Βασιλ	12	Ν/βρις	5 "	Δικηγόρος		
33	Άνδρ. Ριτζάκης	Άσώτου	Άκούμια	Σφακίων	13	"	12 "	Γεωργός		
34	Γεώρ. Βαβουράκης	Κρύα Βρύσις	Μελάμπων	Άγ. Βασιλ	13	"	" "	"		
35	" Λαγουδάκης	"	"	"	13	"	" "	"		
36	Γεώρ. Μιχελανάκης	Δοίμους	Άγ. Πνεύματος	"	13	"	" "	Όρφανός		
37	Έμμ. Περιστάκης	"	"	"	13	"	" "	Γεωργός		
38	" Παπαδόκης	Μέλαμπες	Μελάμπων	"	12	"	" "	Ίερεύς		
39	" Πετριάκης	Κρύα Βρύσις	"	"	"	"	" "	Ξενοδόχος		
40	Ήλιος Χαχριδάκης	Μέλαμπες	Μελάμπων	"	"	"	" "	Γεωργός		
41	Ιωάν. Πεδιλιτάκης	Κισσός	Άγ. Πνεύματος	Άγ. Βασιλ	14	"	" "	Κτίστης		
42	" Φωτάκης	Μέλαμπες	Μελάμπων	"	12	"	" "	Όρφανός		
43	Μιχ. Βαβουράκης	Κρύα Βρύσις	"	"	13	"	" "	Γεωργός		
44	Μιχ. Παπαδόκης	Άκούμια	Άγ. Πνεύματος	"	12	"	" "	Ίερεύς		
45	Νικόδημος Σκουλούδης	Βισταγή	Μοναστηρακίου	Άμχριου	12	"	18 "	Γεωργός		
46	Νικόλ. Παπαδόκης	Άκούμια	Άγ. Πνεύματος	Άγ. Βασιλ	12	"	" "	Υπάλληλος		
47	Γεώργ. Βερνάρδος	Νέος Άμχρι	Μοναστηρακίου	Άμχριου	12	"	25 "	"		
48	Δημ. Δεβεράκης	Σφακίων	"	"	14	"	28 "	Γεωργός		

